C/2024/6481

2024.11.8.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról

(A hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet)

(C/2024/6481)

E bizottsági közlemény célja, hogy segítséget nyújtson a nemzeti hatóságoknak az (EU) 2017/625 rendelet alkalmazásában. Az uniós jog hitelt érdemlő értelmezése az Európai Unió Bíróságának kizárólagos hatáskörébe tartozik.

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

RÖVIDÍTÉSEK 4

BEVEZETÉS 5

1. I. CÍM – TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK 5

1.1. Hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek (az OCR 2. cikke) 5

1.2. A hatósági állatorvos (az OCR 3. cikke) 13

2. II. CÍM – HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK ÉS MÁS HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉGEK A TAGÁLLAMOKBAN 15

2.1. II. fejezet – Hatósági ellenőrzések 15

2.1.1. Az e-kereskedelem hatósági ellenőrzése 15

2.1.1.1. Az e-kereskedelemmel foglalkozó vállalkozók nyilvántartásba vétele 16

2.1.1.2. Online értékesített állatok és áruk mintavétele és analízise 16

2.1.1.3. Intézkedés meg nem felelés és kockázat esetén 16

2.1.1.4. Digitális szolgáltatók 17

2.1.1.5. Az e-kereskedelem ellenőrzésére vonatkozó stratégiák – bevált gyakorlatok 18

2.1.2. A vállalkozók felsorolása (az OCR 10. cikkének (2) és (3) bekezdése) 18

2.1.3. Hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos módszerek és technikák: ellenőrzések és auditok (az OCR 14. cikke) 19

2.1.3.1. Ellenőrzések 19

2.1.3.2. Auditok 20

2.1.4. Az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek előállítására vonatkozó hatósági ellenőrzések 21

2.2. III. FEJEZET – Felhatalmazás az illetékes hatóságok bizonyos feladatainak végzésére (az OCR 28–33. cikke) 31

2.2.1. Bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok átruházásának feltételei 31

2.3. IV. FEJEZET – Mintavétel, analízis, tesztelés és diagnosztika (az OCR 34–42. cikke) 33

2.3.1. A mintavételhez, az analízishez, a teszteléshez és a diagnosztikához használt módszerek (az OCR 34. cikke) 33

2.3.2. Második szakértői vélemény (az OCR 35. cikke) 37

2.3.2.1. A második szakvéleményhez és egy másik hatósági laboratórium által végzendő másik analízishez szükséges mintavétel feltételei 39

2.3.2.2. Egy másik hatósági laboratórium által végzendő másik analízis 40

2.3.3. Hatósági laboratóriumok (az OCR 37–42. cikke) 40
2.3.3.1. Kijelölés 40
2.3.3.2. Akkreditáció 41
2.3.3.3. Határokon átnyúló kijelölés 42
2.3.3.4. Alvállalkozói szerződéskötés 43
2.3.3.5. Auditok 44
2.4. V. FEJEZET – Az Unióba beléptetett állatokkal és árukkal kapcsolatos hatósági ellenőrzések 44
2.4.1. Az Unióba beléptetett szállítmányokra vonatkozó hatósági ellenőrzési szabályok 44
2.4.1.1. Szállítmányok és kísérő dokumentumok 44
2.4.1.2. Az állatokra, állati eredetű termékekre, összetett élelmiszer-készítményekre és szaporítóanyagokra vonatkozó bizonyítványkiállítási szabályok. 45
2.4.1.3. A növényekre, növényi termékekre és egyéb árukra vonatkozó tanúsítási szabályok 46
2.4.1.4. Elektronikus bizonyítványkiállítás 47
2.4.1.5. Az Unióba beléptetett, hatósági ellenőrzés alá vont állatok és áruk 47
2.4.1.6. Ellenőrzések lefolytatása 49
2.4.1.7. A KEBO használata 51
2.4.1.8. A szállítmányok rendeltetésének és különleges kezelésének megváltozása 52
2.4.1.9. Növényegészségügyi bizonyítványhoz kapcsolódó KEBO-PP 52
2.4.2. A szállítmányok jogellenes beléptetése az Unióba 52
2.4.2.1. Értesítés 53
2.4.2.2. Intézkedések 53
2.4.2.3. Helytelen KN-kódok 54
2.4.3. A nem megfelelő szállítmányok kezelése 55
2.4.3.1. A szabad forgalomba bocsátás előtt feltárt meg nem felelés 55
2.4.3.2. A szabad forgalomba bocsátást követően feltárt meg nem felelés 57
2.4.4. Kereskedelmi tárolólétesítmények használata (az OCR 64. cikke) 57
2.4.4.1. Kereskedelmi tárolólétesítmények használata a nem állati eredetű termékek azonossági és fizikai ellenőrzésére 58
2.4.4.2. A kereskedelmi tárolólétesítményeknek a határállomáson az illetékes hatóságok általi használatára vonatkozó eljárás 59
2.4.4.3. A kereskedelmi tárolólétesítmények felsorolása és nyilvántartásba vétele a TRACES-NT-ben ..59
2.5. VI. FEJEZET – A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek finanszírozása (az OCR 78–85. cikkei) 62
2.5.1. Finanszírozás – általános szabályok 62
2.5.2. Kötelező díjak vagy illetékek 62
2.5.3. Egyéb díjak vagy illetékek (nem kötelező) 62
2.5.4. A költségek szintje és a kötelező díjak vagy illetékek kiszámításának módszerei 63
2.5.5. Átláthatóság 65

2.6. VII. FEJEZET – Hatósági tanúsítás (az OCR 86–91. cikkei) 66
2.6.1. Hatósági tanúsítás 66
2.6.2. Hatósági bizonyítvány 68
2.6.3. Hatósági tanúsítvány 69
2.6.4. A bizonyítványt kiállító tisztviselő 70
3. III. CÍM – REFERENCIALABORATÓRIUMOK ÉS REFERENCIAKÖZPONTOK 70
3.1. Kijelölés és feladatkör 71
3.1.1. Uniós referencialaboratóriumok és uniós referencia-központok (az OCR 92–99. cikke) 71
3.1.2. Nemzeti referencialaboratóriumok (az OCR 100–101. cikke) 71
3.2. Akkreditáció 72
3.2.1. EURL-ek (az OCR 93. cikke) és NRL-ek (az OCR 100. cikke) 72
3.2.2. EURC-k (az OCR 95–98. cikke) 72
3.3. Közzétételi és bejelentési kötelezettségek 73
3.3.1. Az NRL-ek jegyzéke 73
3.3.2. Az EURL-ek és az EURC-k jegyzéke 73
3.3.3. Adatvédelem 73
3.4. Jelentéstétel és bizottsági ellenőrzések 73
3.4.1. EURL-ek és EURC-k 73
3.4.2. NRL-ek 73
3.4.2.1. NRL-ek: Laboratóriumok közötti összehasonlító vizsgálatok és jártassági vizsgálatok 74
4. VII. CÍM – VÉGREHAJTÁSI INTÉZKEDÉSEK 74
4.1. I. CÍM – Az illetékes hatóságok intézkedései és szankciók 74
4.1.1. Jogsértések bejelentése (az OCR 140. cikke) 74
4.1.1.1. Tárgyi hatály: a bejelenthető jogsértések típusa 75
4.1.1.2. Bejelentési mechanizmusok 76
4.1.1.3. Írásbeli eljárások 77
4.1.1.4. Kapcsolattartó személyek, a bejelentések fogadása és kezelése 77
4.1.1.5. A személyes adatok védelme 77
4.1.1.6. Névtelen bejelentés 78
4.1.1.7. Védelem a megtorló intézkedésekkel szemben 79

RÖVIDÍTÉSEK

BCP	Határállomás: lásd az (EU) 2017/625 rendelet 3. cikkének 38. pontjában foglalt fogalommeghatározást
CA	Illetékes hatóság: lásd az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének 3 pontjában foglalt fogalommeghatározást ([1])
KEBO	Közös egészségügyi beléptetési okmány: az (EU) 2017/625 rendelet 56. cikkében meghatározottak szerint
KN	Kombinált Nómenklatúra
COI	Ellenőrzési tanúsítvány: az (EU) 2021/2306 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 4 és 5. cikkében meghatározottak szerint ([2])
EU CSW-CERTEX	Az elektronikus európai uniós egyablakos vámügyi tanúsítványcsere-rendszer: lásd az (EU) 2022/2399 rendelet 4. cikkében foglalt fogalommeghatározást ([3])
EURC	Uniós referencia-központ
EURL	Uniós referencialaboratórium
HACCP	Veszélyelemzés, kritikus szabályozási pontok: a 852/2004/EK rendelet 5. cikkében meghatározottak szerint ([4])
IMSOC	A hatósági ellenőrzések információkezelési rendszere: az (EU) 2017/625 rendelet 131. cikke
iRASFF	A RASFF rendszert végrehajtó elektronikus rendszer: lásd az (EU) 2019/1715 bizottsági végrehajtási rendelet ([5]) (a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről szóló rendelet) 2. cikkének 7. pontjában foglalt fogalommeghatározást
NRL	Nemzeti referencialaboratórium
OC	Hatósági ellenőrzés(ek)
OCR	A hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet: (EU) 2017/625 rendelet
OIE	Office international des epizooties – Állategészségügyi Világszervezet
OOA	Más hatósági tevékenység(ek)
OV	Hatósági állatorvos: lásd az (EU) 2017/625 rendelet 3. cikkének 32. pontjában foglalt fogalommeghatározást
RASFF	Élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszer: lásd az (EU) 2019/1715 bizottsági végrehajtási rendelet 2. cikkének 9. pontjában foglalt fogalommeghatározást
TRACES TRACES-NT	TRACES (kereskedelem-ellenőrzési és szakértői rendszer), új technológia: az (EU) 2017/625 rendelet 133. cikkének (4) bekezdésében említett, az adatok, információk és dokumentumok megosztására szolgáló számítógépes rendszer

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/625 rendelete (2017. március 15.) az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állategészségügyi és állatjóléti szabályok, a növényegészségügyi szabályok, és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről, továbbá a 999/2001/EK, a 396/2005/EK, az 1069/2009/EK, az 1107/2009/EK, az 1151/2012/EU, a 652/2014/EU, az (EU) 2016/429 és az (EU) 2016/2031 európai parlamenti és tanácsi rendelet, az 1/2005/EK és az 1099/2009/EK tanácsi rendelet, valamint a 98/58/EK, az 1999/74/EK, a 2007/43/EK, a 2008/119/EK és a 2008/120/EK tanácsi irányelv módosításáról, és a 854/2004/EK és a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 89/608/EGK, a 89/662/EGK, a 90/425/EGK, a 91/496/EGK, a 96/23/EK, a 96/93/EK és a 97/78/EK tanácsi irányelv és a 92/438/EGK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet) (HL L 95., 2017.4.7., 1. o.).

([2]) A Bizottság (EU) 2021/2306 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. október 21.) az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Unióba való behozatalra szánt ökológiai termékek és átállási termékek szállítmányainak hatósági ellenőrzésére és az ellenőrzési tanúsítványra vonatkozó szabályokkal történő kiegészítéséről (HL L 461, 2021.12.27., 13 o.).

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2399 rendelete (2022. november 23.) az európai uniós egyablakos vámügyintézési környezet létrehozásáról és a 952/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 317., 2022.12.9., 1. o.).
([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 852/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az élelmiszer-higiéniáról (HL L 139., 2004.4.30., 1. o.).
([5]) A Bizottság (EU) 2019/1715 végrehajtási rendelete (2019. szeptember 30.) a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszerének és a rendszer elemeinek működésére vonatkozó szabályok megállapításáról (a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről szóló rendelet) (HL L 261., 2019.10.14., 37. o.).

BEVEZETÉS

Az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó jogszabályok célja a kockázatok megelőzése, valamint az állattenyésztés és az árutermelés bizonyos minőségi szempontjainak előmozdítása mind az Európai Unióba belépő, mind a már forgalomban lévő áruk esetében. A tagállamoknak ellenőrzési rendszereket kell bevezetniük, amelyekkel ellenőrizhető, hogy a vállalkozók megfelelnek-e az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó jogszabályokban meghatározott követelményeknek.

Az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állategészségügyi és állatjóléti szabályok, a növényegészségügyi szabályok, és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről szóló (EU) 2017/625 rendelet (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet – Official Controls Regulation [OCR]) harmonizált keretet biztosít az ilyen hatósági ellenőrzések és tevékenységek elvégzéséhez az agrár-élelmiszeripari lánc mentén.

Az OCR alkalmazásának kezdőnapja óta a tagállamok számos alkalommal felkérték a Bizottságot, hogy adjon felvilágosítást és tanácsot egyes OCR-rendelkezések, valamint az OCR alapján elfogadott végrehajtási vagy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban megállapított rendelkezések gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban. E közlemény célja a legkeresettebb rendelkezésekkel kapcsolatos bizottsági vélemények összegyűjtése annak érdekében, hogy hozzájáruljon e rendelkezéseknek a tagállamok illetékes hatóságai és érdekelt felei általi összehangolt értelmezéséhez és alkalmazásához.

A pontosítások első csoportját az (EU) 2017/625 rendelet (a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet) végrehajtásáról szóló, 2022. december 8-i 2022/C 467/02 bizottsági közleményben tették közzé. Azóta a Bizottság folytatja a megbeszéléseket a tagállamokkal és az érdekelt felekkel az OCR egyéb rendelkezéseivel kapcsolatban. Ez a dokumentum az első bizottsági közlemény felülvizsgálata, amely új pontosítási elemeket tartalmaz, míg a korábbi közlemény elemei változatlanok maradnak.

Ez a közlemény nem érinti az Európai Unió Bíróságának az uniós jog hiteles értelmezésére vonatkozó kizárólagos hatáskörét.

1. I. CÍM – TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1.1. Hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek (az OCR 2. cikke)

Az OCR 2. cikke meghatározza az OCR 4. cikkével összhangban kijelölt illetékes hatóságok által végzett „hatósági ellenőrzéseket” és „más hatósági tevékenységeket”, és különbséget tesz köztük:

> Az OCR 2. cikke
>
> Hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek
>
> 1. E rendelet alkalmazásában a „hatósági ellenőrzések” olyan tevékenységek, amelyeket az illetékes hatóságok vagy felhatalmazott szervek, illetve olyan természetes személyek végeznek e rendelettel összhangban, amelyekre, illetve akikre bizonyos hatósági ellenőrzési feladatokat ruháztak át, az alábbiak ellenőrzése céljából:
>
> a) a vállalkozók megfelelése e rendeletnek, valamint az 1. cikk (2) bekezdésében foglalt szabályoknak; valamint
>
> b) az állatok, illetve áruk megfelelése az 1. cikk (2) bekezdésben említett szabályokban megállapított követelményeknek, beleértve a hatósági bizonyítvány, illetve hatósági tanúsítvány kiállítására vonatkozó követelményeket is.

2. E rendelet alkalmazásában a „más hatósági tevékenységek” a hatósági ellenőrzésektől eltérő olyan tevékenységek, amelyeket az illetékes hatóságok vagy felhatalmazott szervek, illetve olyan természetes személyek végeznek e rendelettel, valamint az 1. cikk (2) bekezdésben említett szabályokkal összhangban, amelyekre, illetve akikre bizonyos más hatósági tevékenységeket ruháztak át, beleértve a következő célokból végzett tevékenységeket is: állatbetegségek, illetve a növénykárosítók jelenlétének ellenőrzése, az ilyen állatbetegségek, illetve növénykárosítók elterjedésének megelőzése vagy visszaszorítása, az ilyen állatbetegségek, illetve növénykárosítók felszámolása, engedélyek, illetve jóváhagyások megadása, valamint hatósági bizonyítványok, illetve hatósági tanúsítványok kiállítása.

A „más hatósági tevékenységekre” vonatkozó további pontosításokat az OCR (25) preambulumbekezdése tartalmazza:

Az OCR (25) preambulumbekezdése

Az agrár-élelmiszerláncra vonatkozó uniós jogszabályok ezen túlmenően a tagállamok illetékes hatóságait megbízzák az állatok és a növények egészségének védelmét és az állatok jólétét, valamint a környezet GMO-kkal és növényvédő szerekkel szembeni védelmét célzó különös feladatok ellátásával. Ezek a feladatok a tagállamok illetékes hatóságai által végrehajtandó olyan közérdekű tevékenységek, amelyek célja az emberek, állatok vagy növények egészségét, az állatok jólétét vagy a környezetet is fenyegető veszélyek felszámolása, visszaszorítása vagy csökkentése. Ezekre a más hatósági tevékenységekre, köztük az engedélyek vagy jóváhagyások megadására, a járványügyi felügyeletre és nyomon követésre, a betegségek vagy károsítók felszámolására és visszaszorítására, valamint a hatósági bizonyítványok, illetve tanúsítványok kiállítására ugyanazon ágazati szabályok vonatkoznak, amelyek végrehajtása a hatósági ellenőrzések és ennélfogva e rendelet révén történik.

Ez a megkülönböztetés azért fontos, mert eltérő szabályok és feltételek alkalmazandók attól függően, hogy egy tevékenység „hatósági ellenőrzésnek” vagy „más hatósági tevékenységnek” minősül-e. Az OCR 1. cikkének (5) bekezdése mindenekelőtt meghatározza, hogy az OCR mely rendelkezései alkalmazandók más hatósági tevékenységekre is, következésképpen mely rendelkezések vonatkoznak csak a hatósági ellenőrzésekre. Például, noha a vállalkozók jogosultak második szakértői véleményre az állatokon vagy árukon a hatósági ellenőrzések keretében végzett mintavétel, analízis, tesztelés vagy diagnosztikai vizsgálat tekintetében (az OCR 35. cikke), ez a jog nem terjed ki az állatok vagy termékek más hatósági tevékenységek keretében történő mintavételére, analízisére, tesztelésére vagy diagnosztizálására. A hatósági ellenőrzések és a más hatósági tevékenységek közötti különbségtétel az OCR 79. cikke szerinti kötelező díjak és illetékek kiszámítása szempontjából is releváns, mivel ez a rendelkezés csak a hatósági ellenőrzésekre vonatkozik, más hatósági tevékenységekre nem (lásd még alább: a lenti VI. fejezetet 2.5. VI. FEJEZET – A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek finanszírozása (az OCR 78–85. cikkei)).

Az OCR 2. cikkének értelmében mind a „hatósági ellenőrzéseket”, mind pedig a „más hatósági tevékenységeket” „illetékes hatóság”, „felhatalmazott szerv” ([1]) vagy olyan természetes személy végzi, amelyre a hatósági ellenőrzési feladatokat vagy más hatósági tevékenységeket az OCR-nek megfelelően átruházták. Az OCR 2. cikkének (1) bekezdése meghatározza, hogy a „hatósági ellenőrzéseket” annak ellenőrzése céljából végzik, hogy a vállalkozók, állatok vagy áruk ([2]) megfelelnek-e az OCR-nek és/vagy az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabályoknak. Ez a meghatározás három olyan jellemzőt foglal magában, amelyeknek egy tevékenységnek egyidejűleg meg kell felelnie ahhoz, hogy az OCR értelmében vett „hatósági ellenőrzésnek” minősüljön:

A célok a következők:

i. a vállalkozóknak, állatoknak vagy áruknak;

ii. az OCR-nek és/vagy az 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való;

iii. megfelelésének ellenőrzése.

([1]) Az „illetékes hatóság” és a „felhatalmazott szerv” fogalommeghatározása az OCR 3. cikkének 3. és 5. pontjában található.

([2]) Az „állatok” fogalmának az OCR 3. cikkének 9. pontja szerinti meghatározása megegyezik a fertőző állatbetegségekről és egyes állategészségügyi jogi aktusok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendelet („állategészségügyi rendelet”) 4. cikkének (1) pontjában szereplő fogalommeghatározással (HL L 84., 2016.3.31., 1. o.). Az „áruk” fogalommeghatározása az OCR 3. cikkének 11. pontjában található.

Például, ami a fenti i. pontot illeti, noha a hatósági bizonyítvány vagy hatósági tanúsítvány kiadása céljából az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése „hatósági ellenőrzésnek” minősül, a bizonyítvány kiállítására (a kiadást megelőzően elvégzett hatósági ellenőrzés alapján) nem „a megfelelés ellenőrzése érdekében” kerül sor, ezért az „más hatósági tevékenységnek” minősül.

A fenti ii. pontot illetően például annak ellenőrzése, hogy az illetékes hatóság megfelel-e az OCR-szabályoknak, nem minősül „hatósági ellenőrzésnek”, mivel az OCR 3. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „illetékes hatóság” tekinthető az említett rendelet 3. cikkének (29) bekezdése értelmében vett „vállalkozónak”. Értelemszerűen annak ellenőrzése, hogy a hatósági laboratóriumok vagy felhatalmazott szervek megfelelnek-e az OCR-ben megállapított kötelezettségeknek, „más hatósági tevékenységnek” minősül. Nem kizárt azonban, hogy az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályok kötelezettségeket állapítanak meg e szervezetek számára, és ebben az esetben e szervezetek „vállalkozóknak” minősülhetnek, és az e szabályoknak való megfelelés ellenőrzése ezért „hatósági ellenőrzésnek” minősülhet.

A fenti iii. pontot illetően például az OCR-től és az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó jogszabályoktól eltérő szabályoknak való megfelelésnek az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett ellenőrzése nem minősül az OCR 2. cikke értelmében vett „hatósági ellenőrzésnek”, illetve „más hatósági tevékenységnek”.

Általánosságban a tevékenység elvégzéséhez szükséges valamennyi lépést az adott tevékenység részének kell tekinteni. Ez magában foglalja a dokumentálási lépéseket, például a hatósági ellenőrzési jelentések megírását vagy egy tevékenység eredményének elektronikus rendszerekben történő rögzítését (pl. KEBO véglegesítése és aláírása). Ezzel szemben például a hatósági bizonyítvány kiállítása olyan önálló, joghatással bíró okmány bemutatását eredményező tevékenység, amely a véglegesített és dokumentált hatósági ellenőrzés eredményein alapul, de önmagában nem része a hatósági ellenőrzésnek. További példák „más hivatalos tevékenységekre”, összhangban a tagállamok által az OCR megszövegezése és a Tanácsban folytatott megbeszélések során kifejtett álláspontokkal:

— a nyilvántartásba vett/jóváhagyott vállalkozók jegyzékének kezelése,

— iránymutatás/tanácsadás a vállalkozók számára az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó uniós jogszabályokkal és azok végrehajtásával kapcsolatban,

— károsítók jelenlétének felmérése,

— állatbetegségek felderítésére irányuló felügyelet,

— élelmiszer-eredetű megbetegedések járványügyi vizsgálata,

— állatbetegségek vagy növénykárosítók bejelentése,

— állatbetegségek vagy növénykárosítók felszámolása és visszaszorítása.

Amennyiben egy megállapított meg nem felelés további meg nem felelés gyanúját veti fel (az OCR 137. cikkének (2) bekezdése), vagy olyan vizsgálatokat indít, amelyek célja a meg nem felelés mértékének vagy eredetének, illetve a vállalkozó felelősségének meghatározása (az OCR 138. cikke (1) bekezdésének a) pontja), az ilyen tevékenységek maguk is a megfelelés ellenőrzésére irányulnak, ezért „hatósági ellenőrzésnek” tekintendők.

Egyes tevékenységek – céljuktól függően – hatósági ellenőrzések vagy más hatósági tevékenységek is lehetnek. Például egy betegség jelenlétének a mentesítési program keretében történő ellenőrzése az OCR 2. cikkének (2) bekezdése értelmében „más hatósági tevékenységnek” minősül, míg ugyanazon betegség jelenlétének ellenőrzése „hatósági ellenőrzésnek” minősülhet, ha azt az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése céljából végzik el. A hatósági ellenőrzések egyes, az OCR 14. cikkében említett módszereit és technikáit egyformán alkalmazzák a felügyelet és a járványügyi vizsgálatok során (pl. dokumentumok és nyomonkövethetőségi nyilvántartások vizsgálata, interjúk, mintavétel, analízis, diagnosztika és tesztek stb.). E tevékenységek esetében szükség esetén a fent ismertetett jellemzők alapján különbséget lehet tenni a két összefüggés között.

A „hatósági ellenőrzések” és a „más hatósági tevékenységek” kapcsán az alábbiakban néhány gyakorlati példát ismertetünk (lásd: 1. táblázat).

1. táblázat

Példák hatósági ellenőrzésekre (OC) és más hatósági tevékenységekre (OOA)

	Tevékenység	OC	OOA	Megjegyzés/indoklás
1	Az Unióba beléptetett szállítmányokra vonatkozó előzetes értesítések jegyzékének ellenőrzése határellenőrzés tervezése céljából		OOA	Előkészítés a hatósági ellenőrzések elvégzése előtt
2	Mentesítési program létrehozása		OOA	Betegségek vagy károsítók felszámolása és visszaszorítása (vö. az OCR (25) preambulumbekezdésével)
3	Vállalkozók által végzett megfigyelési tevékenység eredményeinek felhasználása		OOA	A hatósági ellenőrzések előkészítését jelző/támogató adatelemzés, nem maga a megfelelés ellenőrzése
4	A hatósági ellenőrzések elvégzésére vonatkozó írásbeli eljárások kidolgozása		OOA	A hatósági ellenőrzéseket megelőző előkészítés/támogatás
5	Tranzitszállítmányok nyilvántartásainak ellenőrzése	OC		Megfelelőség ellenőrzése (az (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet [1] 19. cikkének e) pontja értelmében)
6	Mintavétel az Unióba beléptetett szállítmányokból a TRACES-NT szerint	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
7	Az Unióba beléptetett állatokkal és árukkal kapcsolatos ellenőrzések elvégzése	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
8	Annak ellenőrzése, hogy a vállalkozó helyesen töltötte-e ki a KEBO-t	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
9	Szállítmányok mintavétele és analízise a határállomáson	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
10	A szállítmány határokon átnyúló kereskedelmet követő mintavétele és analízise a rendeltetési helyen	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
11	Annak ellenőrzése, hogy a vállalkozó betartotta-e a szabad mozgásra vonatkozó korlátozásokat	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
12	A szállítmány uniós szabályok által előírt mintavétele és analízise karanténlétesítményekben	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
13	Új betegséggel kapcsolatos mintavétel és analízis		OOA	Járványügyi felügyelet; vö. az OCR (25) preambulumbekezdésével
14	Vadon élő állatok mintavétele jegyzékbe foglalt betegségre vonatkozó felmérés céljából		OOA	A betegség jelenlétének ellenőrzésére irányuló felügyeleti program; vö. az OCR (25) preambulumbekezdésével

15	Annak ellenőrzése, hogy a vállalkozó megfelel-e a jegyzékbe foglalt betegségre vonatkozó mentesítési programban előírt egyedi követelményeknek	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
16	Segítségnyújtás egy vállalkozónak a jegyzékbe foglalt betegségek terjedésének megelőzését célzó biológiai védelmi intézkedésekkel kapcsolatban, amelyet az illetékes hatóságok, a felhatalmazott szervek vagy azon természetes személyek nyújtanak, amelyekre az OCR-rel és az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályokkal összhangban bizonyos egyéb hatósági tevékenységeket átruháztak		OOA	Támogatás, de nem az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
17	A gyártási adatok ellenőrzése megbizonyosodva arról, hogy a vállalkozó az uniós szabályok előírásainak megfelelően bejelent-e szokatlan arányú mortalitást, jelentősen csökkent termelt mennyiséget – tisztázatlan okból vagy bizonyos jegyzékbe foglalt betegségek gyanújával	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
18	Mintavétel és analízis egy tagállam, körzet vagy létesítmény jegyzékbe foglalt betegségtől/károsítótól mentes minősítésének fenntartása céljából		OOA	A betegség jelenlétének ellenőrzésére irányuló felügyeleti program
19	Kockázatalapú felmérések a károsítók jelenlétének ellenőrzésére		OOA	vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével és (25) preambulumbekezdésével
20	Az ökológiai élelmiszerek és takarmányok megfelelőségének értékelése a forgalomba hozatal előtt	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
21	A maradékanyag-határértékeknek való megfelelés ellenőrzése	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
22	Epidemiológiai vizsgálat a betegségterjedés mértékének meghatározására		OOA	vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével és (25) preambulumbekezdésével
23	Rendszeres vagy kockázatalapú ellenőrzések egy jóváhagyott létesítményben annak ellenőrzésére, hogy a vállalkozó továbbra is megfelel-e a jóváhagyási követelményeknek	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
24	Intézkedések (pl. szemle, dokumentumvizsgálat stb.) olyan létesítménnyel kapcsolatban, amely az uniós szabályok által előírt jóváhagyásért folyamodott (pl. gyűjtőállomás, akvakultúrás létesítmény, szaporítóanyaggal foglalkozó létesítmény)	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
25	A vágóhidak/darabolóüzemek ellenőrzése a HACCP-elveken alapuló helyes higiéniai gyakorlatok és eljárások szempontjából	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése

26	Annak ellenőrzése (a mintavételt és az analízist is beleértve), hogy egy magánállatorvos az (EU) 2016/429 rendelet ([2]) 18. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban megfelelően elvégezte-e a szokatlan arányú mortalitásra vagy a gyártás jelentős csökkenésére vonatkozó szükséges vizsgálatokat	OC		Annak ellenőrzése, hogy a vállalkozók és a magánállatorvosok megfelelnek-e az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak
27	Az Unióba beléptetett állatokra és árukra vonatkozó, az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
28	Döntéshozatal és a KEBO aláírása	OC		A hatósági ellenőrzés véglegesítésének része
29	Az Unióba beléptetett állatokon és árukon végzett ellenőrzések eredményeinek a TRACES-NT-be történő bevitele	OC		A hatósági ellenőrzés véglegesítésének része
30	Az állatok Unióba történő beléptetésére vonatkozó engedély kiadása, beleértve az uniós szinten nem teljes mértékben harmonizált beléptetési szabályokon alapuló engedélyeket is		OOA	A hatósági ellenőrzések eredményein alapuló tevékenység (a hatósági bizonyítvány vagy tanúsítvány kiadásának analógiájára (az OCR 2. cikkének (2) bekezdése). Az OCR 1. cikkének (2) bekezdése az uniós és nemzeti szinten egyaránt megállapított szabályokra hivatkozik
31	Mintavétel és analízis annak ellenőrzésére, hogy egy állat/szállítmány megfelel-e a határokon átnyúló kereskedelem tekintetében tanúsítandó követelményeknek	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
32	Az illetékes hatóságok vagy felhatalmazott szervek/személyek által növények vagy növényi termékek tételein az uniós zárlati károsítók vagy a vizsgálatköteles nem zárlati károsítók jelenléte tekintetében végzett ellenőrzések növényegészségügyi bizonyítvány kiállítása céljából	OC		Az OCR 1. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
33	Az illetékes hatóságok vagy felhatalmazott szervek/személyek által növények vagy növényi termékek tételein az uniós zárlati károsítók vagy a vizsgálatköteles nem zárlati károsítók jelenléte tekintetében növényútlevél kiállítása céljából végzett ellenőrzések	OC		Az OCR 1. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
34	Az illetékes hatóságok vagy felhatalmazott szervek/személyek által növények vagy növényi termékek tételein az uniós zárlati károsítók vagy a vizsgálatköteles nem zárlati károsítók jelenléte tekintetében végzett ellenőrzések	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
35	Növényegészségügyi bizonyítvány vagy növényútlevél kiállítása		OOA	Hatósági ellenőrzés eredményén alapuló tevékenység
36	Növénykárosítók jelenlétének kimutatására irányuló felmérési tevékenységek		OOA	Nem közvetlenül az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzésére irányuló tevékenység

37	Az uniós zárlati károsítók jelenlétének megállapítására irányuló felmérések keretében végzett mintavétel és analízisek		OOA	Járványügyi felügyelet és monitoring; vö. az OCR (25) preambulumbekezdésével
38	Az állati melléktermékek járványkitörést követő ártalmatlanításának elrendelése az állatbetegségek terjedésének megfékezése érdekében		OOA	Állatbetegségek terjedésének megfékezése (vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével)
39	A mentesítési program részeként vagy bizonyos (fertőzött, mentes stb.) állapot miatt a szabad mozgásra vonatkozó korlátozások elrendelése		OOA	Állatbetegségek felszámolása (vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével)
40	A szabad mozgásra vonatkozó korlátozások elrendelése járványkitörés miatt		OOA	Állatbetegségek terjedésének megfékezése (vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével)
41	Állatok kiselejtezése a mentesítési program keretén belül		OOA	Állatbetegségek felszámolása (vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével)
42	Jegyzékbe foglalt betegségek jelenlétének bejelentése (ADNS-en keresztül az OIE-nek, kereskedelmi országoknak stb.)		OOA	Hatósági ellenőrzést (vagy más hatósági tevékenységet) követő tevékenység
43	A nyilvánosság tájékoztatása bizonyos kockázatokról (pl. járványos betegségről, annak jellegéről, a meghozott intézkedésekről stb.)		OOA	Tájékoztatás, nem a megfelelés ellenőrzése
44	A létesítmény jóváhagyásának kiadása		OOA	A megfelelés ellenőrzését követő tevékenység (az OCR 148. cikke); vö. a 25 preambulumbekezdéssel
45	Uniós létesítményekben végzett ellenőrzések az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályokban meghatározott kiviteli követelményeknek való megfelelés ellenőrzése céljából	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése
46	A meg nem felelés mértékének megállapítására irányuló vizsgálati tevékenységek	OC		Az OCR 138. cikkének (1) bekezdése; az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése;
47	Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése hatósági bizonyítvány vagy hatósági tanúsítvány kiállítása céljából	OC		Az OCR 1. cikke (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése (vö. az OCR 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjával)
48	Hatósági bizonyítvány vagy hatósági tanúsítvány kiállítása a hatósági ellenőrzések eredményei alapján		OOA	Elvégzett hatósági ellenőrzésen alapuló tevékenység (vö. az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével)
49	Vizsgálati/ellenőrzési/laboratóriumi jelentés elkészítése (a hatósági ellenőrzés eredménye)	OC		A hatósági ellenőrzési tevékenység szerves része

50	Az élelmiszerekben vagy takarmányokban előforduló szennyező anyagok ([3]) nyomon követése az uniós vagy nemzeti szabályok által megállapított szabályozási szintnek való megfelelés ellenőrzése, illetve annak ellenőrzése céljából, hogy egy vállalkozó megfelel-e az uniós vagy nemzeti szabályok által megállapított kockázatcsökkentő intézkedéseknek	OC		Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzésére irányuló tevékenység
51	Az élelmiszerekben vagy takarmányokban található olyan szennyező anyagok nyomon követése, amelyekre vonatkozóan nem állapítottak meg szabályozási szintet a szennyező anyagok élelmiszerekben vagy takarmányokban való jelenlétének ellenőrzése, illetve a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([4]) 33. cikkével összhangban történő adatgyűjtés céljából		OOA	Nem az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzésére irányuló nem célzott megfigyelési tevékenység

([1]) A Bizottság (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. október 10.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Unión keresztül történő átszállítás, átrakodás és továbbszállítás alatt álló állat- és áruszállítmányokra vonatkozó hatósági ellenőrzések tekintetében történő kiegészítéséről, valamint a 798/2008/EK, az 1251/2008/EK, a 119/2009/EK, a 206/2010/EU, a 605/2010/EU, a 142/2011/EU, a 28/2012/EU bizottsági rendelet, az (EU) 2016/759 bizottsági végrehajtási rendelet és a 2007/777/EK bizottsági határozat módosításáról (HL L 321., 2019.12.12., 73. o.).

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/429 rendelete (2016. március 9.) a fertőző állatbetegségekről és egyes állategészségügyi jogi aktusok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről („állategészségügyi rendelet") (HL L 84., 2016.3.31., 1. o.).

([3]) Beleértve a 315/93/EGK tanácsi rendeletben meghatározott szennyező anyagokat és a 2002/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott nemkívánatos anyagokat.

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

1.2. **A hatósági állatorvos (az OCR 3. cikke)**

Az OCR 3. cikke

Fogalommeghatározások

Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]

(32) „hatósági állatorvos”: az illetékes hatóságok által a személyzet tagjaként vagy egyéb módon kijelölt állatorvos, aki megfelelő képesítéssel rendelkezik a hatósági ellenőrzéseknek és más hatósági tevékenységeknek az e rendeletnek és az 1. cikk (2) bekezdésében említett, vonatkozó szabályoknak megfelelően;

(49) „hatósági segédszemélyzet”: az illetékes hatóságoknak a 18. cikk szerint megállapított követelményekkel összhangban képzésben részesített és bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok vagy bizonyos, más hatósági tevékenységekhez kapcsolódó feladatok elvégzésére alkalmazott képviselője; […]

Az OCR (44) preambulumbekezdésében említettek szerint bizonyos hatósági ellenőrzések elvégzése megköveteli a hatósági állatorvosok sajátos szakmai készségeinek alkalmazását a megalapozott eredmény biztosítása érdekében, anélkül, hogy ez a követelmény a hatósági állatorvosok munkáját kizárólag az ilyen típusú hatósági ellenőrzésekre korlátozná.

Az OCR 3. cikke (32) bekezdésének meghatározásából következik, hogy a hatósági állatorvosok az illetékes hatóságok személyzetét vagy más személyeket jelenthet. Ez utóbbi kategóriába tartozhat a magánszektorból származó állatorvos, ezért a hatósági állatorvos kijelölése nem feltétlenül kapcsolódik az illetékes hatóság alkalmazottjának munkaszerződéséhez.

Az OCR 5. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az illetékes hatóságok írásban nevezzenek ki hatósági állatorvosokat, és hogy ez a kijelölés tartalmazza az általuk elvégzendő konkrét hatósági ellenőrzések és egyéb hatósági tevékenységek, valamint a kapcsolódó feladatok leírását. A feladatok átruházásáról szóló, az OCR 28–31. cikkében meghatározott szabályok nem kapcsolódnak ehhez a kijelöléshez, mivel az átruházás fogalma ebben az esetben nem megfelelő, ha a jogszabály kifejezetten a hatósági állatorvosra ruház bizonyos ellenőrzési feladatokat.

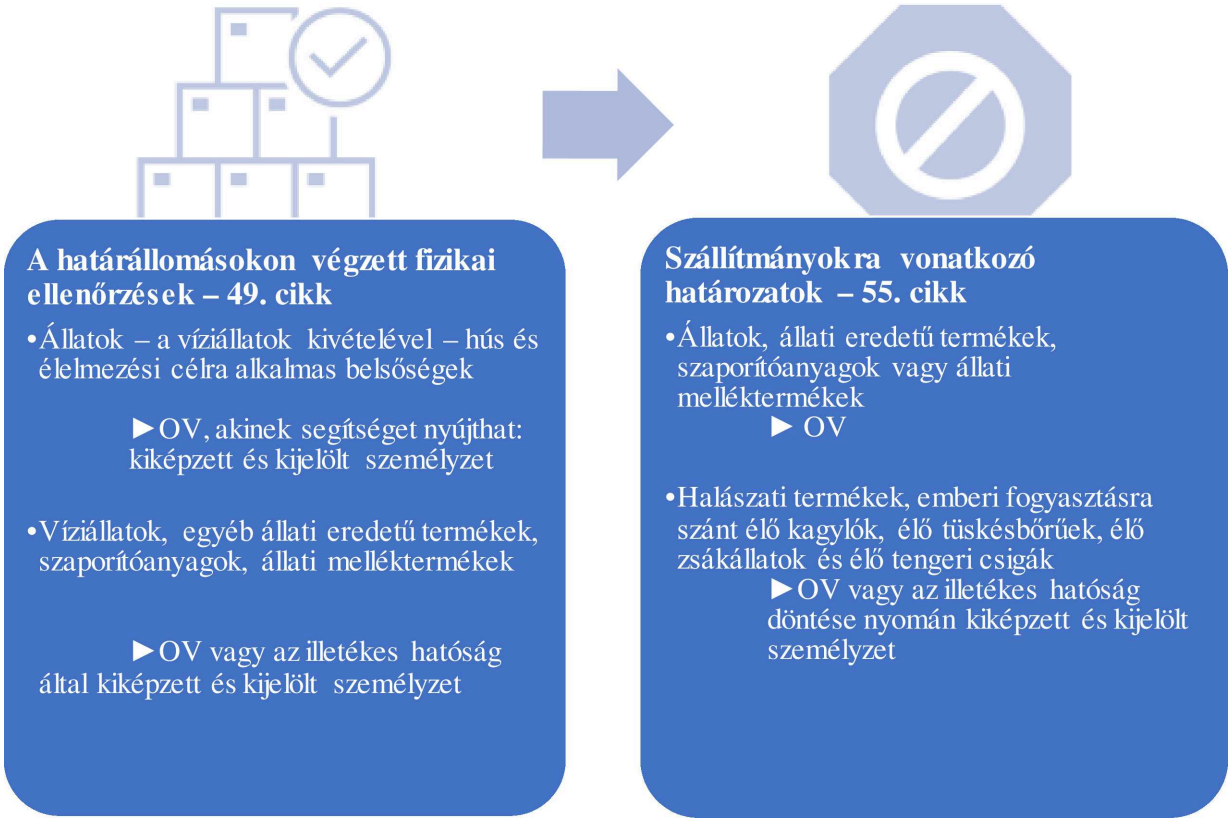
Az OCR a II. cím két külön fejezetében határozza meg a hatósági állatorvosok szerepét:

a) Ami az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek előállítását illeti, a hatósági ellenőrzésekről szóló 17. és 18. cikkben (II. fejezet) az OCR többek között meghatározza a hatósági állatorvos és a hatósági segédszemélyzet közötti, bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok ellátása során folytatott együttműködés típusaira, valamint a vágóhídi személyzet hatósági ellenőrzési feladatokhoz való hozzájárulásának feltételeire vonatkozó keretet.

b) A 47. cikk (1) bekezdésében említett azon szállítmányokat illetően, amelyeket az Unióba való beléptetéskor a határállomásokon hatósági ellenőrzésnek vetnek alá, a 49. és 55. cikk (V. fejezet) különbséget tesz az állatok és áruk között a hatósági állatorvos szerepe tekintetében. Konkrétabban, az OCR különbséget tesz az állatok és áruk között aszerint, hogy a hatósági állatorvosoknak személyesen kell-e elvégezniük a fizikai ellenőrzéseket, és meghozniuk a vonatkozó döntéseket arról, hogy a szállítmányok megfelelnek-e az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályoknak, vagy képzett személyzet helyettesítheti-e őket. Ezt a különbségtételt az 1 ábra szemlélteti.

1 ábra

A hatósági állatorvos, valamint a kifejezetten kiképzett és kijelölt személyzet szerepe az OCR 49. és 55. cikke értelmében az Unióba beléptetett állatokkal és árukkal kapcsolatos fizikai ellenőrzésekkel és döntésekkel kapcsolatban

Az OCR 5. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy az illetékes hatóságok személyzetére vonatkozó követelmények valamennyi kijelölt hatósági állatorvosra is vonatkoznak. Ezen a ponton az OCR hangsúlyozza a hatósági állatorvosok összeférhetetlenségtől való mentességének fontosságát. Az összeférhetetlenség hiányának biztosítása érdekében az illetékes hatóságoknak az OCR 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti eljárásokkal vagy mechanizmusokkal kell rendelkezniük.

Az OCR 5. cikkének (1), (4) és (5) bekezdése valamennyi hatósági állatorvosra alkalmazandó. Ugyanez vonatkozik az OCR 8. cikkének a titoktartásra vonatkozó követelményeire, valamint a 91. cikk (3) bekezdésében foglalt, a pártatlanságra és az összeférhetetlenség szabadságára vonatkozó követelményekre, amelyek jelen esetben a hatósági tanúsítvány hatósági állatorvos általi kiállításának felügyeletére vonatkoznak.

Az illetékes hatóságoknak az OCR 12. cikkében előírt, dokumentált eljárásokon alapuló hatósági ellenőrzések elvégzésére vonatkozó kötelezettsége a hatósági állatorvosokra is vonatkozik. A vállalkozóknak az OCR 15. cikke (6) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban segítséget kell nyújtaniuk a hatósági állatorvosoknak, és együtt kell működniük velük a hatósági ellenőrzések vagy más hatósági tevékenységekhez kapcsolódó feladatok elvégzése során.

Ami a képzést illeti, a hatósági állatorvosokra az OCR 5. cikkének (4) bekezdésében foglalt általános képzési követelmények, az OCR 91. cikkének (3) bekezdésében említett hatósági tanúsítványok kiállítására vonatkozó képzés, valamint az OCR 96. cikkének e) pontjában említett, állatjóléttel foglalkozó európai referencia-központok által nyújtott képzés vonatkozik.

Az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek tekintetében az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([3]) 13. és 14. cikke, valamint II. melléklete felsorolja a hatósági állatorvosra, a hatósági segédszemélyzetre, a vágóhídi személyzetre és az illetékes hatóságok által a darabolóüzemekben végzett hatósági ellenőrzésekre kijelölt személyzetre vonatkozó képzési követelményeket.

([3]) A Bizottság (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. február 8.) a hús előállításával, valamint az élő kagylók termelési és átmosó területeivel kapcsolatos hatósági ellenőrzéseknek az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban történő elvégzésére vonatkozó különös szabályokról (HL L 131., 2019.5.17., 1. o.).

A hatósági állatorvost az OCR 49. cikkének (2) bekezdésében meghatározott fizikai ellenőrzések vagy a határállomásokon végzett fizikai ellenőrzések elvégzésében segítő személyzetre az (EU) 2019/1081 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben ([4]) meghatározott speciális képzési követelmények vonatkoznak.

2. II. CÍM – HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK ÉS MÁS HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉGEK A TAGÁLLAMOKBAN

2.1. II. fejezet – Hatósági ellenőrzések

2.1.1. *Az e-kereskedelem hatósági ellenőrzése*

A tagállamok általános kötelezettsége, hogy kockázatalapú hatósági ellenőrzési rendszert hozzanak létre (az OCR 9. cikke). Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés megállapításához szükséges mértékben az illetékes hatóságoknak hatósági ellenőrzéseket kell végezniük „az állatok és az áruk tekintetében a gyártás, a feldolgozás, a forgalmazás és a felhasználás bármely szakaszában"; „az állatok jellemzőit vagy egészségét, valamint az áruk jellemzőit esetlegesen befolyásoló anyagok vagy egyéb tárgyak, valamint a vonatkozó követelményeknek való megfelelésük az előállítás, a feldolgozás, a forgalmazás és a felhasználás bármely szakaszában"; és „a vállalkozók tevékenységei – az állattartást is ideértve –, felszerelései, szállítóeszközei, telephelyei és az ellenőrzésük alá tartozó egyéb helyek és azok környéke valamint a kapcsolódó dokumentumok" (az OCR 10. cikkének (1) bekezdése). A hatósági ellenőrzések ezért vonatkozhatnak a távolsági kommunikáció útján értékesítésre kínált állatokra és árukra, valamint a távolsági kommunikáció útján végrehajtott tevékenységek tekintetében a vállalkozókra.

A „*távolsági kommunikáció*" (az OCR 15. cikkének (5) bekezdésében és 36. cikkében említettek szerint) úgy értelmezhető, hogy magában foglalja az internetet, de más távrendelési mechanizmusokat is, például postai úton vagy telefonon (katalógusból). Mindazonáltal az e-kereskedelmi tevékenységek – különösen az agrár-élelmiszeripari termékek online értékesítése – mennyiség és a polgároknak való kitettség szempontjából a legrelevánsabbak, amit a hatósági ellenőrzések során figyelembe kell venni.

Az agrár-élelmiszeripari ágazatban folytatott e-kereskedelmi tevékenységek a következőket foglalhatják magukban:

— a vállalkozások és a fogyasztók, illetve a vállalkozások közötti értékesítések,

— online termékbemutató és -tájékoztatás,

— helyhez kötött és online csatornákat, valamint kizárólag online csatornákat használó műveletek,

— az online áruk vásárlásának különböző módjai (pl. online vagy szállításkor/átvételkor való fizetés),

— digitális szolgáltatókat, többek között online piactereket és platformokat érintő tevékenységek,

— online üzleti modellek, például „virtuális éttermek" (azaz olyan élelmiszer-előkészítő létesítmények, amelyek kizárólag weboldalakon, alkalmazásokon vagy platformokon leadott szállítási vagy elviteli megrendelések céljából működnek),

— határokon átnyúló értékesítés, beleértve a harmadik országokban található vállalkozóktól közvetlenül az uniós polgárok részére történő behozatalt is.

Az illetékes hatóságoknak az OCR 9. és 10. cikkével összhangban általában a termelés, a feldolgozás, a forgalmazás és a felhasználás bármely szakaszában rendszeres, kockázatalapú ellenőrzéseket kell végezniük a vállalkozók, valamint az állatok vagy áruk tekintetében. Ez a követelmény ugyanúgy vonatkozik az e-kereskedelmi tevékenységekre, mint a hagyományos tevékenységekre.

([4]) A Bizottság (EU) 2019/1081 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. március 8.) a bizonyos fizikai ellenőrzéseknek a határállomásokon történő elvégzéséért felelős személyzet képzésére vonatkozó különös követelményekkel kapcsolatos szabályok megállapításáról (HL L 171., 2019.6.26., 1. o.).

2.1.1.1. *Az e-kereskedelemmel foglalkozó vállalkozók nyilvántartásba vétele*

Az OCR 10. cikkének (2) bekezdése előírja az illetékes hatóságok számára, hogy naprakészen tartsák a vállalkozók jegyzékét (lásd még a 0. szakaszt). E célból az OCR 15. cikkének (5) bekezdése előírja a vállalkozók számára, hogy naprakész információkkal lássák el az illetékes hatóságokat a nevükről és jogi formájukról, valamint az általuk végzett tevékenységekről, *„beleértve a távolsági kommunikáció útján végrehajtott tevékenységeket, valamint az ellenőrzésük alá tartozó helyeket”*. Konkrét információkat kell megadni a vállalkozó által használt valamennyi távközlési csatornáról, beleértve azt is, hogy a vállalkozó igénybe vesz-e közvetítő szolgáltatásokat, például közösségi hálózatokat és online piactereket, és lehetővé kell tenni az illetékes hatóságok számára, hogy az OCR 10. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban hatósági ellenőrzéseket végezzenek a vállalkozók *„tevékenységei – az állattartást is ideértve –, felszerelései, szállítóeszközei, telephelyei és az ellenőrzésük alá tartozó egyéb helyek és azok környéke, valamint a kapcsolódó dokumentumok tekintetében*”.

Az egyik tagállamban letelepedett vállalkozók olyan weboldalakat üzemeltethetnek, amelyek egy másik tagállam fogyasztóit célozzák meg (pl. a másik tagállam nyelvének használatával és/vagy kézbesítési lehetőségeket kínálva).

A tagállamok által a weboldalak vagy az online értékesített áruk azonosítására használt online keresési stratégiák általában a joghatóságukon kívül letelepedett vállalkozókat is felfedik. A tagállamok igénybe vehetik az igazgatási segítségnyújtási és együttműködési mechanizmusokat (az OCR 102–108. cikke) annak érdekében, hogy tájékoztassák egymást a vállalkozók határokon átnyúló tevékenységeiről.

A harmadik országbeli vállalkozókra – tevékenységüktől és az EU-ba exportált áruk kategóriáitól függően – az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályokban meghatározott különös nyilvántartásba vételi vagy engedélyezési követelmények vonatkozhatnak.

2.1.1.2. *Online értékesített állatok és áruk mintavétele és analízise*

Az illetékes hatóságok – az OCR 14. cikkének h) pontjával összhangban – mintavételt és analízist végezhetnek az állatok és áruk kockázatalapú ellenőrzése során a megfelelés ellenőrzése céljából. Ez az online kínált állatokra és árukra is vonatkozhat. Az online termékeket kínáló vállalkozók telephelyeinek ellenőrzése során mintavételre kerülhet sor. A mintavétel másik hatékony módja (különösen a határokon átnyúló helyzetekben) az áruk online megrendelése és az áruk szállításakor végrehajtott mintavétel. E célból, valamint annak érdekében, hogy a hatósági ellenőrzéseket az OCR 9. cikkének (4) bekezdésével összhangban előzetes értesítés nélkül el lehessen végezni, előfordulhat, hogy az illetékes hatóságoknak el kell rejteniük a személyazonosságukat a rendelési folyamat során. Az OCR 36. cikke jogalapot biztosít az illetékes hatóságok számára ahhoz, hogy az online (vagy más távolsági kommunikáció útján) rendelt állatokat és árukat hatósági ellenőrzések céljából mintaként való azonosítás nélkül használják fel. Amint az illetékes hatóságok birtokában vannak a mintáknak, tájékoztatniuk kell a vállalkozókat arról, hogy az árukat hatósági mintavétel és/vagy analízis céljából rendelték meg (az OCR 36. cikke (2) bekezdésének a) pontja). Azok a vállalkozók, akiknek állatait és áruit mintavételnek és analízisnek vetik alá, egy második szakértői véleményre jogosultak (további részletekért lásd az OCR 35. cikkéről szóló 2.3.2. fejezetet).

2.1.1.3. *Intézkedés meg nem felelés és kockázat esetén*

Az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtása azon tagállamok felelőssége (az OCR (15) preambulumbekezdése), amelyek illetékes hatóságai az OCR 137. és 138. cikkével összhangban intézkedéseket hoznak. Amennyiben az online kínált vagy értékesített állatok és áruk meg nem felelését állapítják meg vagy gyanítják, amely más tagállamok számára is releváns, vagy a felelős vállalkozó egy másik tagállamban található, az OCR 102–108. cikkében meghatározott és az iRASFF informatikai rendszerben a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszerének (IMSOC) részeként végrehajtott igazgatási segítségnyújtási és együttműködési mechanizmusokat kell alkalmazni annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban hatékony és következetes végrehajtási intézkedéseket lehessen hozni.

Amennyiben megállapítást nyer, hogy az interneten kínált vagy értékesített nem megfelelő áruk a 178/2002/EK rendelet 50. cikke értelmében egészségügyi kockázatot jelentenek, ennek megfelelően az iRASFF-rendszerben végrehajtott RASFF-eljárást kell alkalmazni.

A Bizottság tájékoztatni fogja az iRASFF- vagy TRACES-rendszerekhez hozzáféréssel nem rendelkező harmadik országokat azokról a termékekről, amelyekre harmadik országokból származó vagy oda továbbított RASFF-értesítések (riasztás, tájékoztatás vagy határátkelőhelyen történt visszafordításról szóló értesítés) vonatkoznak; meg nem felelési értesítések és élelmiszercsalásról szóló értesítések esetén a Bizottság *tájékoztathatja* azokat az érintett harmadik országokat, amelyek nem férnek hozzá az iRASFF-vagy a TRACES-rendszerhez (az (EU) 2019/1715 végrehajtási rendelet 27. cikke).

Az iRASFF online kínált termékek bejelentése céljából történő gyakorlati használatáról további információk a RASFF szabványműveleti eljárásaiban találhatók ([5]).

2.1.1.4. *Digitális szolgáltatók*

Az (EU) 2022/2065 rendelet ([6]) (a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) már alkalmazható azokra az online platformokra és online keresőprogramokra, amelyeket a Bizottság online óriásplatformként és nagyon népszerű online keresőprogramként jelölt meg ([7]). 2024. február 17-től az Unióban működő valamennyi közvetítő szolgáltatóra alkalmazandó. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály szabályokat állapít meg a közvetítő szolgáltatók felelősség alóli mentességével és gondosságra vonatkozó kötelezettségeivel kapcsolatban.

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 3. cikkének g) pontja a közvetítő szolgáltatások különböző kategóriáit határozza meg, amelyek közül a „*tárhelyszolgáltatás*" a leglényegesebb a termékbiztonság és a megfelelés szempontjából. A tárhelyszolgáltatás olyan szolgáltatás, amelynek során a szolgáltató a szerverén tárolja a szolgáltatás felhasználója, azaz egy független harmadik fél által szolgáltatott információkat. Az „online platform" szolgáltatás a tárhelyszolgáltatás olyan konkrét alkategóriája, amely magában foglalja azokat a szolgáltatásokat, amelyek esetében a tárolt információkat a szolgáltatás felhasználójának kérésére a nyilvánosság számára is terjesztik, például az online közösségi hálózatok vagy online platformok, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára, hogy távollevők között kötött szerződéseket kössenek a kereskedőkkel.

A tárhelyszolgáltatást végző közvetítő szolgáltatók nem kötelesek nyomon követni szolgáltatásaik jogellenes tevékenység céljából történő felhasználását, és feltételesen mentesülnek a szolgáltatásaikat igénybe vevő harmadik felek által nyújtott jogellenes tartalomért való felelősség alól. A jogellenes tartalom fogalma ebben az összefüggésben magában foglalja a nem biztonságos és/vagy nem megfelelő áruk kínálatát is.

A felelősség alóli mentesség nem abszolút jellegű. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 6. cikkének (1) bekezdése szerint az csak azzal a feltétellel alkalmazható, ha

a) a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy jogellenes tartalomról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy jogellenes tartalomra utalnának; vagy

b) a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerez, haladéktalanul intézkedik a jogellenes tartalom eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.

Ezért ahhoz, hogy a tárhelyszolgáltatók igénybe vehessék a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 6. cikkében meghatározott, felelősség alóli mentességet, fel kell lépniük a jogellenes tevékenységre vagy tartalomra vonatkozó konkrét információk megszerzésekor, amelyeket akár önkéntes, saját kezdeményezésű vizsgálatok ([8]) eredményeként, akár külső személyek vagy szervezetek általi értesítés útján szereznek meg. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 16. cikkével összhangban a tárhelyszolgáltatóknak olyan mechanizmusokat kell bevezetniük, amelyek lehetővé teszik bármely magánszemély vagy szervezet számára, hogy értesítést kapjanak arról, ha a szolgáltatásukon olyan konkrét információk jelennek meg, amelyeket az egyén vagy szervezet jogellenes online tartalomnak tekint (a továbbiakban: értesítési és cselekvési mechanizmusok).

Ezenkívül azon online platformok szolgáltatói, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára, hogy távollevők közötti szerződéseket kössenek a kereskedőkkel, kötelesek végrehajtani a „beépített megfelelőséget". Ez azt jelenti, hogy biztosítaniuk kell, hogy „*online interfészüket úgy alakítsák ki, hogy a kereskedők eleget tudjanak tenni az alkalmazandó uniós jog szerinti, a szerződéskötés előtti tájékoztatással, a megfeleléssel és a termékbiztonsági tájékoztatással kapcsolatos kötelezettségeiknek*" (a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 31. cikkének (1) bekezdése).

Emellett és minden esetben a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 9. és 10. cikke előírja a közvetítő szolgáltatók számára, hogy indokolatlan késedelem nélkül tájékoztassák az érintett hatóságokat a jogellenes online tartalom elleni fellépésre vagy az információszolgáltatásra vonatkozó, az érintett nemzeti igazságügyi vagy közigazgatási hatóságok által az alkalmazandó uniós jog vagy az uniós joggal összhangban lévő nemzeti jog alapján hozott határozatok joghatásáról. E célból az említett rendelet 11. cikke előírja a közvetítő szolgáltatók számára, hogy jelöljenek ki egy egyedüli kapcsolattartó pontot a tagállami hatóságokkal, a Bizottsággal és a Digitális Szolgáltatások Európai Testületével folytatandó kommunikációra (a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály 61. cikke).

([5]) https://food.ec.europa.eu/safety/rasff_en.

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o.).

([7]) Lásd: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2413.

([8]) Az (EU) 2022/2065 rendelet 7. cikkével összhangban azonban önmagában az a tény, hogy a szolgáltatók önkéntes, saját kezdeményezésű vizsgálatokat végeznek a jogellenes tevékenységek felderítése céljából, nem teheti őket általánosságban alkalmatlanná az említett rendelet 6. cikkében meghatározott felelősség alóli mentességre.

2.1.1.5. *Az e-kereskedelem ellenőrzésére vonatkozó stratégiák – bevált gyakorlatok*

A fentiek és a tagállamok tapasztalatai alapján a következő intézkedéseket kell az e-kereskedelem ellenőrzésére vonatkozó bevált gyakorlatnak tekinteni:

i. A tagállamok illetékes hatóságai által végzett hatósági ellenőrzéseket internetes keresésekkel kell támogatni a tagállam területén található, az illetékes hatóságok előtt még nem ismert online értékesítők azonosítására, azzal a céllal, hogy kockázatalapú ellenőrzéseknek vessék alá őket.

ii. Internetes kereséseket kell alkalmazni az olyan árukra vonatkozó online ajánlatok azonosítására is, amelyeket a hatósági ellenőrzések során nem megfelelőnek vagy kockázatot jelentőként azonosítottak, vagy amelyek esetében fennáll a meg nem felelés gyanúja, ideértve az iRASFF rendszerben bejelentett árukat is.

iii. Az e-kereskedelmi tevékenységek ellenőrzésének ki kell terjednie a weboldalak ellenőrzésére és a termékinformációs követelményeknek való megfelelésére. Az élelmiszerek online kínálatának például meg kell felelnie az 1169/2011/EU rendeletben ([9]) meghatározott, élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó követelményeknek. Az említett rendelet 1. cikke értelmében az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatási követelmények az élelmiszerlánc minden szakaszában alkalmazandók az élelmiszer-vállalkozókra, amennyiben tevékenységük a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatására, a végső fogyasztóknak szánt valamennyi élelmiszerre, valamint a közétkeztetésben működő gazdasági szereplők által szállított vagy nekik szállított élelmiszerekre vonatkozik. Az 1169/2011/EU rendelet 7. cikke értelmében a tisztességes kereskedelmi gyakorlatokat az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatással, többek között reklámozás révén kell biztosítani.

iv. Az e-kereskedelem ellenőrzését megfelelő hardver és szoftver használatával kell elvégezni, hogy az illetékes hatóság személyazonosságának felfedése nélkül lehetőség nyíljon internetes keresésekre és online vásárlásokra.

v. Az illetékes hatóságoknak kapcsolatot kell kialakítaniuk a közvetítő szolgáltatók kapcsolattartó pontjaival, ideértve adott esetben az online közösségi hálózatokat, az online piactereket, a digitális pénzforgalmi szolgáltatókat és a legfelső szintű doménnév-nyilvántartókat is, hogy megkönnyítsék a nem megfelelő vagy hamisított árukra vonatkozó online ajánlatok időben történő eltávolítását, vagy adott esetben a digitális szolgáltatások üzemeltetőinek vagy felhasználóinak azonosítását.

vi. A hatósági ellenőrzések hatékony elvégzése érdekében az illetékes hatóságokat fel kell hatalmazni arra, hogy információt kérjenek vagy megfelelő intézkedéseket hozzanak az OCR hatálya alá nem tartozó egyéb érintett vállalkozók tekintetében (ez például egyes közvetítő szolgáltatók vagy pénzügyi intézmények esetében fordulhat elő), vagy a nemzeti közigazgatási struktúráktól függően biztosítaniuk kell a szoros együttműködést más olyan nemzeti hatóságokkal, amelyek felügyelik az említett egyéb vállalkozók tevékenységeit.

vii. Alkotmányos követelményeikkel összhangban a tagállamok mérlegelhetik központi e-kereskedelmi ellenőrző egységek létrehozását a fent említett feladatok ellátására, az eljárások, a berendezések és a külső kapcsolatok hatékonysága és harmonizációja érdekében.

2.1.2. ***A vállalkozók felsorolása (az OCR 10. cikkének (2) és (3) bekezdése)***

Az OCR 10. cikkének (2) bekezdése előírja az illetékes hatóságok számára, hogy naprakészen tartsák a vállalkozók jegyzékeit. Ez a rendelkezés az OCR 3. cikkének (29) bekezdése értelmében vett „*vállalkozókra*” vonatkozik.

Az OCR 10. cikkének (2) és (3) bekezdése
2. Az illetékes hatóságoknak az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályok alapján létrehozott, meglévő jegyzékekre vagy nyilvántartásokra vonatkozó szabályok sérelme nélkül össze kell állítaniuk a vállalkozók jegyzékét, és naprakészen kell tartaniuk azt. Ha ilyen jegyzék vagy nyilvántartás más célokra már létezik, az e rendelet céljaira is felhasználható.

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács 1169/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 304., 2011.11.22., 18. o.).

3. A Bizottság a 144. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogad el e rendelet módosítása céljából, amelyekben megállapítja, hogy a vállalkozók mely kategóriáinak kell mentességet biztosítani a vállalkozók e cikk (2) bekezdésében említett jegyzékébe való felvételre vonatkozó követelmény alól, amennyiben az említett jegyzékbe való felvétel a tevékenységeikhez kapcsolódó kockázathoz mérten aránytalan adminisztratív terhet jelentene számukra.

Az OCR 3. cikkének (29) bekezdése:

„vállalkozó”: az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályokban meghatározott egy vagy több követelmény hatálya alá tartozó bármely természetes vagy jogi személy

A vállalkozók fogalmának az OCR 3. cikkének (29) bekezdésében szereplő meghatározása a természetes személyeket is magában foglalja, amennyiben az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályokban előírt egy vagy több kötelezettség vonatkozik rájuk. A 178/2002/EK rendelet 1. cikke például kizárja az említett rendelet hatálya alól a *„magáncélú háztartási fogyasztásra szánt élelmiszerek háztartási elkészítését, kezelését vagy tárolását”*. Ennélfogva a 178/2002/EK rendelettel összefüggésben a belföldi fogyasztók nem minősülnek az OCR 3. cikkének (29) bekezdése értelmében vett vállalkozónak, és nem kell őket felvenni az OCR 10. cikkének (2) bekezdésében említett jegyzékekbe.

A vállalkozók jegyzékbe és nyilvántartásba vételére vonatkozóan az OCR 10. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt követelmények az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett valamennyi területre alkalmazandók. Amennyiben ágazatspecifikus szabályok – az adott ágazatra jellemző kockázatkezelési igények figyelembevételével – a vállalkozók bizonyos kategóriáinak bevonására vagy kizárására vonatkozó szabályokat állapítanak meg, az e szabályok alapján összeállított nyilvántartások az OCR 10. cikke (2) bekezdésének második mondatával összhangban felhasználhatók az OCR céljára.

A növényegészségügy területén például az (EU) 2016/2031 rendelet ([10]) 65. cikke előírja az illetékes hatóságok számára, hogy az érintett tagállam területén tevékenykedő vállalkozók több kategóriáját lefedő nyilvántartást vezessenek és frissítsenek. Ezért ezek az ágazatspecifikus szabályok csak a vállalkozók nyilvántartásba vételét írják elő. Ezen túlmenően az (EU) 2016/2031 rendelet 65. cikke bizonyos mentességeket állapít meg a nyilvántartás létrehozására vonatkozó e követelmény alól, és felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy a mentességet élvező vállalkozók további kategóriáit vegye fel, amennyiben a nyilvántartásba vétel aránytalan adminisztratív terhet jelentene a vállalkozók számára a szakmai tevékenységeikhez kapcsolódó, károsítókkal kapcsolatos alacsony kockázathoz képest. Az OCR 10. cikke (2) bekezdésének második mondatával összhangban a növényegészségügy területén a vállalkozóknak az (EU) 2016/2031 rendelet 65. cikke alapján létrehozott nyilvántartásai az OCR céljaira is felhasználhatók. Hasonlóképpen, az ökológiai területen a vállalkozóknak és a vállalkozói csoportoknak az (EU) 2018/848 rendelet ([11]) 34. cikkének (6) bekezdésével összhangban vezetett jegyzékei felhasználhatók az OCR céljaira.

A TRACES hálózat tagállami kapcsolattartó pontjai az (EU) 2019/1715 bizottsági végrehajtási rendelet (a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről szóló rendelet) 45. cikkével összhangban előírhatják, hogy a TRACES rendszerben referenciaadatként naprakészen tartsák egyes vállalkozók jegyzékét. Ezek a jegyzékek az OCR 10. cikkének alkalmazásában is felhasználhatók.

2.1.3. ***Hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos módszerek és technikák: ellenőrzések és auditok (az OCR 14. cikke)***

2.1.3.1. *Ellenőrzések*

Az OCR 14. cikke felsorolja a hatósági ellenőrzések azon módszereit és technikáit, amelyeket az illetékes hatóságoknak adott esetben alkalmazniuk kell annak ellenőrzésére, hogy a vállalkozók, állatok vagy áruk megfelelnek-e az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályoknak. Az e cikkben felsorolt két fontos technika az *„ellenőrzés”* és az *„audit”*.

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2031 rendelete (2016. október 26.) a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről, valamint a 228/2013/EU, a 652/2014/EU és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 69/464/EGK, a 74/647/EGK, a 93/85/EGK, a 98/57/EK, a 2000/29/EK, a 2006/91/EK és a 2007/33/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 317., 2016.11.23., 4. o.).

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2018.6.14., 1. o.).

Az OCR hatálya alá tartozó hatósági ellenőrzések összefüggésében az ellenőrzés célja annak kiderítése, hogy az ellenőrzés tárgya (jelenleg) megfelel-e az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályokban meghatározott egyedi követelményeknek.

Az „*ellenőrzés*” fogalmát az OCR nem határozza meg, és szótári jelentése alapján egy tárgy vagy annak bizonyos aspektusai (pl. berendezések, létesítmények, helyek, állatok, áruk, anyagok, adatok, tevékenységek, folyamatok) alapos vizsgálatára utal. Az ellenőrzés többnyire közvetlen megfigyeléseket foglal magában, amelyeket a vizsgálatot végző személy egy adott időpontban végezhet. Az ellenőrzésekre gyakran a betartandó konkrét követelmények ellenőrző listáinak segítségével kerül sor. A kifejezés ezen értelmezése hasonló az ISO/IEC 17000 „Megfelelőségértékelés – Szakszótár és általános elvek” nemzetközi szabványban szereplő „*ellenőrzés*” meghatározásával.

A hatósági ellenőrzések részeként adott esetben „*ellenőrzés*” révén vizsgálandó elemeket az OCR 14. cikkének b) pontja sorolja fel:

> Az OCR 14. cikke:
>
> A hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos módszereknek és technikáknak adott esetben a következőket kell magukban foglalniuk:
>
> […]
>
> b) a következők vizsgálata:
>
> i. felszerelések, szállítóeszközök, telephelyek, valamint a vállalkozók ellenőrzése alá tartozó egyéb helyek és azok környéke;
>
> ii. állatok és áruk – a félkész árukat is beleértve –, nyersanyagok, összetevők, technológiai segédanyagok és az áruk feldolgozása és előállítása vagy az állatok takarmányozása vagy ellátása során felhasznált egyéb termékek;
>
> iii. tisztításra és karbantartásra használt termékek és eljárások;
>
> iv. nyomonkövethetőség, címkézés vagy jelölés, kiszerelés, reklámozás és az érintett csomagolóanyagok, beleértve az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagokat is

Lehetséges, hogy az ellenőrzések átfedésben vannak az OCR 14. cikkében felsorolt egyéb módszerekkel, vagy magukban foglalják azokat. Például egy állat vagy áru „*nyomonkövethetőségének*” ellenőrzése (az OCR 14. cikke b) pontjának iv. alpontja) jellemzően magában foglalja a nyomonkövethetőségi nyilvántartásoknak az OCR 14. cikkének e) pontjában említett vizsgálatát.

2.1.3.2. *Auditok*

Az „*audit*” fogalmát az OCR 3. cikkének (30) bekezdése határozza meg:

> Az OCR 3. cikkének (30) bekezdése
>
> „audit”: szisztematikus és független vizsgálat, amelynek célja annak meghatározása, hogy a tevékenységek és azok kapcsolódó eredményei megfelelnek-e a tervezett intézkedéseknek, és hogy ezeket az intézkedéseket hatékonyan alkalmazzák-e és megfelelőek-e célok eléréséhez;

Ez a meghatározás három elemből áll:

i. a tervezett rendelkezéseknek való megfelelés;

ii. e rendelkezések hatékony alkalmazása;

iii. az intézkedések alkalmassága a célkitűzések elérésére.

Ezért az audit az ellenőrzéssel összevetve túlmutat a konkrét követelményeknek való megfelelés vizsgálatán; azt is megvizsgálja, hogy el lehet-e érni előre meghatározott eredményeket (célkitűzéseket).

Az audit e definíciója összehasonlítható az ISO/IEC 17000 „Megfelelőségértékelés – Szakszótár és általános elvek” és az ISO 19011 „Útmutató irányítási rendszerek auditálásához” nemzetközi szabványokban szereplő auditmeghatározással.

Az auditot jellemzően akkor alkalmazzák, ha az ellenőrzések tárgya egy tevékenység, például eljárás vagy irányítási rendszer, amelyet értékelni kell abból a szempontból, hogy alkalmas-e a követelményeknek megfelelő eredmények szisztematikus elérésére. Az audit ezért a folyamat különböző szakaszainak szélesebb körű és szisztematikus értékelését igényli.

Az audit – amennyiben a hatósági ellenőrzések során technikaként alkalmazzák – magában foglalhatja az OCR 14. cikkében felsorolt több vagy az összes egyéb módszert és technikát, például dokumentumok vagy egyéb nyilvántartások vizsgálatát, a személyzettel folytatott interjúkat stb.

Ezenkívül az OCR 14. cikkében felsorolt elemek némelyike magában foglalhatja az auditálást mint módszert, például:

— a vállalkozók által bevezetett ellenőrzések és a kapott eredmények vizsgálata (az OCR 14. cikkének a) pontja),

— a helyes gyártási gyakorlat, a helyes higiéniai gyakorlat és a helyes gazdálkodási gyakorlat eljárásainak, valamint a veszélyelemzés és kritikus szabályozási pontok (HACCP) elvén alapuló eljárások értékelése (az OCR 14. cikkének a) pontja).

Noha a hatósági ellenőrzéseket általában előzetes értesítés nélkül kell elvégezni (az OCR 9. cikkének (4) bekezdése), az auditokat gyakran csak előzetes értesítéssel lehet elvégezni, az ellenőr és az auditált szervezet szükséges előkészítése miatt (vö. az OCR (33) preambulumbekezdésével).

Az auditálás hatósági ellenőrzésekben való alkalmazásán kívül az audit mint technika az alábbiak elvégzése szempontjából is releváns:

— az illetékes hatóságok belső vagy külső ellenőrzései (az OCR 6. cikke) ([12]),

— a felhatalmazással rendelkező szervezetek és személyek illetékes hatóságai (az OCR 33. cikkének a) pontja), a hatósági laboratóriumok (az OCR 39. cikke) és a nemzeti referencialaboratóriumok (az OCR 100. cikkének (2) bekezdése) által szervezett auditok,

— a nemzeti akkreditáló testületek, például felhatalmazással rendelkező szervezetek (az OCR 29. cikke b) pontjának iv. alpontja) vagy hatósági laboratóriumok (az OCR 37. cikke (4) bekezdésének e) pontja és (5) bekezdése) által végzett akkreditációs értékelések,

— bizottsági ellenőrzések a tagállamokban (az OCR 116. cikke).

2.1.4. *Az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek előállítására vonatkozó hatósági ellenőrzések*

Az OCR 17. cikke meghatározza az állati eredetű termékek előállításának ellenőrzése során alkalmazandó konkrét fogalommeghatározásokat. A „hatósági állatorvos felelőssége mellett” és a „hatósági állatorvos felügyelete alatt” fogalommeghatározások meghatározzák a hatósági állatorvos és a hatósági segédszemélyzet közötti, az OCR-ben előírt együttműködés típusát az állategészségügyi ellenőrzések során.

A hatósági állatorvos mindkét esetben a hatósági segédszemélyzetet bízza meg azzal a különbséggel, hogy felügyelet esetén a hatósági állatorvos a hatósági segédszemélyzet által végzett tevékenység ideje alatt a telephelyen tartózkodik.

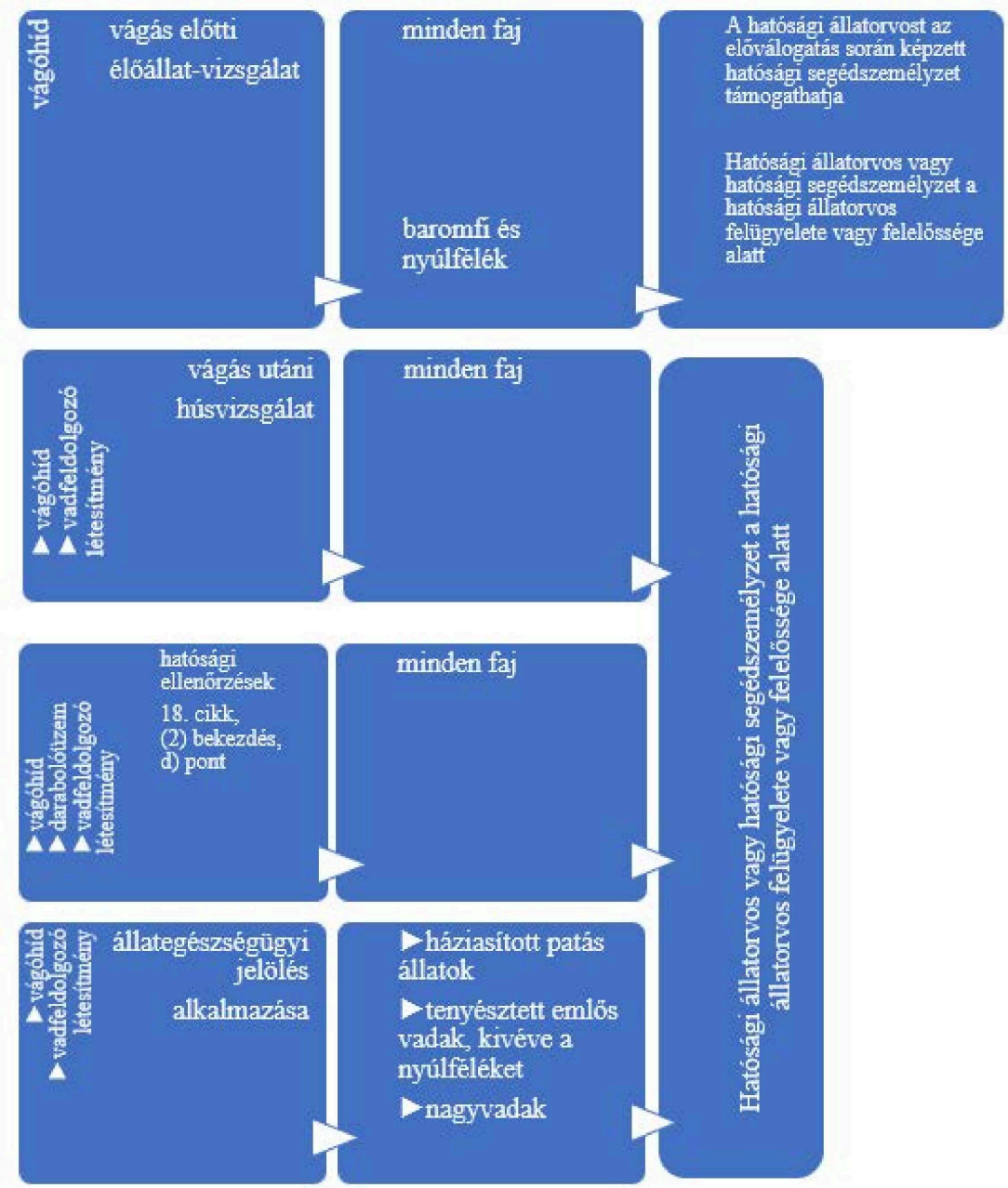
A 17. cikk továbbá meghatározza azokat a tevékenységeket, amelyek a vágás előtti élőállat-vizsgálat és a vágás utáni húsvizsgálat hatálya alá tartoznak.

Az OCR 18. cikke egyedi követelményeket állapít meg az állati eredetű termékek előállításának hatósági ellenőrzésére vonatkozóan. A (2) bekezdésben bemutatja az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek előállítására vonatkozó uniós jogszabályoknak való megfelelés ellenőrzésének keretét, és meghatározza a hatósági ellenőrzéseket, valamint az ezen ellenőrzéseket végző hatósági állatorvos és hatósági segédszemélyzet szerepét, amint azt a 2 ábra szemlélteti.

([12]) Az OCR 6. cikke szerinti auditokra vonatkozó további iránymutatásért lásd: *A Bizottság közleménye az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke szerinti auditok elvégzésére vonatkozó előírások végrehajtásáról szóló iránymutatásról* (HL C 66, 2021.2.26., 22. o.).

2 ábra

Az OCR 17. cikke és 18. cikkének (2) és (4) bekezdése, 18. cikke (7) bekezdésének a), b) és e) pontja alapján az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékek előállítására vonatkozó hatósági ellenőrzéseket végző személyzet [13]

Hangsúlyozni kell, hogy amint az az OCR 18. cikkének (5) bekezdéséből következik, amikor az intézkedéseket a hatósági segédszemélyzetre bízzák, a vonatkozó döntések meghozatalának felelőssége továbbra is a hatósági állatorvosokat terheli, függetlenül attól, hogy a telephelyen tartózkodnak-e.

Ezenkívül az OCR 18. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi a vágóhíd személyzete számára, hogy:

a) közreműködjön a 18. cikk (2) bekezdésében említett hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos feladatok elvégzésében a baromfi- és nyúlfélék vágását végző vágóhidakon;

[13] Az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló, 2004. április 29-i 853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 139., 2004.4.30., 55. o.) I. mellékletében szereplő fogalommeghatározások alkalmazandók a „vágóhíd”, a „vadfeldolgozó létesítmény” és a „darabolóüzem” létesítményekre.

b) mintavételt és tesztelést végezzen más fajokhoz tartozó állatok levágását végző vágóhidakon.

A vágóhídi személyzet hatósági ellenőrzésekben való részvételének előfeltételeként az illetékes hatóság kockázatalapú elemzésének igazolnia kell, hogy a vágóhídon végzett hatósági ellenőrzések során biztosított az emberi egészség, valamint az állatok egészségének és jólétének azonos szintű védelme. A fenti lehetőség akkor is fennáll, ha az illetékes hatóság biztosítja, hogy ez a személyzet megfelelő képzésben részesüljön, a vágóhíd termelő személyzetétől függetlenül járjon el, és a hatósági állatorvos vagy a segédszemélyzet jelenlétében és utasításai alapján lássa el a feladatokat. Ugyanezen feltételek mellett a vágóhíd személyzete is használhatja az állategészségügyi jelölést.

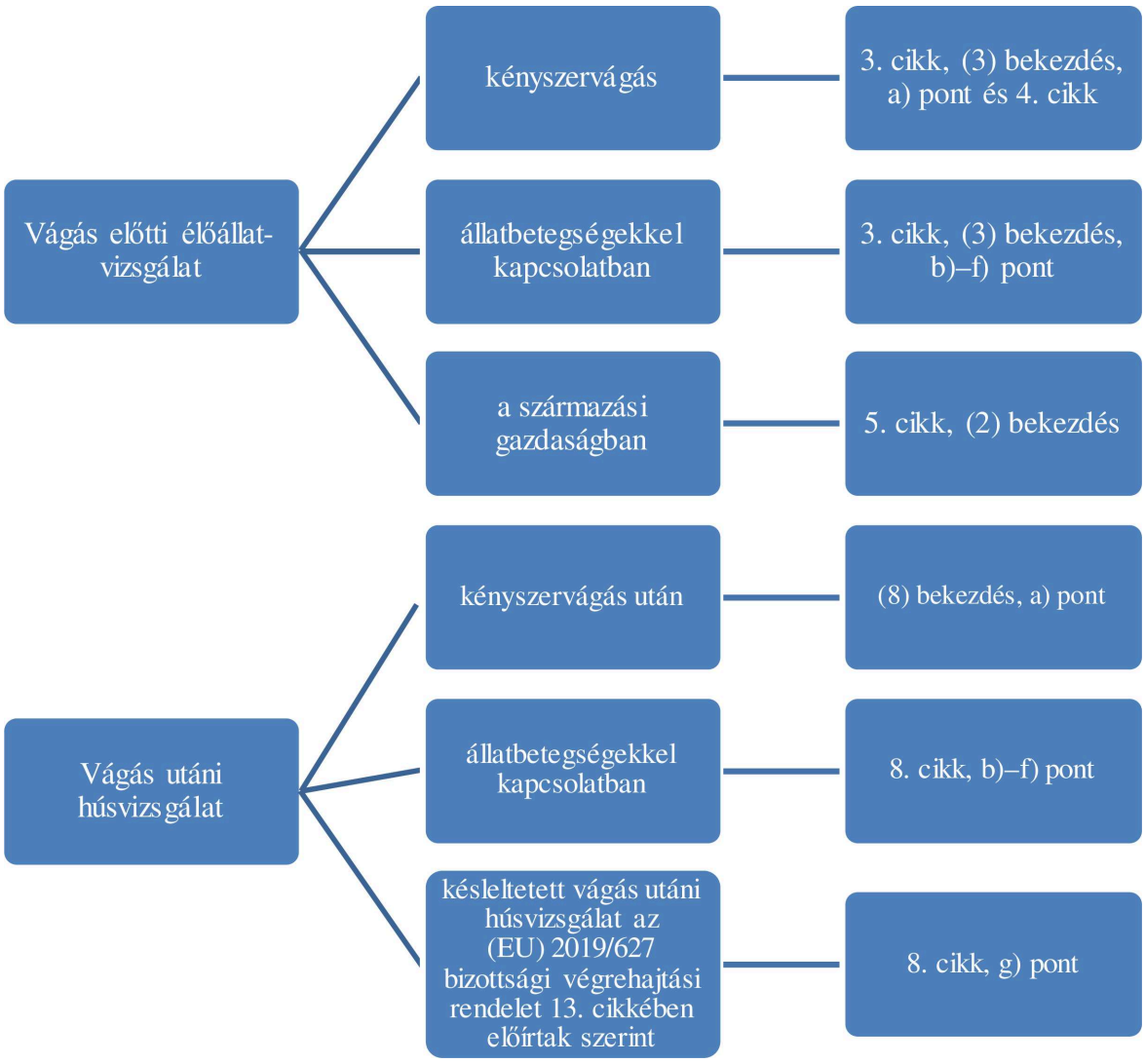
Az OCR 18. cikkének (7) és (8) bekezdése képezi az OCR-t kiegészítő felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a hatósági ellenőrzések elvégzésére vonatkozó gyakorlati szabályokat megállapító végrehajtási jogi aktusok elfogadásának jogalapját.

A hatósági segédszemélyzet feladatainak a hatósági állatorvos felügyelete vagy felelőssége mellett történő kiosztására vagy az illetékes hatóságok által kijelölt személyzetre bizonyos, a vonatkozó felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban meghatározott kritériumok és feltételek vonatkoznak.

Konkrétabban, az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelet meghatározza a hatósági állatorvos és a hatósági segédszemélyzet konkrét ellenőrzési feladatokkal kapcsolatos szerepét, és az OCR szabályaitól való eltéréseket állapít meg. Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelet által kizárólag a hatósági állatorvos számára fenntartott hatósági ellenőrzési feladatokat szemlélteti a 3 ábra.

3 ábra

Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendeletben előírtak szerint kizárólag a hatósági állatorvos által végzett vágás előtti élőállat-vizsgálat és vágás utáni húsvizsgálat

Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelet 3., 6., 7. és 9. cikkének rendelkezései kiegészítik a hatósági állatorvosnak és a segédszemélyzetnek a vágás előtti élőállat-vizsgálattal és a vágás utáni húsvizsgálattal és más hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos szerepét.

Ez a rendelet továbbá bevezeti az illetékes hatóságok által a darabolóüzemekben meghatározott feladatok elvégzésére kijelölt személyzet meghatározását.

> Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 2. cikke
>
> Fogalommeghatározások
>
> Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]
>
> (5) „az illetékes hatóságok által kijelölt személyzet”: a hatósági segédszemélyzettől, valamint a hatósági állatorvostól eltérő személy, aki e rendelettel összhangban képesítéssel rendelkezik arra, hogy egy darabolóüzemben ilyen minőségben eljárjon, és akit az illetékes hatóságok meghatározott feladatok ellátásával bíznak meg;[…]

Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelet 10. cikke szerint, az OCR rendelkezéseitől eltérve a darabolóüzemekben az illetékes hatóságok által kijelölt egyéb személyzet elvégezheti az OCR 18. cikke (2) bekezdésének d) pontjában említett hatósági ellenőrzéseket, beleértve az ellenőrzési tevékenységeket is. Erre a személyzetre speciális képzési követelmények vonatkoznak, és teljesítményüket rendszeresen ellenőrzik.

Az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet ([14]) részletes szabályokat állapít meg az állati eredetű termékek hatósági ellenőrzésének elvégzésére vonatkozóan. Utasításokat tartalmaz az e hatósági ellenőrzésekben részt vevő személyzet feladataira vonatkozóan. Az alábbi táblázatok összefoglalják az állati eredetű termékek hatósági ellenőrzésének végrehajtásával kapcsolatos feladatokat az OCR, az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelet és az (EU) 2019/627 végrehajtási rendelet vonatkozó rendelkezéseire való hivatkozással, ami lehetővé teszi az egyes feladatok elvégzésére jogosult személyzetre vonatkozó következtetés levonását.

([14]) A Bizottság (EU) 2019/627 végrehajtási rendelete (2019. március 15.) az emberi fogyasztásra szánt állati eredetű termékeken az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban végzendő hatósági ellenőrzésekre vonatkozó egységes gyakorlati rendelkezések megállapításáról és a 2074/2005/EK bizottsági rendeletnek a hatósági ellenőrzések tekintetében történő módosításáról (HL L 131., 2019.5.17., 51. o.).

2. táblázat

A hatósági állatorvos által végzett feladatok

Sorszám	Feladatok		OCR	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
1.	Vágás előtti élőállat-vizsgálat [az OCR 17. cikkének c) pontjában szereplő fogalommeghatározás]	A háziasított patás állatok vágóhídon kívüli, vágás előtti élőállat-vizsgálata kényszervágás esetén az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 4. cikke szerint	18. cikk, (7) bekezdés, c) pont	4. cikk	–
2.		A vágás előtti élőállat-vizsgálat és a származási gazdaságban végzett ellenőrzések valamennyi faj esetében az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 5. cikke (2) bekezdésének a), b) és c) pontja szerint	18. cikk, (7) bekezdés, d) pont	5. cikk, (2) bekezdés	–
3.		Az elkülönített állatok vizuális klinikai vizsgálata alaposabb vágás előtti élőállat-vizsgálat céljából. Az emberi vagy állati egészséget esetlegesen hátrányosan befolyásoló betegségben szenvedő vagy ilyen állapotban lévő állatok vágás előtti élőállat-vizsgálata	18. cikk, (2) bekezdés, a) pont	3. cikk, (3) bekezdés, b)–f) pont	11. cikk, (5) bekezdés 43. cikk, (4) bekezdés

Sorszám	Feladatok		OCR	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
4.	Vágás utáni húsvizsgálat [az OCR 17. cikkének d) pontjában szereplő fogalommeghatározás]	Háziasított patás állatok vágóhídon kívüli kényszervágása esetén a 853/2004/EK rendelet III. melléklete I. szakaszának VI. fejezetével összhangban Az (EU) 2020/2235 bizottsági végrehajtási rendelet [1] IV. mellékletének 5. fejezete szerinti állategészségügyi bizonyítvány vizsgálata	18. cikk, (2) bekezdés, c) pont, 18. cikk, (7) bekezdés, f) pont	(8) bekezdés, a) pont	– 10. cikk, (3) bekezdés
5.		A gyaníthatóan az emberi egészségre esetlegesen káros hatással bíró betegségben szenvedő vagy ilyen állapotban lévő állatok ellenőrzése	18. cikk, (2) bekezdés, c) pont	8. cikk, b) pont	–
6.		Olyan állományokból származó szarvasmarhafélék ellenőrzése, amelyeket nem nyilvánítottak hivatalosan gümőkórtól mentesnek		8. cikk, c) pont	–
7.		Olyan állományokból származó szarvasmarhafélék, illetve juh- és kecskefélék ellenőrzése, amelyeket nem nyilvánítottak hivatalosan brucellózistól mentesnek		8. cikk, d) pont	–

8.		Olyan állatbetegségek kitörése esetén, amelyekre az uniós jogszabályok állategészségügyi szabályokat állapítanak meg, az adott betegségre fogékony, az alábbi területek valamelyikéből származó állatok ellenőrzése: — uniós szükségintézkedések [konkrét „A” kat.: magas patogenitású madárinfluenza (HPAI), juhhimlő stb.], — az „A” kategóriájú betegségek felszámolására irányuló intézkedésekhez kapcsolódó nemzeti intézkedések, — további különleges uniós (kiegészítő) járványvédelmi intézkedések [konkrét „A” kat.: afrikai sertéspestis (ASF), bőrcsomósodáskór vírusával való fertőzöttség (LSD) stb.], — a „B” kategóriájú betegségekre vonatkozó, kötelező jóváhagyott mentesítési programok, amelyek szerepelnek az (EU) 2021/620 bizottsági végrehajtási rendelet ([2]) I–II. mellékletében [Brucellosis és *Mycobacterium tuberculosis* komplex (MTBC)].		8. cikk, e pont	–
9.	Vágás utáni húsvizsgálat	Vizsgálat, amennyiben szigorúbb ellenőrzésekre van szükség az újonnan megjelenő betegségek vagy az Állategészségügyi Világszervezet által jegyzékbe vett különleges betegségek figyelembevétele		8. cikk, f) pont.	–
10.		Az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet 13. cikkével összhangban a vágástól a vadfeldolgozó létesítménybe, kis kapacitású vágóhidakra vagy kis kapacitású vadfeldolgozó létesítményekbe való megérkezéstől számított legfeljebb 24 órával késleltetett vágás utáni húsvizsgálat		8. cikk, g) pont	13. cikk
11.		Az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet 18. cikkének (3) bekezdésében, 19. cikkének (2) bekezdésében, 20. cikkének (2) bekezdésében, 21. cikkének (2) bekezdésében, 22. cikkének (2) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében említett kiegészítő vágás utáni húsvizsgálati eljárások elvégzése a hasított testen és a belsőségen végzett bemetszéses és tapintásos vizsgálat alkalmazásával, amennyiben az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 8. cikkében említett esetekkel kapcsolatban lehetséges kockázat áll fenn		8. cikk	24. cikk
12.	A hús emberi fogyasztásra alkalmatlanná nyilvánítása	A friss húsra vonatkozó követelményeknek való meg nem felelés	48. cikk, (5) bekezdés	–	45. cikk
13.		Borsókával vagy trichinellával fertőzött hús		–	30., 31. cikk
14.		Olyan egypatás állatok húsa, amelyeknél takonykórt diagnosztizáltak		–	32. cikk, (3) bekezdés
15.		Ha az állatok pozitívan vagy nem egyértelműen reagálnak a tuberkulinra, vagy más ok miatt gyanítható a fertőzés		–	33. cikk
16.		Ha az állatok pozitívan vagy nem egyértelműen reagálnak a brucellózisvizsgálatra, vagy más ok miatt gyanítható a fertőzés		–	34. cikk
17.	Egyéb	A vágást megelőző feladatokat a hatósági állatorvos felügyelete vagy felelőssége mellett végző hatósági segédszemélyzet megfelelőségének ellenőrzése	–	3. cikk, (1) bekezdés, c) pont és (2) bekezdés, c pont	–
18.		A tenyésztett vadak származási gazdaságban történő levágását és kivéreztetését végző élelmiszeripari vállalkozók által nyújtott teljesítmény megfelelőségének ellenőrzése	–	6. cikk, (4) bekezdés, b) pont	–

19.		A rendellenességeket, szennyeződéseket vagy károsodást mutató madarak észlelésére és elkülönítésére szolgáló vállalkozói rendszer értékelése	–	–	25. cikk, (2) bekezdés, a) pont
20.		Annak biztosítása, hogy az OCR 18. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelő további laboratóriumi vizsgálatokra kerüljön sor	18. cikk, (5) bekezdés	–	37. cikk, (2) bekezdés

([1]) A Bizottság (EU) 2020/2235 végrehajtási rendelete (2020. december 16.) az (EU) 2016/429 és az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos állat- és árukategóriákat tartalmazó szállítmányok Unióba történő beléptetésére és Unión belüli mozgatására vonatkozó állategészségügyi, hatósági és állategészségügyi/hatósági bizonyítványminták tekintetében történő alkalmazására és az ilyen bizonyítványok hatósági kiállítására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 599/2004/EK rendelet, a 636/2014/EU és az (EU) 2019/628 végrehajtási rendelet, a 98/68/EK irányelv, továbbá a 2000/572/EK, a 2003/779/EK és a 2007/240/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 442., 2020.12.30., 1. o.).

([2]) A Bizottság (EU) 2021/620 végrehajtási rendelete (2021. április 15.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az egyes tagállamok és azok körzetei vagy kompartmentjei „betegségtől mentes” és „nem vakcinázó” státuszának bizonyos jegyzékbe foglalt betegségek tekintetében történő jóváhagyása, valamint az említett betegségekre vonatkozó mentesítési programok jóváhagyása tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 131., 2021.4.16., 78. o.).

Sorszám	Feladatok		OCR	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
21.	Egyéb	Az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet 7–38. cikkével összhangban elvégzett hatósági ellenőrzések eredményeinek értékelése	18. cikk, (5) bekezdés	–	39. cikk, (1) bekezdés
22.		Az ellenőrzési eredmények közlése, amennyiben az ellenőrzések olyan betegség vagy állapot jelenlétét tárják fel, amely hatással lehet az emberi vagy állati egészségre, vagy veszélyeztetheti az állatok jólétét		–	39. cikk, (2) bekezdés
23.		A nyers tej és kolosztrum termelésére vonatkozó, a 853/2004/EK rendelet III. melléklete IX. szakasza I. fejezetének I. részében megállapított egészségügyi követelményeknek való megfelelés ellenőrzése	–	–	49. cikk, (1) bekezdés, (3) bekezdés

3. táblázat

A hatósági állatorvos vagy a hatósági segédszemélyzet által a hatósági állatorvos felügyelete mellett elvégzett feladatok

Sorszám	Feladatok		OCR	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
1.	Vágás előtti élőállat-vizsgálat [az OCR 17. cikkének c) pontjában szereplő fogalommeghatározás]	A baromfin és nyúlféléken kívüli fajok vágóhídon végzett, vágás előtti élőállat-vizsgálata (beleértve az állatjóléti szabályoknak való megfelelés ellenőrzését ([1])), az élelmiszerláncra vonatkozó információk, az állatok azonossági ellenőrzése és a rendellenességeket mutató állatok előválogatása tekintetében az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 3. cikkének bekezdésében meghatározott feltételek mellett, kivéve az említett felhatalmazáson alapuló rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében említett eseteket	18. cikk, (2) bekezdés, a) pont 18. cikk, (7) bekezdés, a) pont	3. cikk, (1) bekezdés	10. cikk, (1) bekezdés, 11. cikk, 38. cikk, 40. cikk
2.		Baromfi és nyúlfélék vágás előtti élőállat-vizsgálata, beleértve az állatjóléti szabályoknak való megfelelés ellenőrzését is	18. cikk, (2) bekezdés, b) pont	–	38. cikk

(1) Uniós szabályok, különösen az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről, valamint a 64/432/EGK és a 93/119/EK irányelv és az 1255/97/EK rendelet módosításáról szóló, 2004. december 22-i 1/2005/EK tanácsi rendelet (HL L 3., 2005.1.5., 1. o.), az állatok leölésük során való védelméről szóló, 2009. szeptember 24-i 1099/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 303., 2009.11.18., 1. o.), valamint az állatjólétre vonatkozó nemzeti szabályok.

Sors-zám	Feladatok		OCR	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
3.	Vágás utáni húsvizsgálat [az OCR 17. cikkének d) pontjában szereplő fogalommeghatározás] (1)	A származási gazdaságban levágott állatok bizonyítványainak vizsgálata	18. cikk, (2) bekezdés, c) pont	–	10. cikk, (2) bekezdés
4.		Az alábbiak vizsgálata: i. a 853/2004/EK rendelet III. melléklete IV. szakasza II. fejezete 4. a) pontjának megfelelően kiállított, a nagyvadakat kísérő (betanított személy) nyilatkozatai; ii. az (EU) 2020/2235 bizottsági végrehajtási rendelet II. mellékletének 2. fejezete szerinti hatósági bizonyítvány az emberi fogyasztásra szánt, nyúzatlan nagyvadak tagállamok közötti mozgatásához		–	10. cikk, (4) bekezdés, 28. cikk
5.		A hasított testek és a hozzájuk tartozó belsőségek vágás utáni húsvizsgálata, beleértve a konkrét gyakorlati intézkedéseket, a laboratóriumi vizsgálatokat és az állatjóléti szabályoknak való megfelelés ellenőrzését		–	A 12. cikk, a 14. cikk (kivéve, ha más külön cikkek nem engedélyezik), a 15. cikk, a 17. cikk, a 18. cikk (1) és (2) bekezdése, a 19. cikk (1) bekezdése, a 20. cikk (1) bekezdése, a 21. cikk (1) bekezdése, a 22. cikk (1) bekezdése, a 23. cikk (1) bekezdése, a 25. cikk, a 26. cikk, a 27. cikk, a 28. cikk (1), (2), (3), és (4) bekezdése, a 29. cikk (a különleges fertőzési veszélyt jelentő anyag eltávolítása a hasított testről), a 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37. és 38. cikk
6.		Az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet 18. cikkének (3) bekezdésében, 19. cikkének (2) bekezdésében, 20. cikkének (2) bekezdésében, 21. cikkének (2) bekezdésében, 22. cikkének (2) bekezdésében és 23. cikkének (2) bekezdésében említett kiegészítő vágás utáni húsvizsgálati eljárások elvégzése a hasított testen és a belsőségen végzett bemetszéses és tapintásos vizsgálat alkalmazásával, amennyiben kockázat áll fenn. A felhatalmazáson alapuló rendelet 8. cikkében említett esetekben (lásd a 2. táblázat 11. sorát) a hatósági állatorvos felügyelete mellett nem lehetséges további vágás utáni húsvizsgálat.		–	24. cikk
7.	Egyéb	A TSE-kkel kapcsolatos, a 999/2001/EK rendeletnek (2) megfelelő hatósági ellenőrzések, az állati melléktermékekről szóló 1069/2009/EK rendelet (3) szerinti különleges fertőzési veszélyt jelentő anyagok kezelése és ártalmatlanítása tekintetében	18. cikk, (2) bekezdés, d) pont, iv. és v. alpont	–	29. cikk
8.		Az analízishez szükséges mintavétel és minden további mintavétel	18. cikk, (2) bekezdés, d) pont, iii. és iv. alpont	–	35. cikk, 36. cikk, 37. cikk

(1) Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló rendelet 7. cikkének pontjában foglalt feltételeket nem teljesítő létesítmény.

(2) Az Európai Parlament és a Tanács 999/2001/EK rendelete (2001. május 22.) egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 147., 2001.5.31., 1. o.).

(3) Az Európai Parlament és a Tanács 1069/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (állati melléktermékekre vonatkozó rendelet) (HL L 300., 2009.11.14., 1. o.).

4. táblázat

A hatósági állatorvos vagy a hatósági segédszemélyzet által a hatósági állatorvos felügyelete vagy felelőssége mellett elvégzett feladatok

Sorszám	Feladatok		OCR-cikk	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
1.	Vágás előtti élőállat-vizsgálat [az OCR 17. cikkének c) pontjában szereplő fogalommeghatározás]	A vágóhídon végzett vágás előtti élőállat-vizsgálat valamennyi fajnál (beleértve az állatjólétre vonatkozó szabályoknak való megfelelés ellenőrzését is) abban az esetben, ha a hatósági állatorvos már elvégezte a vágás előtti élőállat-vizsgálatot a származási gazdaságban az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek szerint, az említett felhatalmazáson alapuló rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében említett esetek kivételével A vágóhídra szállított élő állatok állategészségügyi bizonyítványmintájának vizsgálatára vágás előtti élőállat-vizsgálat esetén a származási gazdaságban került sor [az (EU) 2020/2235 bizottsági végrehajtási rendelet IV. mellékletének 1. fejezete]	18. cikk, (2) bekezdés, b) pont	3. cikk, (2) bekezdés 5. cikk, (2) bekezdés, f) pont	11. cikk, (6) bekezdés 10. cikk, (2) bekezdés 38
2.		Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 5. cikkének (3) bekezdése és 3. cikke szerinti, a származási gazdaságban végzett, a vágás előtti élőállat-vizsgálatot követően az állatazonosítási és állatjóléti szabályokra vonatkozó kiegészítő ellenőrzések a vágóhídon		3. cikk, (2) bekezdés, 5. cikk, (3) bekezdés	–
3.	Vágás utáni húsvizsgálat [az OCR 17. cikkének d) pontjában szereplő fogalommeghatározás]	A 3. táblázatban szereplő vágás utáni húsvizsgálattal kapcsolatos feladatok az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 7. cikkében foglalt feltételeknek megfelelő kis kapacitású létesítményekben	18. cikk, (2) bekezdés, c) pont; 18. cikk, (7) bekezdés, e) pont	7	–
4.		Az (EU) 2019/624 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 12. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott zsigerek, nemi szervek és tőgy, valamint az említett felhatalmazáson alapuló rendelet I. mellékletében meghatározott svéd- és finnországi területekről származó *Rangifer tarandus tarandus* (rénszarvas) vágás utáni húsvizsgálata		12. cikk, (1) bekezdés, c) pont	–

(1) *Hatósági állatorvos, felügyelet vagy felelősség alatt álló hatósági segédszemélyzet vagy megfelelően képzett vágóhídi személyzet (bizonyos feladatok).*

Sors-zám	Feladatok		OCR-cikk	(EU) 2019/624 rendelet	(EU) 2019/627 rendelet
5.	Egyéb	Az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet 35. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt, a vágóhidak élelmiszer-vállalkozói által a *szalmonella* tekintetében végzett mintavételre és a mintavétel eredményeire vonatkozó információk gyűjtése	18. cikk, (2) bekezdés, d) pont, iii. alpont; 18. cikk, (7) bekezdés, e) pont	9	35
6.		A vágóhidak élelmiszer-vállalkozói által a *Campylobacter* tekintetében végzett mintavételhez és mintavételi eredményekhez szükséges információgyűjtés az (EU) 2019/627 bizottsági végrehajtási rendelet 36. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírtak szerint			36
7.		A vágóhidakon és vadfeldolgozó létesítményekben a HACCP-elveken alapuló helyes higiéniai gyakorlatokkal és eljárásokkal kapcsolatos hatósági ellenőrzésekre vonatkozó információk gyűjtése			39
8.		Megfelelő intézkedések elfogadása az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozó, az 1/2005/EK tanácsi rendeletben megállapított állatjóléti szabályoknak való meg nem felelés esetén	18. cikk, (2) bekezdés, d) pont, vi. alpont	–	44 [1]
9.		Az 1099/2009/EK rendelet 3–9., 14–17. és 19. cikkében meghatározott, az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelmére vonatkozó szabályoknak való meg nem felelés esetén a vállalkozó által hozott korrekciós és megelőző intézkedések ellenőrzése		–	
10.		Végrehajtási intézkedések az 1099/2009/EK rendeletben megállapított, az állatok leölésük során való védelmére vonatkozó állatjóléti szabályoknak való meg nem felelés esetén		–	
11.		Adott esetben az állatjóléttel kapcsolatban azonosított problémák közlése az illetékes hatóságokkal		–	
12.		Állategészségügyi jelölés alkalmazása háziasított patás állatokon, a nyúlféléktől eltérő tenyésztett emlős vadakon és a nagyvadakon [2]	18. cikk, (4) bekezdés	–	48

[1] Az intézkedést hatósági segédszemélyzet csak sürgős esetekben, a hatósági állatorvos megérkezéséig hozhatja meg (az (EU) 2019/627 végrehajtási rendelet 44. cikkének (5) bekezdése).

[2] A vágóhíd személyzete is használhatja az állategészségügyi jelölést (az OCR 18. cikkének (4) bekezdése) az OCR 18. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelően.

2.2. **III. FEJEZET – Felhatalmazás az illetékes hatóságok bizonyos feladatainak végzésére (az OCR 28–33. cikke)**

Az OCR II. címének III. fejezete egyrészt meghatározza bizonyos *hatósági ellenőrzési* feladatok átruházásának feltételeit (az OCR 28–30. cikke), másrészt a *más hatósági tevékenységekhez* kapcsolódó feladatok átruházásának feltételeit (az OCR 31. cikke). Az OCR 32. cikke a felhatalmazott szervek és természetes személyek kötelezettségeire vonatkozó szabályokat állapít meg. Az OCR 33. cikke meghatározza az átruházó illetékes hatóságok kötelezettségeit.

A hatósági ellenőrzési feladatok és a más hatósági tevékenységekhez kapcsolódó feladatok átruházására vonatkozó további szabályokat külön uniós szabályok állapíthatják meg. Például az ökológiai termelés területén az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről szóló (EU) 2018/848 rendelet 40. cikke további szabályokat állapít meg a hatósági ellenőrzési feladatok és a más hatósági tevékenységekhez kapcsolódó feladatok „ellenőrző szervekre" történő átruházására vonatkozóan.

2.2.1. ***Bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok átruházásának feltételei***

Az OCR 29. és 30. cikke megállapítja bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok felhatalmazott szervekre, illetve természetes személyekre történő átruházásának feltételeit.

Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell a felhatalmazott szervek vagy természetes személyek helyszíni ellenőrzésén alapuló hatósági ellenőrzési feladatok átruházását. Felhatalmazással rendelkező szervezetek esetében a hatósági ellenőrzéseket az OCR 29. cikke b) pontjának iv. alpontja szerinti akkreditációjuktól függetlenül kell elvégezni.

Azoknak az illetékes hatóságoknak, amelyek bizonyos hatósági ellenőrzési feladatokat felhatalmazott szervekre vagy természetes személyekre ruháztak át, szükség szerint meg kell szervezniük az ilyen szervek vagy személyek auditját vagy ellenőrzését. Meg nem felelés esetén a felhatalmazást részben vagy teljes egészében haladéktalanul vissza kell vonniuk (az OCR 33. cikkének b) pontja).

Ennélfogva az OCR 29. és 30. cikkében meghatározott, bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok átruházására vonatkozó feltételeket, valamint az OCR 33. cikkében meghatározott, a meg nem felelésre vonatkozó ellenőrzési és nyomonkövetési intézkedéseket a megfelelés folyamatos nyomonkövetési folyamatának kell tekinteni.

Az auditok és ellenőrzések megszervezése során az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük a 765/2008/EK rendelet ([15]) 2. cikkének (11) bekezdésében meghatározott nemzeti akkreditáló testületek által elvégzett vonatkozó akkreditációs auditok eredményét (az OCR 33. cikkének a) pontja). E különböző típusú ellenőrzések esetében el kell kerülni a párhuzamosságot (az OCR 33. cikkének a) pontja). Következésképpen a nemzeti akkreditáló testületekkel való kommunikációra és az ellenőrzések időzítésével kapcsolatos koordinációra van szükség.

A tagállamokban elfogadott azon szabályok, amelyek lehetővé teszik a feladatok ideiglenes átruházását az OCR 29. cikke b) pontjának iv. alpontjával összhangban még nem akkreditált, felhatalmazott szervekre, bizonyos feltételek mellett összeegyeztethetőnek tekinthetők az OCR-rel. Ez a helyzet áll fenn, amennyiben:

i. az ilyen ideiglenes átruházást az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett, a feladatok átruházására vonatkozó különös rendelkezéseket megállapító szabályok nem zárják ki;

ii. a helyszíni ellenőrzések azt mutatják, hogy az átruházásra vonatkozóan az OCR 29. cikkében meghatározott minden egyéb feltétel teljesül ([16]);

iii. az ideiglenes felhatalmazás korlátozott időtartamra szól, tekintettel az akkreditálási eljárás időtartamára, az érintett területen fennálló kockázatokra és a fogyasztók érdekeinek védelmére;

iv. a felhatalmazást kérelmező szerv igazolja, hogy már kérelmezte az akkreditációt.

Az ilyen ideiglenes átruházás során az illetékes hatóságnak az OCR 33. cikkének b) pontjában említett esetekben haladéktalanul – teljesen vagy részben – vissza kell vonnia az átruházást.

A felhatalmazott szervek esetében az OCR 29. cikke b) pontjának iv. alpontja szerinti akkreditáció különösen fontos a hatósági ellenőrzések pártatlanságának, minőségének és következetességének megőrzése szempontjából (vö. az OCR (46) preambulumbekezdésével).

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács 765/2008/EK rendelete (2008. július 9.) a termékek forgalmazása tekintetében az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 218., 2008.8.13., 30. o.).

([16]) A 29. cikk b) pontjának iv. alpontjában említett vonatkozó szabványokkal összhangban a felhatalmazott szerv tényleges működését az adott rendelkezésben említett akkreditációs eljárás során kell ellenőrizni.

Az illetékes hatóságoknak az OCR 29. cikke b) pontjának iv. alpontja szerint mérlegelniük kell, hogy a szabvány mennyire releváns az átruházott feladatok szempontjából annak a felhatalmazott szerv általi alkalmazhatósága és akkreditációja szempontjából. A nemzeti akkreditáló testületek ezt követően értékelik, hogy a felhatalmazott szerv az akkreditációval összefüggésben a meghatározott szabvány követelményeinek megfelelően működik-e.

A tagállamoknak biztosítaniuk kell az illetékes hatóságok közötti konzisztenciát egy adott ellenőrzési feladat átruházására vonatkozó előírások meghatározása során.

Az EN ISO/IEC 17020 szabvány („Ellenőrzést végző különféle típusú testületek működésének követelményei”) egyike azon vonatkozó szabványoknak, amelyeket a felhatalmazott szervek működéséhez és akkreditálásához az OCR szerint alkalmazni kell. Ez az ellenőrzési feladatok referenciaszabványa, kivéve, ha az ágazati jogszabályok az OCR alapján más szabványra hivatkoznak, vagy egy másik szabvány jobban megfelel az átruházott feladatok jellegének (például: a termékek tanúsítása, irányítási rendszerek stb.).

Az átruházott feladatok szempontjából releváns egyéb szabványok a következők:

— EN ISO/IEC 17065: „Megfelelőségértékelés – Termékek, folyamatok és szolgáltatások tanúsítását végző szervezetekre vonatkozó követelmények”,

— EN ISO/IEC 17021-1: „Megfelelőségértékelés – Irányítási rendszerek auditját és tanúsítását végző testületekre vonatkozó követelmények – 1. rész: Követelmények”,

— ISO 22003-1 „Élelmiszerbiztonság – 1. rész: Az élelmiszer-biztonsági irányítási rendszerek auditálását és tanúsítását végző testületekre vonatkozó követelmények”.

A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek során vett mintákon laboratóriumi analízist, vizsgálatokat és diagnosztikát végző hatósági laboratóriumok kijelölése az OCR 34–42. cikke (IV. fejezet) szabályainak hatálya alá tartozik. Ebben az esetben az EN ISO/IEC 17025 szabvány kötelező a kijelölt hatósági laboratórium működéséhez és akkreditációjához (az OCR 37. cikkének (4) bekezdése).

Egy felhatalmazott szervnek ugyanarra a tevékenységre vonatkozóan egynél több szabvány szerinti akkreditációja nem tanácsos. Meg kell jegyezni, hogy az EN ISO/IEC17065 szabvány lehetőséget biztosít arra, hogy a felhatalmazott szervre vonatkozó követelményekbe belefoglalják a többi akkreditációs szabvány valamennyi vonatkozó követelményét. E tekintetben „gyűjtőszabványként” használható.

A vonatkozó szabványok azonosítására vonatkozó további szabályok a következőkben határozhatók meg:

— Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett területekre vonatkozó uniós jogszabályok:

  — az ökológiai termékek területén az (EU) 2018/848 rendelet 40. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az említett rendeletnek való megfelelés ellenőrzése érdekében bizonyos hatósági ellenőrzési feladatok átruházására vonatkozó releváns szabvány a „Megfelelőségértékelés – Termékek, folyamatok és szolgáltatások tanúsítását végző szervezetekre vonatkozó követelmények” című szabvány legfrissebb bejelentett változata, amely szabvány hivatkozását közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (azaz az EN ISO/IEC 17065 szabvány),

  — a borokra, a szeszes italokra és a mezőgazdasági termékekre vonatkozó földrajzi árujelzők, valamint a hagyományos különleges termékek és a mezőgazdasági termékek minőségére utaló választható kifejezések területén az (EU) 2024/1143 rendelet ([17]) 41. cikkének (1) bekezdése és 73. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a felhatalmazott szerveknek és a terméktanúsító szerveknek meg kell felelniük az EN ISO/IEC 17065 („Megfelelőségértékelés – Termékek, folyamatok és szolgáltatások tanúsítását végző szervezetekre vonatkozó követelmények”) vagy az EN ISO/IEC 17020 („Megfelelőségértékelés – Ellenőrzést végző különféle típusú testületek működésének követelményei”) szabványnak.

— Tagállamok nemzeti joga.

([17]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1143 rendelete (2024. április 11.) a borokra, a szeszes italokra és a mezőgazdasági termékekre vonatkozó földrajzi árujelzőkről, valamint a hagyományos különleges termékekről és a mezőgazdasági termékek minőségére utaló választható kifejezésekről, az 1308/2013/EU, az (EU) 2019/787 és az (EU) 2019/1753 rendelet módosításáról, továbbá az 1151/2012/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1143, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

2.3. **IV. FEJEZET – Mintavétel, analízis, tesztelés és diagnosztika (az OCR 34–42. cikke)**

2.3.1. ***A mintavételhez, az analízishez, a teszteléshez és a diagnosztikához használt módszerek (az OCR 34. cikke)***

Az OCR 34. cikke a hatósági ellenőrzések és a más hatósági tevékenységek során alkalmazott módszerekre vonatkozó követelményeket is megállapít. Meg kell állapítani a kritériumok hierarchiáját, amelyet alkalmazandó uniós szabályok hiányában a rendelkezésre álló módszerek kiválasztásakor kell alkalmazni (a továbbiakban: lépcsőzetes módszer).

Az OCR 34. cikkének (1)–(3) bekezdéseiben felsorolt lehetőségek közötti hierarchikus viszonyt például a „[…] *hiányában*" és az „*amennyiben ilyen […] nem létezik*" kifejezések használata jelzi. A hierarchián belül bizonyos lehetőségek egyenlő alternatívaként hozhatók létre, amint azt a „*vagy*" kötőszó használata is jelzi.

Az OCR 34. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy a hatósági ellenőrzések vagy más hatósági tevékenységek keretében végzett mintavételhez vagy laboratóriumi analízishez, teszteléshez és diagnosztikához használt módszereknek meg kell felelniük az uniós szabályoknak, amennyiben léteznek ilyen szabályok. Ezek a szabályok vagy konkrét módszereket állapíthatnak meg, vagy meghatározhatják a használt módszerekre alkalmazandó teljesítménykritériumokat. Az ágazatspecifikus uniós jogszabályok olyan eltérő módszerpreferenciákat is megállapíthatnak, amelyek eltérnek az OCR 34. cikkében meghatározott alapvető hierarchiától, és amelyek ezt követően elsőbbséget élveznek (*lex specialis*) az OCR 34. cikkében megállapított általános hierarchiával szemben. Például, míg az OCR 34. cikke (2) bekezdésének a) pontja az európai referencialaboratóriumok (a továbbiakban: EURL-ek) által ajánlott módszerekkel azonos lehetőségként határozza meg a „nemzetközileg elismert vonatkozó szabályoknak vagy protokolloknak" megfelelő módszereket, addig az (EU) 2020/689 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([18]) 6. cikkének (1) bekezdése előnyben részesíti az EURL-ek által ajánlott módszereket az Állategészségügyi Világszervezet (OIE) által a járványügyi felügyelet keretében ajánlott módszerekkel szemben. Az OCR 34. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelmény vonatkozik a laboratóriumi analitikai, vizsgálati vagy diagnosztikai módszerekre, valamint a mintavételi módszerekre, függetlenül attól, hogy ezeket a módszereket illetékes hatóságok (vagy felhatalmazott szervek vagy személyek) vagy hatósági laboratóriumok alkalmazzák-e.

Az OCR 34. cikkének (2) bekezdése megállapítja a hatósági laboratóriumok által az (1) bekezdésben említett uniós szabályok hiányában alkalmazandó módszerek hierarchiáját. A (2) bekezdésben említett módszerek ezért magukban foglalják a laboratóriumi analitikai, vizsgálati vagy diagnosztikai módszereket, valamint a mintavételhez vagy a minta előkészítéséhez használt módszereket, amennyiben ezeket a módszereket hatósági laboratóriumok hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek keretében alkalmazzák (ideértve például azokat az eseteket is, amikor az egyesített mintaanyagot laboratóriumi analízis céljából mintákra osztják).

Az OCR 34. cikke (2) bekezdésének a) pontja megállapítja, hogy az (1) bekezdésben említett uniós szabályok hiányában a vonatkozó, nemzetközileg elismert szabályok vagy protokollok (pl. CEN, OIE) által ajánlott módszereket, illetve az uniós referencialaboratóriumok által kidolgozott vagy ajánlott és a nemzetközileg elfogadott tudományos protokollokkal összhangban validált módszereket a hatósági laboratóriumoknak kell alkalmazniuk. Az OCR 34. cikke (2) bekezdésének a) pontja ezt a két lehetőséget olyan egyenlő alternatívákként határozza meg, amelyek uniós szabályok hiányában egyaránt alkalmazhatók.

Az OCR 34. cikke (2) bekezdésének b) pontja felsorolja azokat a módszereket, amelyek csak akkor alkalmazhatók, ha nem léteznek az (1) bekezdésben említett uniós szabályok és a (2) bekezdés a) pontjában említett nemzetközi protokollok vagy EURL-módszerek. Az OCR 34. cikke (2) bekezdésének b) pontjában felsorolt lehetőségeken belül a nemzeti szabályokban előírt módszerek prioritást élveznek a nemzeti referencialaboratóriumok által ajánlott módszerekkel szemben. A fent említett két lehetőség alternatívájaként azonban más validált módszerek is alkalmazhatók.

Az OCR 34. cikkének (3) bekezdése csak a laboratóriumi analitikai, vizsgálati vagy diagnosztikai módszerekre vonatkozik, a mintavételi módszerekre nem. Csak akkor teszi lehetővé nem validált módszerek alkalmazását, ha az (1) és (2) bekezdésben említett módszerek egyike sem létezik, és ha sürgősen laboratóriumi analízisre, tesztelésre vagy diagnosztikára van szükség. Az első feltétel tekintetében meg kell jegyezni, hogy egy módszer adott laboratóriumban vagy tagállamban való rendelkezésre állása az OCR 34. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben nem releváns kritérium, mivel az illetékes hatóságok más tagállamokban vagy EGT-országokban is kijelölhetnek hatósági és referencialaboratóriumokat. Az OCR 34. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételek mellett a nemzeti referencialaboratóriumok alkalmazhatnak nem validált módszereket, a hatósági laboratóriumok pedig csak nemzeti referencialaboratórium hiányában tehetik meg ugyanezt.

([18]) A Bizottság (EU) 2020/689 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. december 17.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos jegyzékbe foglalt és új betegségekre vonatkozó felügyeletre, mentesítési programokra és betegségtől mentes minősítésre vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 174., 2020.6.3., 211. o.).

Az OCR 34. cikkének (4) bekezdése megállapítja a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek keretében végzett laboratóriumi analitikai módszerekre vonatkozó alapkövetelményt, amelyet lehetőség szerint az OCR III. mellékletében meghatározott kritériumok alkalmazásával kell jellemezni.

Az OCR 34. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy a mintavételt úgy kell végezni, illetve a mintákat kezelni és címkézni, hogy biztosítani lehessen jogi, tudományos és műszaki érvényességüket. Ez a követelmény a mintavétel során – akár az illetékes hatóságok (vagy felhatalmazott szervek vagy személyek) vagy hatósági laboratóriumok végzik a műveletet –, a minták laboratóriumba történő átadásakor, valamint a hatósági laboratóriumok vagy nemzeti referencialaboratóriumok által végzett laboratóriumi analízis, tesztelés vagy diagnosztika elvégzése során is alkalmazandó a minták feldolgozására.

A 4. ábra4. ábra áttekintést nyújt az OCR 34. cikkének bekezdéseiről a mintavételi módszerekre és/vagy a laboratóriumi analitikai, tesztelési vagy diagnosztikai módszerekre való alkalmazhatóságuk tekintetében.

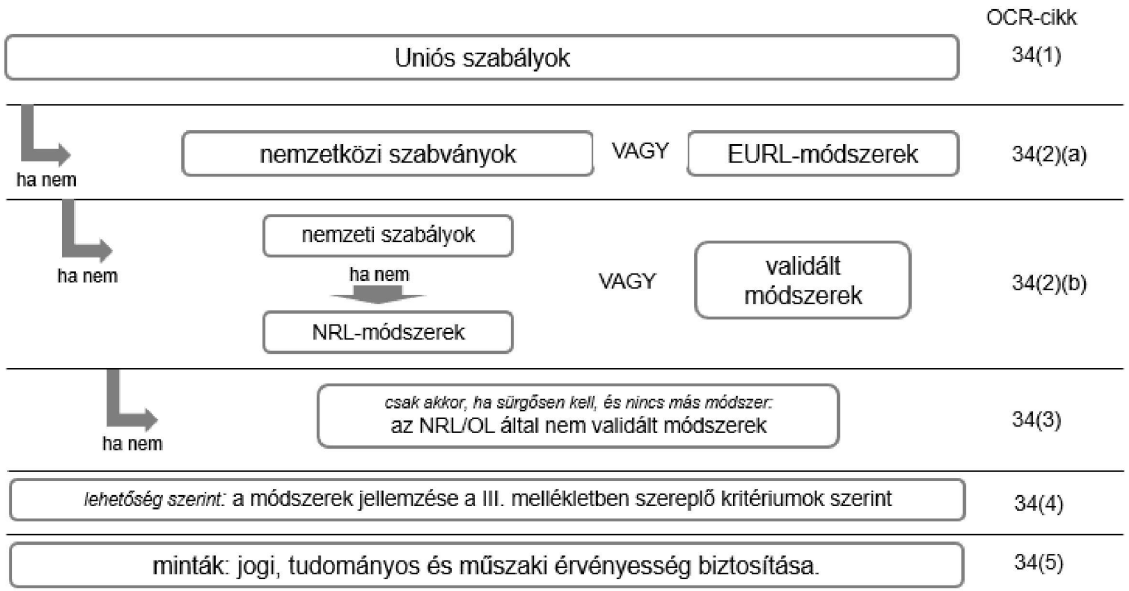
4. ábra

Az OCR 34. cikke (1)–(5) bekezdésének alkalmazhatósága i. az illetékes hatóságok (vagy bizonyos feladatokkal felhatalmazott szervek vagy természetes személyek) által alkalmazott mintavételi módszerekre, ii. a hatósági laboratóriumok által alkalmazott mintavételi módszerekre és iii. a hatósági laboratóriumok által alkalmazott laboratóriumi analitikai, tesztelési vagy diagnosztikai módszerekre. (CA = illetékes hatóság (vagy felhatalmazott szerv vagy természetes személy, amelyre bizonyos feladatokat átruháztak); OL = hatósági laboratórium)

34. cikk: Alkalmazott mintavételi, analitikai, tesztelési és diagnosztikai módszerek	A bekezdés a következőkre vonatkozik:		
*1. A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek során alkalmazott **mintavételi és laboratóriumi analitikai, tesztelési és diagnosztikai** módszereknek meg kell felelniük az ilyen módszereket létrehozó uniós szabályoknak vagy az e módszerekre vonatkozó teljesítménykritériumoknak.*	mintavétel (CA)	mintavétel (OL)	lab. analízisek, tesztelések és diagnosztikai vizsgálatok (OL)
*2. Az (1) bekezdésben említett uniós szabályok hiányában a **hatósági laboratóriumoknak** a hatósági ellenőrzéseket és más hatósági tevékenységeket illetően az alábbi módszerek egyikét kell alkalmazniuk, aszerint, hogy közülük melyik felel meg konkrét analitikai, tesztelési és diagnosztikai igényeiknek:* *a) a vonatkozó, nemzetközileg elismert, többek között az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) által elfogadott szabályoknak vagy eljárásoknak megfelelő, rendelkezésre álló módszerek, vagy az európai uniós referencialaboratóriumok által kidolgozott vagy ajánlott és a nemzetközileg elfogadott tudományos eljárásoknak megfelelően validált vonatkozó módszerek;* *b) amennyiben nem állnak rendelkezésre az a) pontban említett megfelelő szabályok vagy eljárások, a nemzeti szinten meghatározott vonatkozó szabályoknak megfelelő módszerek, vagy ilyen szabályok hiányában a nemzeti referencialaboratóriumok által kidolgozott vagy ajánlott és a nemzetközileg elfogadott tudományos eljárásoknak megfelelően validált vonatkozó módszerek, vagy a nemzetközileg elfogadott tudományos eljárásoknak megfelelően, laboratóriumon belüli vagy laboratóriumok közötti módszervalidálási vizsgálatok alapján kidolgozott és validált vonatkozó módszerek.*		mintavétel (OL)	lab. analízisek, tesztelések és diagnosztikai vizsgálatok (OL)
*3. Amennyiben sürgősen szükség van **laboratóriumi analízisre, tesztelésre vagy diagnosztikára**, és az e cikk (1) és a (2) bekezdésében említett módszerek egyike sem áll rendelkezésre, az érintett nemzeti referencialaboratórium, vagy ilyen nemzeti referencialaboratórium hiányában a 37. cikk (1) bekezdésének megfelelően kijelölt bármely más laboratórium alkalmazhat az e cikk (1) és (2) bekezdésében említettektől eltérő módszereket is, amíg nemzetközileg elfogadott tudományos eljárásoknak megfelelően sor nem kerül egy megfelelő módszer validálására.*			lab. analízisek, tesztelések és diagnosztikai vizsgálatok (NRL/OL)
*4. Amennyiben lehetséges, a **laboratóriumi analitikai módszereknek** meg kell felelniük a III. mellékletben foglalt vonatkozó kritériumoknak.*			lab. analízisek, tesztelések és diagnosztikai vizsgálatok (OL)
***5. A mintavételt úgy kell elvégezni, illetve a mintákat úgy kell kezelni és címkézni,** hogy biztosítani lehessen jogi, tudományos és műszaki érvényességüket.*	mintavétel (CA)	mintavétel (OL)	lab. analízisek, tesztelések és diagnosztikai vizsgálatok (OL)

5. ábra

„Lépcsőzetes eljárás”: a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek keretében végzett laboratóriumi analitikai, tesztelési vagy diagnosztikai módszerek az OCR 34. cikkében leírtak szerint. Megjegyzendő, hogy a hierarchiában szereplő elemek közül nem mindegyik vonatkozik a mintavételi módszerekre (lásd: 4. ábra. táblázat)

2.3.2. ***Második szakértői vélemény (az OCR 35. cikke)***

Az OCR 35. cikkének (1) bekezdése a vállalkozót feljogosítja arra, hogy saját költségén második szakvéleményt adjon ki:

> Az OCR 35. cikke
> Második szakvélemény
>
> 1. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy azok a vállalkozók, amelyek állatai vagy árui hatósági ellenőrzés keretében végzett mintavétel, analízis, tesztelés, illetve diagnosztika tárgyát képezik, saját költségükre második szakvéleményt kérhessenek.
>
> […]

Ez a jog a hatósági ellenőrzések, nem pedig más hatósági tevékenységek keretében végzett mintavételre, analízisre, tesztelésre vagy diagnosztikára vonatkozik. A második szakvélemény a megalapozott, konkrét tényekre támaszkodó alaphoz való hozzájárulással védi a vállalkozók törvényes jogait, különösen az OCR 7. cikkében meghatározott intézkedésekkel szembeni jogorvoslati jogukat. Ezért azokat a vállalkozókat, amelyek az illetékes hatóság által hozott intézkedések címzettjei, megilleti ez a jog.

A második szakvéleményhez való jog nem érinti az illetékes hatóságok azon kötelezettségét, hogy azonnali intézkedéseket tegyenek az emberek, állatok és növények egészségét, az állatjólétet, illetve a GMO-k és a növényvédő szerek tekintetében a környezetet érintő kockázatok kiküszöbölése vagy korlátozása érdekében (az OCR 35. cikkének (4) bekezdése).

Az illetékes hatóságok a második szakvéleményhez való jogot nem köthetik díjfizetéshez. Ahogy azonban az OCR 35. cikkének (1) bekezdése egyértelműen kimondja, a második szakvélemény költségeit a vállalkozó viseli.

A második szakvéleményhez való jog három elemből áll, amelyek feljogosítják a vállalkozót arra, hogy:

i. kérelmezze a kezdeti mintavétel, analízis, tesztelés vagy diagnosztika elismert és megfelelően képzett szakértő általi dokumentációs felülvizsgálatát (az OCR 35. cikkének (1) bekezdése);

> Az OCR 35. cikke
>
> 1. […]
>
> A második szakvéleményhez való jog lehetőséget kell, hogy biztosítson a vállalkozónak arra, hogy kérje a mintavételi, analitikai, tesztelési vagy diagnosztikai dokumentumainak egy másik elismert és megfelelő képesítéssel rendelkező szakértő általi felülvizsgálatát

ii. felkérje az illetékes hatóságot arra, hogy vegyen elegendő mintát a második szakértői vélemény keretében végzendő második analízishez (az OCR (48) preambulumbekezdése és 35. cikkének (2) bekezdése az azokban említett feltételek mellett); a második szakértői vélemény ezen eleme nem alkalmazandó a zárlati károsítók növényekben, növényi termékekben vagy egyéb anyagokban való jelenlétének az OCR 1. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályoknak való megfelelés ellenőrzése céljából történő értékelése során (a 35. cikk (2) bekezdésének második mondata).

> Az OCR (48) preambulumbekezdése
>
> […] Ez a jog lehetőséget kell, hogy biztosítson a vállalkozónak arra, hogy az első mintavétel, analízis, teszt, illetve diagnosztika dokumentumainak egy másik szakértő általi felülvizsgálatát kérje, valamint hogy az eredetileg levett, mintául szolgáló anyagok tekintetében második analízist, tesztet, illetve diagnosztikát kérjen, kivéve ha az ilyen második analízis, teszt, illetve diagnosztika technikai szempontból kivitelezhetetlen vagy irreleváns. Ez különösen például zárlati károsítók előfordulásának értékelésével vagy adott esetben mikrobiológiai analízis elvégzésével kapcsolatban akkor fordulhat elő, ha rendkívül alacsony az adott veszély állatban vagy áruban való előfordulásának valószínűsége, vagy annak elterjedése rendkívül ritka vagy szabálytalan.

Az OCR 35. cikke

[…]

2. Adott esetben, és ha ez technikailag megvalósítható, tekintettel különösen a veszély állatokban vagy árukban való előfordulására és megoszlására, a minták vagy az áruk romlandóságára, valamint a rendelkezésre álló szubsztrát mennyiségére, az illetékes hatóságoknak:

   a) a mintavétel során – amennyiben a vállalkozó ezt kéri – gondoskodniuk kell arról, hogy elegendő mennyiségű mintát vegyenek ahhoz, hogy szükség esetén második szakvéleményt lehessen készíteni, és el lehessen végezni a (3) bekezdésben említett felülvizsgálatot; vagy

   b) amennyiben az a) pontban említett elegendő mennyiségű minta vétele nem lehetséges, erről tájékoztatniuk kell a vállalkozót.

Ez a bekezdés nem alkalmazandó, ha a zárlati károsítók növényekben, növényi termékekben vagy egyéb anyagokban való előfordulásának értékelésére az 1. cikk (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályoknak való megfelelés vizsgálata céljából kerül sor.

iii. felkérje az illetékes hatóságot, vegyen elegendő mintát egy másik hatósági laboratórium által a vállalkozó kérésére végzendő másik analízishez, abban az esetben, ha vita merül fel az eredeti analízis és a második szakértői vélemény alapján, amennyiben erről a nemzeti jog rendelkezik (az OCR 35. cikkének (3) bekezdése, az OCR 35. cikkének (2) bekezdésében említett feltételekre is figyelemmel).

Az OCR 35. cikke

[…]

3. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy amennyiben az (1) bekezdésben említett második szakvélemény alapján vita alakul ki az illetékes hatóságok és a vállalkozók között, a vállalkozók saját költségükre kérhessék, hogy egy másik hatósági laboratórium az első analízis, tesztelés vagy diagnosztika dokumentumait vizsgálja felül, és adott esetben végezzen újabb analízist, tesztelést vagy diagnosztikát.

Amennyiben egy adott területen ágazatspecifikus jogszabályok állapítanak meg a mintavételre vagy az analízisre vonatkozó szabályokat, ezek a szabályok elsőbbséget élveznek az OCR 35. cikkében meghatározott alapelvekkel szemben. Az ágazatspecifikus szabályok kötelezővé tehetik a további mintákhoz elegendő mennyiség kivonását, vagy előírhatják, hogy a végső minták gyűjtéséhez különleges eljárásokat kell követni. Több uniós jogi aktus ([19]) ([20]) ([21]) például különleges eljárásokat határoz meg annak biztosítására, hogy elegendő mennyiség álljon rendelkezésre ahhoz, hogy „végrehajtási, védekezési és döntési célból” reprezentatív mintákat lehessen gyűjteni. Amennyiben a 882/2004/EK rendelet ([22]) alapján ágazatspecifikus szabályokat fogadtak el, a vonatkozó rendelkezéseket továbbra is alkalmazni kell, kivéve, ha azokat hatályon kívül helyezik, vagy új, az OCR alapján elfogadott jogszabály váltja fel őket.

Amennyiben az uniós jogszabályok nem határozzák meg részletesebben az eljárásokat, tagállami szinten kell végrehajtani az alábbiakra vonatkozó szabályokat:

— az OCR 35. cikkének (1) bekezdésében említett dokumentum-felülvizsgálat elvégzése során az elismert és megfelelően képzett szakértő minősítési kritériumai,

— a második szakértői vélemény részeként kiegészítő analízis céljából vett további mintamennyiség kezelése és tárolása,

([19]) A Bizottság 333/2007/EK rendelete (2007. március 28.) az élelmiszerekben előforduló ólom, kadmium, higany, szervetlen vegyületben lévő ón, 3-MCPD és policiklikus aromás szénhidrogének mennyiségének hatósági ellenőrzése céljából végzett mintavétel és vizsgálat módszereinek megállapításáról (HL L 88., 2007.3.29., 29. o.).

([20]) A Bizottság 401/2006/EK rendelete (2006. február 23.) az élelmiszerek mikotoxintartalmának hatósági ellenőrzéséhez használandó mintavételi és elemzési módszerek megállapításáról (HL L 70., 2006.3.9., 12. o.).

([21]) A Bizottság 152/2009/EK rendelete (2009. január 27.) a takarmányok hatósági ellenőrzése során alkalmazott mintavételi és vizsgálati módszerek megállapításáról (HL L 54., 2009.2.26., 1. o.).

([22]) Az Európai Parlament és a Tanács 882/2004/EK rendeletét (HL L 165., 2004.4.30., 1. o.) 2019. december 14-én hatályon kívül helyezte az (EU) 2017/625 rendelet.

— a kezdeti analízis, a második szakértői vélemény és adott esetben a második hivatalos analízis eredményeinek az illetékes hatóságok és a vállalkozók általi felhasználása. Az OCR-ben meghatározott szabályok célja többek között annak biztosítása, hogy a vállalkozók megalapozott, konkrét tényekre támaszkodó alappal rendelkezzenek a jogorvoslati joguk gyakorlására vonatkozó döntéseikhez (az OCR 7. cikke). Magát a fellebbezési eljárást azonban nem az OCR, hanem a nemzeti szabályok szabályozzák,

— a dokumentumok felülvizsgálatához való jog gyakorlására vonatkozó határidők, például figyelembe véve a nemzeti szinten releváns jogorvoslati eszközökre – többek között a jogorvoslati jogra – előírt határidőket.

2.3.2.1. *A második szakvéleményhez és egy másik hatósági laboratórium által végzendő másik analízishez szükséges mintavétel feltételei*

A második szakértői vélemény céljából és/vagy az OCR 35. cikkének (3) bekezdésében említett felülvizsgálat (egy másik hatósági laboratórium által végzendő analízis) céljából megőrzendő további mintamennyiséget a mintaanyag első kivonásakor kell levenni. Az illetékes hatóságnak biztosítania kell, hogy minden egyes minta egyformán reprezentatív legyen a mintavétel alapjául szolgáló tételre nézve.

A második szakértői vélemény részét képező második analízishez és az OCR 35. cikkének (3) bekezdésében említett felülvizsgálathoz elegendő mintamennyiségből történő mintavétel feltétele, hogy a mintavétel „releváns, megfelelő és technikailag megvalósítható" legyen.

Az OCR 35. cikkének (2) bekezdése és (48) preambulumbekezdése olyan példaértékű eseteket ismertet, amikor a megfelelő mennyiségű mintából végrehajtott mintavétel nem feltétlenül *„releváns, megfelelő vagy technikailag megvalósítható"*. A figyelembe veendő tényezők az állat vagy áru típusától, a mátrixtól, a célanyagtól, a mintavételi körülményektől és az elvégzendő analízis típusától függően változhatnak. Az ágazatspecifikus szabályok sérelme nélkül a példák alábbi, nem kimerítő felsorolása vehető figyelembe:

Egy második szakértői vélemény és/vagy az OCR 35. cikkének (3) bekezdésében említett felülvizsgálat céljából a megfelelő mennyiségű mintából végrehajtott mintavétel nem feltétlenül

„releváns", amennyiben

— a második hivatalos analízishez való jog nem lett átültetve a nemzeti jogba,

— egy másik hatósági laboratórium által az OCR 35. cikkének (3) bekezdésével összhangban végzendő további analízis nem végezhető el, mivel az EU-ban vagy az EGT-ben egyetlen más hatósági laboratórium sem rendelkezik a szóban forgó analízis elvégzéséhez szükséges szakértelemmel vagy felszereléssel, amennyiben ezt a körülményt az illetékes hatóság a mintavételt megelőzően ismeri, ezt a döntést vizsgálat alapján meg kell indokolni, például az OCR 102–108. cikkében előírt igazgatási segítségnyújtási és együttműködési mechanizmusok és/vagy a Bizottság által biztosított, rendelkezésre álló eszközök felhasználásával ([23]),

„megfelelő", amennyiben

— a mintázott anyag kockázatot jelent, ha a vállalkozó rendelkezésére bocsátják, például betegséget okozó anyagról vagy potenciális bioterrorizmust okozó anyagról van szó; az OCR 35. cikkének (3) bekezdésével összhangban egy másik hatósági laboratórium által végzendő másik analízishez elegendő mennyiségű minta vétele mindazonáltal helyénvaló lehet ilyen esetekben, amennyiben a mintát az illetékes hatóság és a hatósági laboratóriumok ellenőrzése mellett szállítják, tárolják és kezelik,

— a veszély előfordulási gyakorisága az állatban vagy áruban különösen alacsony lehet, illetve különösen ritka vagy rendszertelen eloszlás jellemezheti, így a veszélyes anyag további anyagokban nem biztos, hogy kellő megbízhatósággal kimutatható,

„technikailag megvalósítható", amennyiben

— a mintavételhez nem áll rendelkezésre elegendő mintamennyiség,

— a mintázott tételre nézve egyaránt reprezentatív elegendő mennyiség nem biztosítható olyan árukból, amelyeket az illetékes hatóságok távolsági kommunikáció útján rendeltek meg a vállalkozóktól anélkül, hogy a 36. cikknek megfelelően azonosították volna magukat. Az illetékes hatóságoknak a lehetőségekhez mérten meg kell kísérelniük megőrizni a vállalkozó második szakvéleményhez való jogát elegendő egység megrendelésével, ugyanakkor az OCR 35. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban tájékoztatniuk kell a vállalkozót, ha nem sikerül elegendő reprezentatív mennyiséget nyerniük,

([23]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625.

— az elemzendő biológiai, vegyi vagy fizikai anyag romlandósága, lebonthatósága vagy aktivitása megakadályozza, hogy a minták az OCR 34. cikke (5) bekezdésének megfelelően tárolhatók és kezelhetők legyenek (vagy korlátozzák azt az időkeretet, amelyen belül a minták tárolhatók és kezelhetők).

Általában minden olyan esetben, amikor az OCR 35. cikkének (2) bekezdése értelmében elegendő mennyiségű mintából végrehajtott mintavétel nem minősül „*relevánsnak, megfelelőnek vagy technikailag megvalósíthatónak*", az illetékes hatóság a 35. cikk (2) bekezdésének b) pontjával összhangban tájékoztatja erről a vállalkozót.

2.3.2.2. *Egy másik hatósági laboratórium által végzendő másik analízis*

A 35. cikk (3) bekezdése értelmében a tagállamok élhetnek azzal az előjoggal, hogy lehetővé tegyék, hogy egy másik hatósági laboratórium az első analízis dokumentumait vizsgálja felül, és végezzen újabb analízist (második hivatalos analízis), tesztet vagy diagnosztikát. E jog végrehajtásához olyan (az OCR hatálybalépését követően elfogadott) nemzeti jogszabály elfogadására van szükség, amely kifejezetten rendelkezik egy másik hivatalos analízishez való jogról.

Az OCR 35. cikkének (3) bekezdésével összhangban egy másik analízist végző hatósági laboratórium veszi át a „döntőbírói" funkciót azokban az esetekben, amikor a kezdeti analízis és a második szakvélemény alapján vita áll fenn az illetékes hatóság és a vállalkozó között. Amennyiben azon a területen, ahol az illetékes hatóság működik, egyetlen más hatósági laboratórium sem rendelkezik másik analízis elvégzéséhez szükséges szakértelemmel vagy felszereléssel, az illetékes hatóságoknak lehetőség szerint az OCR 37. cikkének (2) bekezdésében előírt, határokon átnyúló kijelölési mechanizmusokat kell alkalmazniuk.

Ha a tagállamok az OCR 35. cikkének (3) bekezdésével összhangban másik analízishez, teszteléshez vagy diagnosztikához való jogról rendelkeznek, az ilyen analízis, tesztelés vagy diagnosztika költségeit a vállalkozók viselik.

2.3.3. ***Hatósági laboratóriumok (az OCR 37–42. cikke)***

2.3.3.1. *Kijelölés*

Az illetékes hatóságoknak hatósági laboratóriumokat kell kijelölniük a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek során leveendő minták analízisének, tesztelésének és diagnosztizálásának elvégzésére. A kijelölésnek írásban kell történnie, tartalmaznia kell az OCR 37. cikkének (3) bekezdésében említett elemeket, és dokumentumokkal kell igazolnia, hogy az OCR 37. cikkének (4) és (5) bekezdésében foglalt követelmények értékelve lettek és teljesültek.

Az OCR 37. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes a magánlaboratóriumok hatósági laboratóriumként való kijelölése, amennyiben ezek a laboratóriumok megfelelnek az OCR 37. cikkének (4) és (5) bekezdésében foglalt követelményeknek. Ha azonban egy magánlaboratórium – hatósági laboratóriumként betöltött szerepe mellett – üzleti kapcsolatokat tart fenn a hatósági ellenőrzéseknek alávetett piaci szereplőkkel, az OCR 37. cikke (4) bekezdésének c) pontja értelmében, a pártatlanság biztosítása céljából mechanizmusokat kell bevezetni a laboratórium hatósági laboratóriumként végzett feladatai tekintetében. Kivéve akkor, ha a hatósági laboratóriumokat a kötelező akkreditációtól való eltéréssel jelölik ki (lásd az akkreditációról szóló 2.3.3.2. fejezetet), az EN ISO/IEC 17025 szabványban meghatározott, pártatlanságot biztosító mechanizmusokat kell alkalmazni.

A laboratórium hatósági laboratóriumként, illetve referencialaboratóriumként vagy referencia-központként is eljárhat, feltéve, hogy megfelel a követelményeknek és kötelezettségeknek, és az OCR vonatkozó rendelkezéseivel (az OCR 37–42. és 92–101. cikke) összhangban minden egyes feladatára kijelölték. A kijelölésnek többek között tartalmaznia kell „*a laboratórium és az illetékes hatóságok közötti hatékony és eredményes koordináció és együttműködés biztosításához szükséges intézkedések*" részletes leírását (az OCR 37. cikke (3) bekezdésének c) pontja). Ezek az intézkedések például a következőkre terjedhetnek ki:

— a rendszeres tervezésre és forráselosztásra vonatkozó eljárások annak biztosítására, hogy az illetékes hatóságok az OCR 37. cikke (4) bekezdésének a), b) és d) pontja értelmében és a többéves nemzeti ellenőrzési terveikkel összhangban hozzáférjenek a laboratóriumi kapacitásokhoz,

— a rendszeres jelentéstételre vonatkozó eljárások, beleértve a mintákra és a laboratóriumi eredményekre vonatkozó adatok időben történő cseréjét, különösen, ha ezek az eredmények az emberi, állati vagy növényi egészséget, illetve a GMO-k és a növényvédő szerek tekintetében a környezetet érintő meg nem felelésekre vagy kockázatokra utalnak (az OCR 38. cikkének (1) bekezdése),

— a hatósági laboratóriumoknak a nemzeti és/vagy uniós referencialaboratóriumokkal való együttműködése, különösen annak biztosítása, hogy az illetékes hatóság az OCR 38. cikkének (2) bekezdésével összhangban tájékoztatást kapjon a laboratóriumok közötti összehasonlító vizsgálatok vagy jártassági vizsgálatok eredményeiről, lehetővé téve számára az OCR 39. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeinek teljesítését,

— az OCR 39. cikkének (1) bekezdése szerinti ellenőrzések elvégzése, beleértve azokat a mechanizmusokat is, amelyek biztosítják, hogy az illetékes hatóság tájékoztatást kapjon az akkreditációs értékelések eredményeiről, lehetővé téve az OCR 39. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek teljesítését.

2.3.3.2. Akkreditáció

A hatósági laboratóriumoknak az EN ISO/IEC 17025 szabvány szerint kell működniük, és e szabvány szerint akkreditálni kell őket. Az OCR 37. cikkének (5) bekezdése szerint akkreditációjuk minden olyan laboratóriumi analitikai, tesztelési vagy diagnosztikai módszerre kiterjed, amelyet a laboratóriumnak hatósági laboratóriumként kell alkalmaznia.

Ebben az összefüggésben a „módszer" kifejezés olyan mérési eljárásként értelmezhető, amelyet az EN ISO/IEC 17025 szabványnak megfelelően egy adott mátrixra vagy mátrixcsoportra, valamint egy adott analitra vagy analitcsoportra, vagy ezek kombinációjára alkalmaznak, a szóban forgó módszertől függően. Az OCR e kötelezettség alóli eltéréseket irányoz elő, biztosítva a tagállamok számára azt az előjogot, hogy olyan hatósági laboratóriumot jelöljenek ki, amely bizonyos feltételek mellett nem tesz eleget az akkreditációs kötelezettségnek, és némi rugalmasságot biztosít az akkreditáció alkalmazási köre tekintetében:

1. A hatósági laboratórium akkreditációjának hatálya

   a. módszerek csoportjaiból állhat (az OCR 37. cikke (5) bekezdésének b) pontja);

   b. rugalmas módon meghatározható ([24]) (az OCR 37. cikke (5) bekezdésének c) pontja).

2. A kötelező akkreditáció alóli állandó eltéréseket állapítanak meg azon hatósági laboratóriumok esetében, amelyek csak húsban végzik a *Trichinella* ([25]) kimutatását, valamint azon laboratóriumok tekintetében, amelyek kizárólag más hatósági tevékenységekkel összefüggésben végeznek analízist, tesztelést vagy diagnosztikát (az OCR 40. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, illetve 40. cikke (1) bekezdésének b) pontjában leírt feltételek mellett).

3. Az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([26]) állandó eltéréseket állapít meg azon kötelezettség alól, hogy az akkreditáció hatálya a hatósági laboratórium által használt összes módszerre kiterjedjen a növényegészségügy, az élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagok, az élelmiszer-adalékanyagok, az élelmiszerenzimek, az ízesítőanyagok és a takarmány-adalékanyagok területén, az OCR 41. cikkében foglalt felhatalmazás alapján.

4. A hatósági laboratóriumok számára engedélyezett a kötelező akkreditációtól való ideiglenes eltérés (1 + 1 év) az OCR 42. cikkének (1) bekezdésében említett alábbi esetekben, az OCR 42. cikkének (2)–(4) bekezdésében említett feltételekre is figyelemmel:

   a. amennyiben a módszer alkalmazását az uniós szabályok újonnan előírják (az ilyen szabályok hatálybalépésének időpontjától számítva);

   b. ha egy alkalmazott módszer megváltoztatása új vagy kibővített akkreditációt tesz szükségessé (ha nem tartozik a rugalmas akkreditáció hatálya alá);

   c. ha a módszer alkalmazásának szükségessége szükséghelyzetből vagy újonnan felmerülő kockázatból ered.

Az OCR 41. cikkében foglalt felhatalmazás alapján az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet meghatározza azokat a szabályokat, amelyek alapján az illetékes hatóságok olyan hatósági laboratóriumokat jelölhetnek ki, amelyek nem felelnek meg az OCR 37. cikke (4) bekezdésének e) pontjában meghatározott követelménynek az általuk a hatósági ellenőrzések során alkalmazott valamennyi módszer tekintetében.

Az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelet hatálya alá tartozó területek, amelyek tekintetében az OCR 41. cikke szerinti eltérések alkalmazhatók, az élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagok, az élelmiszer-adalékanyagok, az élelmiszerenzimek, az ízesítőanyagok, a takarmány-adalékanyagok és a növényegészségügy.

([24]) „Rugalmas akkreditációs hatály": Az akkreditáció hatálya, amely lehetővé teszi, hogy a megfelelőségértékelő szervezetek változtatásokat hajtsanak végre a módszertan és egyéb olyan paraméterek tekintetében, amelyek az akkreditáló testület által megerősített megfelelőségértékelő szervezet hatáskörébe tartoznak (ISO/IEC 17011:2017).

([25]) A húsban előforduló *Trichinella* kimutatására kijelölt hivatalos laboratóriumok számára megfogalmazott minimális ajánlásokra vonatkozó iránymutatások: https://ec.europa.eu/food/system/files/2021-10/biosafety_fh_legis_guidance_min-recom-trichinella-meat_hu.pdf.

([26]) A Bizottság (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. május 17.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek céljára alkalmazott valamennyi módszerre vonatkozó feltételeket nem teljesítő laboratóriumok illetékes hatóság általi, hatósági laboratóriumként való kijelölését lehetővé tévő esetek és feltételek tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 291., 2021.8.13., 20. o.).

Az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelet 2. és 3. cikke a következő feltételeket állapítja meg az említett rendelet hatálya alá tartozó területeken működő hatósági laboratóriumok akkreditációján kívül eső módszerre történő kijelölésére vonatkozóan:

i. A laboratórium rendelkezzen olyan minőségbiztosítási rendszerrel, amely szavatolja, hogy az akkreditációjuk hatályán kívül eső laboratóriumi analitikai, tesztelési vagy diagnosztikai módszerek alkalmazásával megbízható eredmények szülessenek.

   A minőségbiztosítási rendszer megléte az EN ISO/IEC 17025 szabvány szerinti akkreditáció megszerzésének követelménye, amint azt az OCR 37. cikke (4) bekezdésének e) pontja előírja. Az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelet alkalmazásában azonban a minőségbiztosítási rendszert az akkreditáció hatályán *kívül* alkalmazott módszerekre *is* alkalmazni kell.

ii. A laboratórium által alkalmazott nem akkreditált módszert az OCR III. mellékletében meghatározott, az adott területre vonatkozó kritériumok jellemzik.

   Ez a követelmény hasonló az OCR 34. cikkének (4) bekezdésében foglalt, a módszer jellemzésére vonatkozó alapkövetelményhez. Az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelet konkrét céljaira azonban ennek a követelménynek teljesülnie *kell* (és nem csak „*lehetőség szerint*”, ahogyan azt az OCR 34. cikkének (4) bekezdése előírja).

iii. A növényegészségügy területén az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelet 3. cikke előírja, hogy emellett a hatósági laboratóriumot (az EN ISO/IEC 17025 szabványnak megfelelően) már akkreditálni kell egy olyan módszer tekintetében, amely az említett rendelet mellékletében felsorolt kategóriák valamelyikébe tartozik; ezt követően a laboratórium azzal a feltétellel jelölhető ki, hogy ugyanazt a módszert az akkreditáció hatályán kívül alkalmazza egy olyan károsító esetében, amely ugyanabba a szervezetcsoportba tartozik, mint az a károsító, amelyre az akkreditált módszert alkalmazzák. Az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló rendelet (8) preambulumbekezdésével összhangban a következő csoportokat kell „*szervezetcsoportoknak*” tekinteni:

   — fonálférgek,

   — baktériumok,

   — gombák és petespórás szervezetek,

   — vírusok, viroidok és fitoplazmák,

   — rovarok és atkák.

Amennyiben az illetékes hatóságok az OCR 37. cikkének (1) bekezdésével összhangban hatósági laboratóriumként és az OCR 100. cikkének (1) bekezdésével összhangban nemzeti referencialaboratóriumként egyaránt kijelölnek egy laboratóriumot, a hatósági laboratóriumként való kijelölésre az OCR 41. cikkében előírt eltérés alkalmazható. A laboratórium referencialaboratóriumként betöltött szerepére az OCR 41. cikkében előírt eltérés nem alkalmazandó.

Mindazonáltal a növényegészségügy területén az OCR 41. cikkében előírt eltérés alapján kijelölt hatósági laboratóriumok később kijelölhetők nemzeti (vagy uniós) referencialaboratóriumként, függetlenül attól, hogy teljesítik-e az OCR 37. cikke (4) bekezdésének e) pontjában (vagy az EURL-ek esetében az OCR 93. cikke (3) bekezdésének a) pontjában) meghatározott akkreditációs követelményeket ([27]).

2.3.3.3. *Határokon átnyúló kijelölés*

Az illetékes hatóságok hatósági laboratóriumként kijelölhetnek egy másik tagállamban vagy EGT-országban található hatósági laboratóriumot (az OCR 37. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett). Ez a rendelkezés némi rugalmasságot biztosít a tagállamok számára, például abban az esetben, ha azon a területen, ahol az illetékes hatóság működik, nem áll rendelkezésre olyan laboratórium, amely megfelel az OCR 37. cikkének (4) és (5) bekezdésében foglalt követelményeknek. Az OCR 34–42. cikkében meghatározott szabályok és követelmények egy másik tagállamban vagy EGT-országban kijelölt hatósági laboratóriumokra is vonatkoznak. Például a két vagy több illetékes hatóság által kijelölt laboratóriumoknak képesnek kell lenniük arra, hogy teljesítsék a megfelelő laboratóriumi kapacitásra vonatkozó követelményt (az OCR 37. cikke (4) bekezdésének a), b) és d) pontja) az összes kijelölő illetékes hatóság felé tett kötelezettségvállalásaik tekintetében.

([27]) Az OCR 100. cikke (2) bekezdésének második mondata és az OCR 93. cikkének (4) bekezdése az NRL-ek és az EURL-ek esetében.

Az egyes kijelölő illetékes hatóságok és kijelölt laboratóriumaik közötti megállapodásokon túlmenően azoknak az illetékes hatóságoknak, amelyek ugyanazt a laboratóriumot jelölték ki hatósági laboratóriumként, kommunikálniuk és egyeztetniük kell egymással

— az ellenőrzések elvégzése érdekében (az OCR 37. cikkének (2) bekezdése a 39. cikk (1) bekezdésével összefüggésben): az ellenőrzéseket mindkét/valamennyi illetékes hatóság külön-külön is elvégezheti, vagy átruházhatja annak a tagállamnak az illetékes hatóságára, ahol a laboratórium található,

— a laboratórium akkreditációjának hatályára és az akkreditációs értékelések eredményeire vonatkozó információcsere, különösen azokban az esetekben, amikor a fogadó tagállam akkreditációs értékelésekre támaszkodik,

— információcsere a hatósági laboratóriumként való kijelölésnek az OCR 39. cikkének (2) bekezdése szerinti visszavonása esetén, különös tekintettel a laboratórium helye szerinti tagállam illetékes hatósága általi visszavonásra, tekintettel arra, hogy ez a kijelölés egy másik tagállam általi kijelölés előfeltétele az OCR 37. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerint.

A határokon átnyúló kijelölés, valamint az OCR 37. cikkének (6) bekezdésében leírt esetek értékelése céljából a tagállamok közötti együttműködés megkönnyítése érdekében a Bizottság központi platformot kínál a tagállamok számára a területükön kijelölt nemzeti laboratóriumok elérhetőségi adatainak egymás közötti megosztására. A platformon keresztül megosztott információk mellett a tagállamok mérlegelhetik, hogy illetékes hatóságaik vagy laboratóriumaik honlapjain további, részletesebb információkat (például a rendelkezésre álló módszereket, akkreditációs státuszt) bocsássanak rendelkezésre a kijelölt laboratóriumaik tevékenységeiről.

2.3.3.4. *Alvállalkozói szerződéskötés*

Minden olyan laboratóriumot, amely hatósági mintákon analízist, tesztelést és diagnosztikát végez, hatósági laboratóriumként kell kijelölni, kivéve, ha az Unióban vagy az EGT-országokban kijelölt hatósági laboratórium nem rendelkezik az új vagy különösen nem gyakori laboratóriumi analízis, tesztelés és diagnosztika elvégzéséhez szükséges szakértelemmel, felszereléssel, infrastruktúrával és személyzettel (az OCR 37. cikkének (6) bekezdése). Ennélfogva – az OCR 37. cikkének (6) bekezdése szerinti esetek kivételével – a hatósági laboratóriumok csak alvállalkozásba adhatnak feladatokat egy másik hatósági laboratóriumnak. Az EN ISO/IEC 17025 szabvány szerint akkreditált laboratóriumok tekintetében ilyen esetekben a külső úton nyújtott termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseket kell követni.

A kijelölő illetékes hatóságot minden esetben tájékoztatni kell, mielőtt bármilyen tevékenységet alvállalkozásba adna egy másik hatósági laboratóriumnak. Ha az alvállalkozóként működő laboratórium ugyanabban a tagállamban található, de egy másik illetékes hatóság jelölte ki, a kijelölő illetékes hatóságok közötti koordinációra és kommunikációra van szükség annak biztosítására, hogy az alvállalkozóként működő laboratórium az alvállalkozói szerződés időtartamára és az alvállalkozói tevékenységre vonatkozóan megfeleljen az OCR 37. cikkének (4) és (5) bekezdésében meghatározott kijelölési követelményeknek. E célból az ugyanabban a tagállamban található illetékes hatóságok az igazgatási együttműködés meglévő formáira támaszkodhatnak.

A feladatoknak egy másik tagállamba vagy EGT-ország hatósági laboratóriumában való alvállalkozásba adása esetén az OCR 37. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az első tagállam illetékes hatóságának ki kell jelölnie a másik tagállamban vagy EGT-országban található laboratóriumot. Ez a szabály biztosítja, hogy az első tagállam kijelölő illetékes hatósága mindenkor felügyelje az egyes kijelölt laboratóriumokat feladatai, teljesítménye és a követelmények teljesítése tekintetében, és hogy az OCR 37. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összhangban hatékony koordináció valósulhasson meg.

Az OCR 37. cikkének (6) bekezdése kivételt ír elő a kijelölési követelmény alól azáltal, hogy lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára, hogy a nem hatósági laboratóriumként vagy diagnosztikai központként kijelölt laboratóriumokat új vagy különösen nem gyakori laboratóriumi analízisekkel, tesztelésekkel vagy diagnosztikai vizsgálatokkal bízzák meg. Ez azonban csak akkor megengedett, ha egy tagállamban vagy EGT-országban egyetlen más hatósági laboratórium sem rendelkezik az ilyen analízisek elvégzéséhez szükséges szakértelemmel, felszereléssel, infrastruktúrával és személyzettel. Az illetékes hatóságoknak az e rendelkezés alkalmazására vonatkozó döntésüket annak bizonyításával kell indokolniuk, hogy a vizsgálatok feltárták: más megfelelő hatósági laboratórium nem azonosítható. A vizsgálatok kiterjedhetnek az OCR 102–108. cikkeiben előírt igazgatási segítségnyújtási és együttműködési mechanizmusokra és/vagy a Bizottság Egészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Főigazgatósága által létrehozott laboratóriumi adatbázisra ([28]). A „laboratórium vagy diagnosztikai központ […] ezen analízisek, tesztelések és diagnosztikai vizsgálatok elvégzésére való felkérésére” irányuló eljárás nem követeli meg az OCR 37. cikkének (1) bekezdése szerinti hivatalos kijelölést, hanem az adott laboratóriummal kötött szerződéses megállapodáson alapulhat.

([28]) https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/contactform/DGSANTE_official_labs_R2017_625.

2.3.3.5. *Auditok*

A kijelölő illetékes hatóság feladata annak ellenőrzése, hogy a hatósági laboratórium továbbra is megfelel-e az OCR 37. cikkének (4) és (5) bekezdésében meghatározott kijelölési követelményeknek és a rendelet 38. cikkében foglalt kötelezettségeknek. Az akkreditációs ellenőrzések jelentik a fő eszközt a hatósági laboratóriumok magas szintű teljesítményének biztosításához. Ennélfogva az illetékes hatóságok eleget tehetnek azon kötelezettségüknek, hogy rendszeres ellenőrzéseket szervezzenek a nemzeti akkreditáló testület által végzett akkreditációs értékelések alapján, amennyiben úgy ítélik meg, hogy ezek az ellenőrzések feleslegesek, azaz egyenértékűek az illetékes hatóság által az OCR 39. cikkének (1) bekezdésével összhangban végzett ellenőrzésekkel. Az illetékes hatóságoknak tájékoztatást kell kapniuk az akkreditációs értékelések eredményeiről, valamint a hatósági laboratórium által hozott korrekciós intézkedésekről annak érdekében, hogy az OCR 39. cikkének (2) bekezdésével összhangban intézkedéseket hozhassanak.

Az akkreditációs értékelések mellett olyan mechanizmusoknak is rendelkezésre kell állniuk, amelyek lehetővé teszik az illetékes hatóság számára, hogy reagáljon arra az esetre, ha a hatósági laboratórium nem felel meg az OCR 37. cikke (4) bekezdésének a)–d) pontjaiban meghatározott követelményeknek és az OCR 38. cikkében meghatározott kötelezettségeknek. E mechanizmusok magukban foglalhatják az éves jelentéstételt, a rendszeres jelentéstételt, az olyan helyi hatóságokkal folytatott információcserét, amelyekre az illetékes hatóság az OCR 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban hatásköröket ruházott át, és amelyek rendszeresen együttműködnek a hatósági laboratóriummal, valamint a laboratóriumok közötti összehasonlító vizsgálatok vagy a nemzeti referencialaboratóriumok által szervezett jártassági vizsgálatok eredményeinek felülvizsgálatát.

Amennyiben arra utaló jelek vannak, hogy a hatósági laboratórium nem felel meg az OCR 39. cikkének (2) bekezdésében említett bármely pont tekintetében, az illetékes hatóság intézkedéseket hoz, például az OCR 39. cikkének (1) bekezdésével összhangban további ellenőrzések szervezésével, a laboratóriumot korrekciós intézkedések meghozatalára szólítja fel, és végső soron visszavonja a kijelölést, amennyiben a laboratórium nem tesz megfelelő és időszerű korrekciós intézkedéseket.

A különböző tagállamok illetékes hatóságai közötti ellenőrzési intézkedésekre vonatkozó iránymutatást lásd fent a „határokon átnyúló kijelölés” és az „alvállalkozói szerződéskötés” részben.

2.4. V. FEJEZET – Az Unióba beléptetett állatokkal és árukkal kapcsolatos hatósági ellenőrzések

2.4.1. *Az Unióba beléptetett szállítmányokra vonatkozó hatósági ellenőrzési szabályok*

2.4.1.1. *Szállítmányok és kísérő dokumentumok*

Az OCR 3. cikke

Fogalommeghatározások

Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]

(37) „szállítmány”: ugyanolyan típusú vagy osztályú, vagy azonos leírással bíró, ugyanazon hatósági bizonyítvánnyal, hatósági tanúsítvánnyal vagy más okmánnyal rendelkező, ugyanazon szállítóeszközzel szállított és ugyanazon területről vagy harmadik országból érkező állatok vagy árumennyiség, az 1. cikk (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályok hatálya alá tartozó termékek kivételével; […]

A szállítmányt kísérő hatósági bizonyítványok, hatósági tanúsítványok vagy okmányok azonosítják az ugyanahhoz a szállítmányhoz tartozó állatokat vagy árukat. Az OCR 89. cikke értelmében a hatósági bizonyítványoknak lehetővé kell tenniük az általuk lefedett szállítmánnyal, tétellel, konkrét állattal vagy áruval való kapcsolat egyszerű ellenőrzését, és elő kell segíteniük a kiállító hatóság, az aláíró személy és a kiállítás időpontjának azonosítását. Hasonlóképpen, az OCR 91. cikkéből következik, hogy amennyiben a hatósági tanúsítványok szállítmányra vagy tételre vonatkoznak, lehetővé kell tenniük az adott szállítmánnyal vagy tétellel való kapcsolat ellenőrzését. Következésképpen ezek a dokumentumok felhasználhatók a szállítmány azonosításához, és kísérik a szállítmányt az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályok betartása érdekében.

Az ugyanahhoz a szállítmányhoz tartozó állatoknak és áruknak ugyanolyan típusúnak, osztályúnak vagy leírásúnak kell lenniük, kivéve a növényeket, a növényi termékeket és egyéb árukat, amelyekre az OCR 1. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályok vonatkoznak: ezek típusuk, osztályuk vagy leírásuk tekintetében heterogének lehetnek. Például egy növényi termékeket tartalmazó szállítmány különböző típusú zöldségekből és gyümölcsökből állhat, amelyekre ugyanaz a növényegészségügyi bizonyítvány vonatkozik.

Amennyiben az ugyanolyan típusú, osztályú vagy leírású állatoknak vagy áruknak az Unióba történő beléptetéséhez bizonyítvány szükséges, ez a következőket jelenti:

i. az állatok és az áruk az uniós jogszabályok által előírt ugyanazon bizonyítvány hatálya alá tartozhatnak;

ii. megfelelhetnek a szállítmánynak az említett bizonyítvány I. részében szereplő azonos leírásának, és

iii. mindegyiküknek meg kell felelnie a vonatkozó tanúsítvány II. részében szereplő, kiválasztott állításoknak.

Egy szállítmány többféle tételből állhat. A szállítmányban lévő állatok vagy áruk szállítása ugyanazzal a szállítóeszközzel történik.

Az ugyanazon szállítmányhoz tartozó árukat a szállítás során azonos hőmérsékleten (a környezeti hőmérsékleten, hűtve vagy fagyasztva) kell tárolni.

2.4.1.2. *Az állatokra, állati eredetű termékekre, összetett élelmiszer-készítményekre és szaporítóanyagokra vonatkozó bizonyítványkiállítási szabályok.*

Az állatokkal, az állati eredetű termékekkel és a szaporítóanyagokkal kapcsolatos egyik legfontosabb sajátosság, hogy a hatósági bizonyítványok aláírására jogosult, bizonyítványt kiállító tisztviselőnek az (EU) 2016/429 rendelet 237. cikkének (2) bekezdése szerinti hatósági állatorvosnak kell lennie, kivéve, ha más különös szabályok alkalmazandók.

Állatok és keltetőtojások esetében a bizonyítványokat az (EU) 2020/692 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([29]) 3., 14. és 101. cikkének megfelelően a határállomásra érkezés időpontját megelőző 10 napon belül kell kiállítani, amely tengeri szállítás esetén kiterjeszthető a tengeri szállítás időtartamára (amennyiben azt a hajó kapitánya kiegészítő árunyilatkozattal támasztja alá).

Ami a szaporítóanyagokat illeti, ugyanezen felhatalmazáson alapuló rendelet 182*a*. cikke értelmében lehetőség van a korábban alkalmazandó uniós szabályok szerint gyűjtött és előállított régi készletek Unióba történő behozatalára. Erre a célra külön bizonyítványok állnak rendelkezésre ([30]).

Árutovábbítás vagy átrakodás esete harmadik országokban

A származási harmadik ország elhagyását követően a szállítmányok átszállíthatók más harmadik országokon, vagy átrakhatók az Unió területére való belépés előtt. Az állatok harmadik országokban történő átszállítása, kirakodása vagy átrakodása azonban (beleértve a víziállatok vízcseréjét is) csak az adott áru Unióba történő beléptetése tekintetében az (EU) 2020/692 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 14. cikkének (2) bekezdése és 167. cikkének b) pontja szerint jegyzékbe foglalt harmadik országokban engedélyezett. E szabály alóli bizonyos eltérésekről az említett felhatalmazáson alapuló rendelet 15. és 16. cikke rendelkezik a szárazföldi állatok tekintetében.

Amennyiben az állati eredetű termékek vagy az összetett élelmiszer-készítmények a lezárt szállítótartályukban maradnak, és így a szállítmány egészségügyi állapota nem változik, a harmadik tranzitországnak nem szükséges új bizonyítványt kiállítania, mivel az (EU) 2016/429 rendelet 238. cikkének (1) bekezdésében említett állategészségügyi követelmények és az (EU) 2022/2292 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([31]) 21. cikke (4) bekezdésének a) pontjában említett közegészségügyi követelmények nem sérülnek.

([29]) A Bizottság (EU) 2020/692 felhatalmazáson alapuló rendelete (2020. január 30.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az egyes állatok, szaporítóanyagok és állati eredetű termékek szállítmányainak az Unióba való beléptetésére, valamint a beléptetést követő mozgatására és kezelésére vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 174., 2020.6.3., 379. o.).

([30]) A Bizottság (EU) 2021/403 végrehajtási rendelete (2021. március 24.) az (EU) 2016/429 és az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a szárazföldi állatok és szaporítóanyagaik bizonyos kategóriáit tartalmazó szállítmányok Unióba történő beléptetésére és tagállamok közötti mozgatására vonatkozó állategészségügyi és állategészségügyi/hatósági bizonyítványminták tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról és az ilyen bizonyítványok hatósági kiállításáról, valamint a 2010/470/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 113., 2021.3.31., 1. o.), 20–23. cikk.

([31]) A Bizottság (EU) 2022/2292 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. szeptember 6.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az élelmiszer-termelő állatok és egyes, emberi fogyasztásra szánt áruk szállítmányainak az Unióba történő beléptetésére vonatkozó követelmények tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 304., 2022.11.24., 1. o.).

A tranzit harmadik országot azonban fel kell venni a jegyzékbe az érintett termék tekintetében, és új bizonyítványt kell kiállítani a következő esetekben, tekintettel arra, hogy az eredeti bizonyítvány által nyújtott egészségügyi garanciák már nem érvényesek:

— ömlesztve szállított termékek kirakodása, beleértve a raklapos csomagokat is, valamint az Unióba szánt szállítótartályba történő átrakodás,

— a tranzit harmadik ország raktárában való tárolás céljából történő kirakodás, tekintet nélkül annak vámjogi státusára, valamint az Unióba szánt szállítóeszközbe történő átrakodás,

— a tranzit harmadik ország létesítményében történő kirakodás és kezelés vagy feldolgozás az Unióba szánt szállítóeszközbe történő átrakodás előtt.

Többszörös tanúsítás esete

Általános elvként az (EU) 2022/2292 felhatalmazáson alapuló rendelet 21. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett állati eredetű termékek vagy az ugyanazon rendelet 21. cikke (1) bekezdésének f) pontjában említett összetett élelmiszer-készítmények szállítmányához csak egy hatósági bizonyítvány csatolandó. Bizonyos körülmények között azonban előfordulhat, hogy egy szállítmányhoz több hatósági bizonyítványt is csatolni kell. Ez fordulhat elő például a különböző állati eredetű termékeket, például halászati termékeket és tejtermékeket tartalmazó élelmiszerek (úgynevezett vegyes összetételű termékek) esetében. Ebben az esetben:

— a szállítmányhoz az (EU) 2022/2292 felhatalmazáson alapuló rendelet 21. cikke értelmében az állati eredetű termékek minden egyes típusára előírt megfelelő bizonyítványt kell csatolni,

— a szállítmány leírásának minden bizonyítványban fel kell tüntetnie a fajt, a termékek típusát, a kezelést és a jegyzékben szereplő létesítmény(eke)t, amelyek a bizonyítvány hatálya alá tartozó állati eredetű termékek egyetlen kategóriájához/kategóriáihoz kapcsolódnak. Mindazonáltal a HR-kódoknak, a csomagok számának és a tömegeknek a végtermékhez kell kapcsolódniuk, ami azt jelenti, hogy ennek az információnak valamennyi ilyen bizonyítványban azonosnak kell lennie, és a szállítmány egészére kell vonatkoznia, nem pedig az egyedi bizonyítványok hatálya alá tartozó termékre,

— a megfelelő nyomonkövethetőség biztosítása érdekében a bizonyítványokat azonos hivatkozással kell azonosítani, vagy minden bizonyítványnak tartalmaznia kell a többi bizonyítványra való hivatkozást,

— a határállomáson csak egy KEBO-t adnak ki, mivel csak egy szállítmány van. A szállítmány leírásának hivatkoznia kell a végtermékre vonatkozó információkra.

Hasonlóképpen, a különböző állati melléktermékeket tartalmazó vagy azokból álló termékek – például takarmány-keverékek vagy összetett műtrágyák – szállítmányához egynél több hatósági bizonyítványra lehet szükség. Az ilyen termékek esetében *minden egyes* állati melléktermék-típusra vonatkozóan megfelelő bizonyítványokat kell kiállítani.

2.4.1.3. *A növényekre, növényi termékekre és egyéb árukra vonatkozó tanúsítási szabályok*

Bizonyos, harmadik országból származó növények, növényi termékek és egyéb áruk akkor léptethetők be az Unióba, ha azokat az (EU) 2016/2031 rendelet 71. cikkében meghatározott, a harmadik ország illetékes hatóságai által kiállított növényegészségügyi bizonyítvány kíséri.

Míg az (EU) 2016/2031 rendelet 76. cikke értelmében a *közvetlenül* a származási harmadik országból behozott szállítmányokra export növényegészségügyi bizonyítványt, addig a szállítmányoknak a feladó harmadik országból, azaz a származási országtól eltérő újrakiviteli országból történő behozatalakor export vagy reexport növényegészségügyi bizonyítványt kell kiállítani. A feladó ország reexport növényegészségügyi bizonyítványt állíthat ki abban az esetben, ha a szállítmányban lévő árut nem úgy termesztették vagy dolgozták fel, hogy megváltoztassa jellegét az adott országban, és csak akkor, ha rendelkezésre áll egy eredeti export növényegészségügyi bizonyítvány vagy annak hiteles másolata.

E bizonyítványok tartalmát az (EU) 2016/2031 rendelet V. melléklete határozza meg. Az export növényegészségügyi bizonyítványnak vagy hiteles másolatát csatolni kell a reexport növényegészségügyi bizonyítványhoz, és szerves egységet kell képezniük. A reexport növényegészségügyi bizonyítvány kiállításakor a felelős illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük a szállítmányhoz kapcsolódó, a károsítók jelentette kockázatban a feladó országban esetlegesen bekövetkezett változásokat. A szállítmány újracsomagolása, újrarakodása, tárolása, felosztása vagy más importált szállítmányokkal való kombinálása esetén a reexport növényegészségügyi bizonyítvány továbbra is kiadható, feltéve, hogy nem volt kitéve az uniós jogszabályok által szabályozott, károsítók általi fertőzésnek vagy szennyeződésnek.

Bizonyos esetekben annak érdekében, hogy a szállítmány megfeleljen az alkalmazandó uniós követelményeknek, a feladó harmadik ország illetékes hatóságainak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az új export növényegészségügyi bizonyítvány kiállítására.

Az (EU) 2016/2031 rendelet 76. cikke értelmében adott esetben rendelkezésre kell állnia egy kiegészítő nyilatkozatnak, amelyet helyesen kell kitölteni ahhoz, hogy az illetékes hatóság elfogadhassa a szállítmányt.

2.4.1.4. *Elektronikus bizonyítványkiállítás*

A TRACES elektronikus bizonyítványkiállítási szolgáltatása lehetővé teszi az elektronikus hatósági bizonyítványok és dokumentumok kiállítását és a TRACES rendszerbe történő továbbítását. Ez megkönnyíti a hatósági ellenőrzések elvégzését, mivel az adott szállításban részt vevő valamennyi szereplő a TRACES rendszeren keresztül azonnal hozzáfér az eredeti elektronikus bizonyítványhoz vagy a KEBO-hoz. Emellett a TRACES elektronikus bizonyítványkiállítási szolgáltatása a TRACES-t használó valamennyi illetékes (uniós és nem uniós) hatóság számára ingyenes. A hatósági bizonyítványokat és a KEBO-kat elektronikus aláírással kell ellátni, amennyiben az ágazati szabályok ezt megkövetelik, mint például az (EU) 2018/848 rendelet 35. cikkének (1) bekezdésében említett hatósági bizonyítvány kiállítása esetében, amelyet a TRACES rendszerben elektronikus formában kell kiállítani (az (EU) 2021/2119 bizottsági végrehajtási rendelet ([32]) 1. cikke).

Csak a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről szóló rendeletben az elektronikus bizonyítványkiállításra vonatkozóan előírt követelményeknek megfelelő hatósági bizonyítványok és KEBO-k tekinthetők elektronikusnak, és csak ezek mentesülhetnek a megfelelő hatósági bizonyítványok és dokumentumok papíralapú kiállítására vonatkozó követelmény alól.

2.4.1.5. *Az Unióba beléptetett, hatósági ellenőrzés alá vont állatok és áruk*

Az OCR 3. cikke

Fogalommeghatározások

Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]

(40) „Unióba beléptetett” vagy „Unióba történő beléptetés”: állatok és áruk beléptetése az e rendelet I. mellékletében felsorolt területek valamelyikére e területeken kívülről, kivéve az 1. cikk (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályok összefüggésében, amely esetben az „Unióba beléptetett” vagy az „Unióba történő beléptetés”: az áruk beléptetése az Uniónak az (EU) 2016/2031 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében meghatározott területére;

(44) „átszállítás”: valamely harmadik országból egy másik harmadik országba irányuló, az I. mellékletben felsorolt területek valamelyikén vámfelügyelet alatt áthaladó szállítás, vagy az I. mellékletben felsorolt valamely területről az I. mellékletben felsorolt valamely másik területre irányuló és egy harmadik ország területén áthaladó szállítás, kivéve az 1. cikk (2) bekezdésének g) pontjában említett szabályok összefüggésében, amely esetben az alábbiak valamelyike:

a) az (EU) 2016/2031 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében meghatározott harmadik országok valamelyikéből egy másik harmadik országba irányuló, az Uniónak az említett rendelet 1. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében meghatározott területén vámfelügyelet alatt áthaladó szállítás; vagy

b) az Uniónak az (EU) 2016/2031 rendelet 1. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében meghatározott területéről annak egy másik részébe irányuló, az említett rendelet 1. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében meghatározott harmadik országok valamelyikének területén áthaladó szállítás; […]

Az OCR a 43–77. cikkben az Unióba beléptetett valamennyi állat- és áruszállítmány hatósági ellenőrzésére vonatkozó szabályokat megállapítja, és különbséget tesz a határállomásokon hatósági ellenőrzésnek alávetett vagy nem alávetett állatok és áruk között annak érdekében, hogy meggyőződjön az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelésről.

([32]) A Bizottság (EU) 2021/2119 végrehajtási rendelete (2021. december 1.) a gazdasági szereplőktől és gazdálkodói csoportoktól megkövetelt egyes nyilvántartásokra és nyilatkozatokra, valamint a tanúsítványok kiállításához szükséges technikai eszközökre vonatkozó részletes szabályoknak az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban történő megállapításáról, valamint az (EU) 2021/1378 bizottsági végrehajtási rendeletnek a harmadik országbeli gazdasági szereplők, gazdálkodói csoportok és exportőrök tanúsítványának kiállítása tekintetében történő módosításáról (HL L 430., 2021.12.2., 24. o.).

Az OCR 44–46. cikke rendelkezik azon állatok és áruk hatósági ellenőrzéséről, amelyeket nem kötelező bemutatni a határállomásokon. Az előírások az alacsonyabb kockázatúnak tekintett szállítmányokra vonatkoznak, és rugalmasságot tesznek lehetővé a hatósági ellenőrzések helyszíne tekintetében; az ellenőrzéseket az Unióba való beléptetés helyétől a rendeltetési helyig bármely megfelelő helyen el lehet végezni, beleértve a határállomást is (az OCR 44. cikkének (3) bekezdése). Ezeket az ellenőrzéseket kockázati alapon kell elvégezni.

A kockázat meghatározásához az illetékes hatóságoknak az OCR 44. cikkének (2) bekezdésével összhangban figyelembe kell venniük többek között a következőknek való előzetes megfelelést: a termelő vagy származási létesítmény, az exportőr, a szállítmányért felelős vállalkozó, az EU-ba exportáló ország, valamint az illetékes hatóságai által az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés tekintetében nyújtott garanciák.

Az OCR 47–64. cikke rendelkezik a 47. cikk (1) bekezdésében említett azon állatok és áruk hatósági ellenőrzéséről, amelyeket be kell mutatni az Unióba történő első beléptetés helye szerinti határállomáson, és amelyeket hatósági ellenőrzésnek kell alávetni.

A szállítmány határállomásra való fizikai megérkezését megelőzően a szállítmányért felelős vállalkozónak a KEBO I. részének kitöltésével előzetes értesítést kell adnia a szállítmány megérkezéséről. Ez kötelező lépés a szállítmány határállomáson, hatósági ellenőrzés céljából történő bemutatásához, és erről az OCR 56. cikke rendelkezik, kivéve az olyan különleges eseteket, mint az (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben meghatározott határidőkön belüli átrakodás. Ezt az értesítést az (EU) 2019/1013 bizottsági végrehajtási rendelet ([33]) 1. cikkének megfelelően, legkésőbb a szállítmánynak az első érkezés helye szerinti határállomásra való várható érkezése *előtt* egy munkanappal, logisztikai korlátok esetén pedig legkésőbb négy órával a várható érkezés előtt meg kell küldeni.

E követelményeken túlmenően az ökológiai termékek és az átállási termékek valamennyi kategóriája esetében az (EU) 2021/2307 bizottsági végrehajtási rendelet ([34]) 3. cikke szerinti előzetes értesítést kell küldeni a TRACES rendszeren keresztül, az (EU) 2019/1013 végrehajtási rendeletben megszabott határidőkön belül. Erre a célra az ellenőrzési tanúsítvány 20. rovatát kell használni.

Az (EU) 2021/2306 felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikke értelmében az ellenőrző szervezetnek vagy ellenőrző hatóságnak a vonatkozó ellenőrzési tanúsítvány kiadásakor fel kell töltenie a TRACES rendszerbe a szállítmány kereskedelmi és fuvarokmányait. Amennyiben a szállítmányra KEBO is vonatkozik, ajánlatos ugyanazon kereskedelmi és fuvarokmányokat csatolni, megkönnyítve az illetékes hatóságok közötti együttműködést a párhuzamos ellenőrzések során.

Az OCR 47. cikkének (2) bekezdésében foglalt felhatalmazások alapján a Bizottság összeállítja a határállomásokon hatósági ellenőrzésnek alávetett, a megfelelő Kombinált Nómenklatúra (KN-) kódokkal azonosított egyes állatok és áruk jegyzékét.

Az (EU) 2021/632 bizottsági végrehajtási rendelet ([35]) felsorolja a határállomásokon hatósági ellenőrzésnek alávetett állatokat, állati eredetű termékeket, szaporítóanyagokat, állati melléktermékeket és a belőlük származó termékeket, összetett élelmiszer-készítményeket, valamint szénát és szalmát. A végrehajtási rendelet mellékletében nem szereplő állatok és termékek alapértelmezés szerint *nem tartoznak* az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében előírt hatósági ellenőrzések hatálya alá. Az (EU) 2021/630 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([36]) mentesít a határállomásokon végzett hatósági ellenőrzések alól egyes, alacsony köz- és állategészségügyi kockázatot jelentő, polcon eltartható összetett élelmiszer-készítményeket, és szabályokat állapít meg az említett termékek hatósági ellenőrzésének elvégzésére vonatkozóan.

([33]) A Bizottság (EU) 2019/1013 végrehajtási rendelete (2019. április 16.) az Unióba belépő, bizonyos állat- és árukategóriákba tartozó szállítmányok érkezésére vonatkozó előzetes értesítésről (HL L 165., 2019.6.21., 8. o.).

([34]) A Bizottság (EU) 2021/2307 végrehajtási rendelete (2021. október 21.) az Unióba való behozatalra szánt ökológiai és átállási termékekhez szükséges dokumentumokra és értesítésekre vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 461., 2021.12.27., 30. o.).

([35]) A Bizottság (EU) 2021/632 végrehajtási rendelete (2021. április 13.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a határállomásokon végzett hatósági ellenőrzés alá vont állatok, állati eredetű termékek, szaporítóanyagok, állati melléktermékek és a belőlük származó termékek, összetett élelmiszer-készítmények, valamint széna és szalma jegyzéke tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, továbbá az (EU) 2019/2007 bizottsági végrehajtási rendelet és a 2007/275/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 132., 2021.4.19., 24. o.).

([36]) A Bizottság (EU) 2021/630 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. február 16.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a határállomásokon végzett hatósági ellenőrzések alól mentesített egyes árukategóriák tekintetében történő kiegészítéséről és a 2007/275/EK bizottsági határozat módosításáról (HL L 132., 2021.4.19., 17. o.).

Ezen túlmenően az (EU) 2019/1793 bizottsági végrehajtási rendelet ([37]) az OCR 47. cikke (1) bekezdése d) és e) pontjával összhangban felsorolja a konkrét harmadik országokból származó egyes nem állati eredetű élelmiszereket és takarmányokat, amelyek esetében ideiglenesen fokozott hatósági ellenőrzéseket, valamint az ilyen élelmiszerek és takarmányok beléptetését szabályozó sürgősségi intézkedéseket (az Unióba való beléptetésre és a beléptetés felfüggesztésére vonatkozó különleges feltételek) kell alkalmazni.

A növényegészségügyi területen az (EU) 2019/2072 bizottsági végrehajtási rendelet ([38]) XI. és XII. melléklete megállapítja az (EU) 2016/2031 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése és 74. cikkének (1) bekezdése szerinti azon növények, növényi termékek és egyéb áruk jegyzékét, amelyeket az Unióba történő első beléptetés helye szerinti határállomáson az OCR 47. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban hatósági ellenőrzésnek kell alávetni.

Az illetékes hatóságok felelősek az állatok és áruk azonosításának értékeléséért, valamint annak eldöntéséért, hogy azok megfelelnek-e a fenti rendeletekben foglalt leírásoknak, és így azok hatálya alá tartoznak-e.

2.4.1.6. *Ellenőrzések lefolytatása*

Az OCR 3. cikke

Fogalommeghatározások

Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]

(41) „okmányellenőrzés”: a hatósági bizonyítványok, hatósági tanúsítványok és más, a szállítmányhoz mellékelendő okmány(ok) vizsgálata, ideértve a kereskedelmi jellegű okmányokat, az 1. cikk (2) bekezdésében és az 56. cikk (1) bekezdésében említett szabályokban vagy a 77. cikk (3) bekezdése, a 126. cikk (3) bekezdése, a 128. cikk (1) bekezdése és a 129. cikk (1) bekezdése szerint elfogadott végrehajtási jogi aktusokban előírtak szerint;

(42) „azonossági ellenőrzés”: szemrevételezéssel történő ellenőrzés annak megállapítása céljából, hogy a szállítmány tartalma és címkézése vagy jelölése, többek között az állatokon található jelek, a plombák és a szállítóeszközök megegyeznek-e a hatósági bizonyítványokon, hatósági tanúsítványokon és más mellékelt okmányokon szereplő információkkal;

(43) „fizikai ellenőrzés”: magának az állatnak vagy árunak, és adott estben a csomagolásnak, a szállítóeszköznek, a címkézésnek vagy jelölésnek, valamint a hőmérsékletnek az ellenőrzése, az analízis, teszt, illetve diagnosztika céljára történő mintavétel és bármely egyéb ellenőrzés, amely az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályoknak való megfelelés vizsgálatához szükséges; […]

Az OCR 15. cikkének (1) és (3) bekezdése értelmében az illetékes hatóságok személyzete számára hozzáférést kell biztosítani a berendezésekhez, a szállítóeszközökhöz és a helyiségekhez, az információkezelési rendszerekhez, az ellenőrzésük alá tartozó állatokhoz és árukhoz, valamint a dokumentumokhoz, amennyiben ez a szállítmányok hatósági ellenőrzéséhez szükséges. A szállítmányokért felelős vállalkozóknak minden, a szállítmányra vonatkozó, papíron vagy elektronikus formában elérhető információt hozzáférhetővé kell tenniük.

Az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett vagy az OCR 44. cikkének hatálya alá tartozó állatokon és árukon elvégzett ellenőrzések három különböző típusa létezik, amelyeket ebben a szabványos sorrendben kell elvégezni: okmányellenőrzések, azonossági ellenőrzések, fizikai ellenőrzések. Ezeket az ellenőrzéseket különböző gyakorisággal kell elvégezni, az okmányellenőrzések legnagyobb gyakoriságától az azonossági ellenőrzések csökkentett gyakoriságáig és a fizikai ellenőrzések azonos vagy kisebb gyakoriságáig.

([37]) A Bizottság (EU) 2019/1793 végrehajtási rendelete (2019. október 22.) az (EU) 2017/625 és a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtása céljából a bizonyos harmadik országokból származó egyes áruk Unióba történő beléptetése esetén alkalmazandó hatósági ellenőrzések és szükségintézkedések ideiglenes fokozásának előírásáról, valamint a 669/2009/EK, a 884/2014/EU, az (EU) 2015/175, az (EU) 2017/186 és az (EU) 2018/1660 bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 277., 2019.10.29., 89. o.).

([38]) A Bizottság (EU) 2019/2072 végrehajtási rendelete (2019. november 28.) a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről szóló (EU) 2016/2031 európai parlamenti és tanácsi rendelet egységes végrehajtási feltételeinek megállapításáról, valamint a 690/2008/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről és az (EU) 2018/2019 bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról (HL L 319., 2019.12.10., 1. o.).

Az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett állatok és áruk esetében a határállomás felelős illetékes hatóságának minden szállítmányon okmányellenőrzést kell végeznie (az OCR 54. cikkének (1) bekezdése). Az OCR 44. cikkének hatálya alá tartozó állatok és áruk esetében a hatósági ellenőrzéseket (a 44. cikk (3) bekezdésében meghatározott) megfelelő helyen kell elvégezni. Az OCR 9. cikkének (5) bekezdésében meghatározott általános szabálynak megfelelően a vállalkozókat érintő adminisztratív terhet és üzemkiesést a szükséges minimumra kell korlátozni. A kereskedelem zökkenőmentes működésének biztosítása érdekében az ebből eredő üzemkiesést ezért figyelembe kell venni az OCR 44. cikkének hatálya alá tartozó áruk hatósági ellenőrzési helyének megválasztásakor. Az okmányellenőrzésekre kockázatértékelés alapján, megfelelő gyakorisággal kerül sor (az OCR 44. cikkének (1) bekezdése és 45. cikkének (1) bekezdése).

A határállomáson hatósági ellenőrzésnek alávetendő, az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett állat- és áruszállítmányokhoz az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályok által előírt eredeti bizonyítványokat vagy okmányokat, illetve azokkal egyenértékű elektronikus dokumentumokat kell csatolni. Az OCR 50. cikke értelmében ezeket a tanúsítványokat vagy dokumentumokat a határállomások illetékes hatóságainak meg *kell* őrizniük, és hitelesített vagy elektronikus másolatokat kell biztosítaniuk a vállalkozók számára, kivéve, ha az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályok másként rendelkeznek. Az (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló rendelet 11., 13. és 15. cikke értelmében az ugyanazon a szállítóeszközön továbbszállított állatokra és az átrakodott szállítmányokra vonatkozóan a kísérő bizonyítványokat az út hátralévő részében a szállítmányok mellett kell tartani.

Egyes növények, növényi termékek és egyéb áruk okmányellenőrzése az (EU) 2019/2123 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([39]) 7. cikkének megfelelően a határállomástól távol is elvégezhető.

Az okmányellenőrzések a következőket foglalják magukban:

— a TRACES rendszerben benyújtott hatósági bizonyítványok, hatósági tanúsítványok és a szállítmányokat kísérő egyéb okmányok vagy azok elektronikus megfelelőinek vizsgálata, valamint

— annak ellenőrzése, hogy ezek a dokumentumok megfelelnek-e a vonatkozó jogi követelményeknek, továbbá, hogy az általuk szolgáltatott információk megfelelnek-e az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak.

Az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett állatok és áruk esetében az okmányellenőrzés során az illetékes hatóságoknak meg kell vizsgálniuk a szállítmányt kísérő bizonyítványokat, tanúsítványokat és egyéb dokumentumokat. Ellenőrizniük kell, hogy az OCR 56. cikkének rendelkezéseivel összhangban a vállalkozó megfelelően és pontosan kitöltve benyújtotta-e a KEBO I. részét a szállítmány határállomásra való megérkezése *előtt* a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszerében (TRACES), és hogy a benne foglalt információk megfelelnek-e a hatósági bizonyítványokban, hatósági tanúsítványokban és egyéb dokumentumokban szereplő információknak. Az okmányellenőrzések az állatok és áruk felhasználására és rendeltetési helyére vonatkozó információkra is kiterjednek.

Az okmányellenőrzéseket követően az illetékes hatóságoknak az uniós jog – például az (EU) 2019/2129 bizottsági végrehajtási rendelet ([40]), az (EU) 2019/1793 bizottsági végrehajtási rendelet és az (EU) 2022/2389 bizottsági végrehajtási rendelet ([41]) – által előírt gyakorisággal el kell végezniük a hatósági ellenőrzések helyén bemutatott szállítmányok azonossági ellenőrzését. Ezek az OCR 3. cikkének 42. pontjában meghatározott ellenőrzések magukban foglalják különösen az állatok számának és jellemzőinek, az Unióba beléptetett áruk tartalmának és mennyiségének, valamint adott esetben a hatósági bizonyítványokban, hatósági tanúsítványokban és egyéb okmányokban szereplő információk tekintetében a bélyegzők, azonosító jelek, kódok, plombák és szállítóeszközök ellenőrzését.

([39]) A Bizottság (EU) 2019/2123 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. október 10.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos áruk esetében az ellenőrző pontokon elvégezhető azonossági és fizikai ellenőrzések, illetve a határállomástól távol is elvégezhető okmányellenőrzések eseteire és feltételeire vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 321., 2019.12.12., 64. o.).

([40]) A Bizottság (EU) 2019/2129 végrehajtási rendelete (2019. november 25.) az Unióba beléptetett állatok és áruk bizonyos szállítmányainak azonossági ellenőrzései és fizikai ellenőrzései tekintetében meghatározott gyakorisági arányok egységes alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 321., 2019.12.12., 122. o.).

([41]) A Bizottság (EU) 2022/2389 végrehajtási rendelete (2022. december 7.) az Unióba beléptetett növények, növényi termékek és egyéb anyagok szállítmányain elvégzendő azonossági ellenőrzések és fizikai ellenőrzések tekintetében alkalmazandó gyakorisági arányok egységes alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 316., 2022.12.8., 42. o.).

Bizonyos állati eredetű termékek, szaporítóanyagok, állati melléktermékek, a belőlük származó termékek, széna és szalma, valamint összetett élelmiszer-készítmények szállítmányai esetében az azonossági ellenőrzések – bizonyos feltételek teljesülése esetén – a szállítóeszköz azonosítására és a plombák ellenőrzésére korlátozódhatnak az (EU) 2019/2130 bizottsági végrehajtási rendelet ([42]) 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerint.

Végezetül a fizikai ellenőrzéseket az uniós jog (például a fent említett, az azonossági ellenőrzések gyakoriságát meghatározó rendeletek) által előírt gyakorisággal kell elvégezni annak ellenőrzésére, hogy az állatok és áruk megfelelnek-e az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett alkalmazandó szabályoknak, valamint a hatósági bizonyítványokban, hatósági tanúsítványokban és egyéb okmányokban meghatározott egyedi követelményeknek (az (EU) 2019/2130 bizottsági végrehajtási rendelet 4. cikkének (1) bekezdése).

Az (EU) 2019/2130 végrehajtási rendelet részletes szabályokat állapít meg a határállomásokon hatósági ellenőrzéseknek alávetendő állatokra és árukra vonatkozó okmányellenőrzések, azonossági ellenőrzések és fizikai ellenőrzések során és azokat követően végzendő műveletekre vonatkozóan.

Az (EU) 2021/2306 rendelet 6. cikke részletes szabályokat állapít meg az ökológiai termékek és az átállási termékek hatósági ellenőrzésére vonatkozóan.

2.4.1.7. *A KEBO használata*

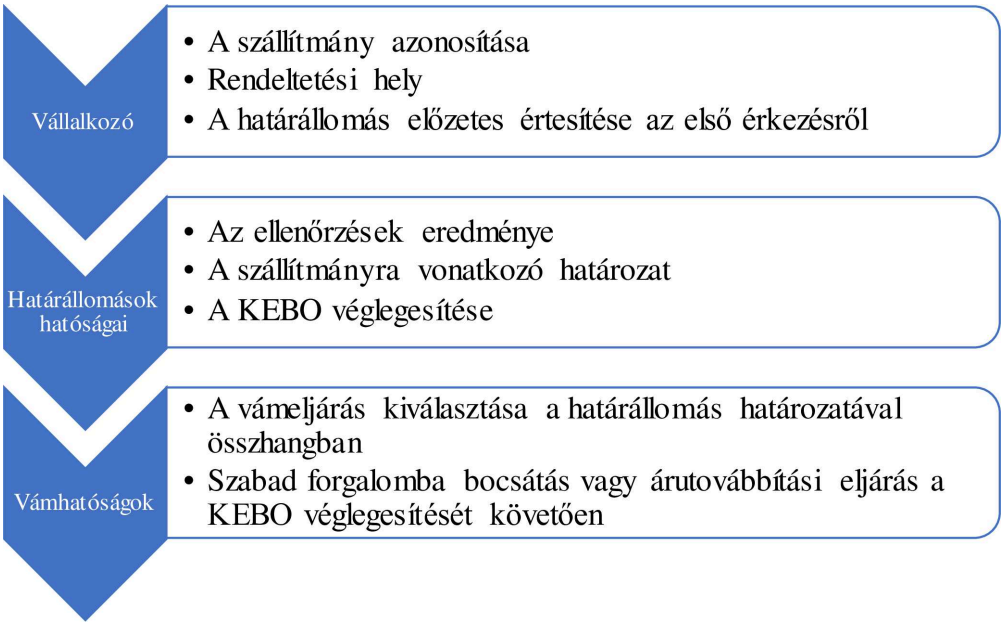
Az OCR 56. cikkének (1) és (4) bekezdésével összhangban az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett minden egyes áruszállítmány esetében a szállítmányért felelős vállalkozónak ki kell töltenie és be kell nyújtania a KEBO I. részét, biztosítva a határállomás illetékes hatóságain számára az adott szállítmány azonosítására és rendeltetési helyére vonatkozó szükséges információkat.

A határállomás illetékes hatóságainak rögzíteniük kell a KEBO-ban az általuk elvégzett hatósági ellenőrzések eredményét és a szállítmányra vonatkozó határozatot (az OCR 56. cikkének (3) bekezdése).

Végezetül a vámhatóságoknak a véglegesített KEBO-t kell használniuk a megfelelő vámeljárás kiválasztásához és az érvényesített KEBO-val ellátott szállítmány szabad forgalomba bocsátásához, az OCR 57. cikkével összhangban.

6. ábra

A KEBO kitöltése és használata az OCR 56. és 57. cikke szerint

([42]) A Bizottság (EU) 2019/2130 végrehajtási rendelete (2019. november 25.) a határállomásokon hatósági ellenőrzéseknek alávetendő állatokra és árukra vonatkozó okmányellenőrzések, azonossági ellenőrzések és fizikai ellenőrzések során és azokat követően végzendő műveletekre vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 321., 2019.12.12., 128. o.).

A KEBO véglegesítése a szállítmányok lehetséges felosztásának előfeltétele az OCR 50. cikkének (3) bekezdése szerint. Az eredeti szállítmány hatósági bizonyítványainak vagy okmányainak hitelesített nyomtatott vagy elektronikus másolatát az OCR 50. cikkének (2) bekezdése szerint a felelős vállalkozó részére kell kiállítani.

A szállítmányt a papíron vagy elektronikus formában véglegesített KEBO-nak *kell* kísérnie a rendeltetési helyig, az (EU) 2019/1602 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([43]) 4. cikke szerinti szabad forgalomba bocsátásáig vagy az Unió elhagyásáig. Az OCR 57. cikkének (2) bekezdése szerint a vámhatóságok csak olyan vámeljárás alá vonhatják a szállítmányt, amely összeegyeztethető a KEBO-ban említett, határállomásra vonatkozó határozattal.

Minden egyes határállomásra vonatkozó határozat különböző lehetőségeket nyit meg a vállalkozó számára a vám-árunyilatkozattal és a szállítmány kezelésével kapcsolatban. Ha például a szállítmánnyal kapcsolatos, határállomásra vonatkozó határozat a szállítmány szabad forgalomba bocsátásáról szól, a vállalkozó továbbra is dönthet úgy, hogy a szállítmányt árutovábbítási vagy újrakiviteli vámeljárás alá vonják. Ha azonban a szállítmánnyal kapcsolatos, határállomásra vonatkozó határozat árutovábbításhoz kapcsolódik, a vállalkozó nem kérhet szabad forgalomba bocsátást.

2.4.1.8. *A szállítmányok rendeltetésének és különleges kezelésének megváltozása*

Azokban az esetekben, amikor a szállítmány tervezett felhasználása megváltozik, a határállomáson történő elutasítást követően, de amíg a határállomás továbbra is a határállomás hatóságának ellenőrzése alatt áll, helyettesítő KEBO-t kell kiadni, és azt hozzá kell kapcsolni az eredeti KEBO-hoz.

Ezzel szemben, ha a szállítmányt elutasítják, és azt követően különleges kezelésre irányítják, a KEBO helyettesítése nem megfelelő megoldás.

Ehelyett a különleges kezelést felügyelő illetékes hatóságnak kell döntenie arról, hogy a szállítmány megfelel-e az uniós és a nemzeti szabályoknak. E *dokumentált* határozat alapján a vámhatóságok döntenek a szállítmány szabad forgalomba bocsátásáról, és a mennyiség kezelésére az EU CSW-CERTEX rendszeren kívül kerül sor.

2.4.1.9. *Növényegészségügyi bizonyítványhoz kapcsolódó KEBO-PP*

A „*szállítmány*” szónak az OCR 3. cikkének 37. pontjában szereplő meghatározásából az következik, hogy az OCR 1. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett növényegészségügyi szabályok hatálya alá tartozó áruk esetében a szállítmányban lévő áruknak nem kell *ugyanolyan* típusúnak, osztályúnak vagy leírásúnak lenniük. Az említett rendelkezés értelmében a szállítmány olyan árumennyiséget jelent, amely többek között „*[…] ugyanazon hatósági bizonyítvány hatálya alá tartozik*”.

Az OCR 56. cikkének és az OCR 3. cikke (37) bekezdésének együttes olvasata azt mutatja, hogy a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről szóló rendelet 40. cikkében meghatározott KEBO-PP csak az *ugyanazon* növényegészségügyi bizonyítvány hatálya alá tartozó növények, növényi termékek vagy egyéb áruk bizonyos mennyiségére vonatkozóan bocsátható ki.

Ennek megfelelően, míg a növényegészségügyi bizonyítvány különböző típusú, osztályú és leírású termékekre is vonatkozhat, a KEBO-PP *csak egy* export növényegészségügyi bizonyítványhoz vagy egy reexport növényegészségügyi bizonyítványhoz kapcsolható. Ha egy KEBO-PP reexport növényegészségügyi bizonyítványhoz kapcsolódik, a reexport növényegészségügyi bizonyítványhoz egy vagy több export növényegészségügyi bizonyítvány csatolható.

2.4.2. ***A szállítmányok jogellenes beléptetése az Unióba***

Az OCR 66. cikkének (6) bekezdésével összhangban abban az esetben, ha az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett olyan állat- és áruszállítmányt, amelyet a határállomáson hatósági ellenőrzésnek kell alávetni, nem mutatják be a határállomáson, vagy a bemutatás nem az ugyanabban a cikkben említett szabályoknak megfelelően történik, az illetékes hatóságoknak el *kell* rendelniük a szállítmány visszatartását vagy visszahívását és hatósági zárolás alá helyezését.

A vám-árunyilatkozat szakaszában az említett szállítmányokra vonatkozó, véglegesített KEBO-t be *kell* mutatni a vámhatóságoknak. Az OCR 57. cikkének (3) bekezdése értelmében, ha a vám-árunyilatkozat megtételekor nem mutatnak be KEBO-t, a vámhatóságoknak vissza kell tartaniuk a szállítmányt, és erről haladéktalanul értesíteniük kell a határállomás illetékes hatóságait.

([43]) A Bizottság (EU) 2019/1602 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. április 23.) az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az állat- és áruszállítmányokat rendeltetési helyükre kísérő közös egészségügyi beléptetési okmány tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 250., 2019.9.30., 6. o.).

2.4.2.1. *Értesítés*

Ha a szállítmány Unióba történő beléptetésének helye szerinti tagállam eltér a vám-árunyilatkozat szerinti tagállamtól, az 515/97/EK tanácsi rendeletnek ([44]) a tagállamok illetékes hatóságai közötti (előzetes megkeresés nélküli) spontán segítségnyújtásról szóló 14. és 15. cikke alkalmazandó.

Az OCR-ben a 47. cikk (1) bekezdésében említett állatok és áruk tekintetében az 57. cikk (3) bekezdése írja elő a határállomás illetékes hatóságainak azonnali értesítésére vonatkozó kötelezettséget. Ez az értesítés azonban attól függ, hogy van-e határállomás a beléptetési ponton.

Ha van határállomás a beléptetési ponton

A nyilatkozattétel helye szerinti tagállam vámhatóságainak értesíteniük kell:

— a beléptetési pont szerinti határállomás illetékes hatóságait esetleges vizsgálatok vagy további intézkedések céljából. Amennyiben a határállomáson több illetékes hatóság is részt vesz ugyanazon szállítmány hatósági ellenőrzésének elvégzésében (például ha a szállítmányhoz KEBO-PP és KEBO-D egyaránt csatolandó, és az e dokumentumokban rögzített ellenőrzések elvégzéséért felelős hatóságok eltérőek), *mindegyiket* tájékoztatni kell,

— a beléptetés helye szerinti tagállam vámhatóságait, amennyiben az OCR 57. cikkének (1) bekezdését is megsértve illegális kereskedelemre került sor, azon kötelezettségük alapján, hogy az OCR 75. cikkének (1) bekezdésében előírtak szerint és a 952/2013/EU rendelet ([45]) 46. cikkében említett kockázatkezeléssel összefüggésben szorosan együtt kell működniük más hatóságokkal.

Ha a beléptetési ponton nincs határállomás

Az OCR 57. cikkének (3) bekezdése és 75. cikkének (1) bekezdése, valamint a 952/2013/EU rendelet 46. cikke és 47. cikkének (2) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségeik alapján vagy a nyilatkozattétel helye szerinti tagállam vámhatóságainak vagy az adott tagállam illetékes hatóságainak értesíteniük kell:

— a beléptetés helye szerinti tagállam határállomáson való hatósági ellenőrzéséért felelős központi illetékes hatóságot,

— a beléptetési tagállam vámhatóságait, amennyiben az OCR 57. cikkének (1) bekezdését is megsértve illegális kereskedelemre került sor.

Ezen értesítés céljából a tagállamok eljárásokat határozhatnak meg a következők azonnali biztosítására:

1. a vámhatóságok és a nyilatkozattétel helye szerinti tagállam illetékes hatóságai közötti kommunikáció;

2. az információknak a nyilatkozattétel helye szerinti tagállam illetékes hatóságai általi közlése a határállomás illetékes hatóságaival és/vagy a beléptetés helye szerinti tagállam határállomáson való ellenőrzésért felelős központi illetékes hatóságával.

2.4.2.2. *Intézkedések*

Az OCR 57. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy az illetékes hatóságoknak az OCR 66. cikkének (6) bekezdésével összhangban további pontosítás nélkül meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket. Ennélfogva a tagállamoknak kell eldönteniük, hogy (az OCR 3. cikkének (3) bekezdésében meghatározottak szerint) mely illetékes hatóságok felelősek ezekért az intézkedésekért. A konkrét helyzettől függően ez a határállomás illetékes hatósága vagy az a helyi illetékes hatóság lehet, ahol a vámhivatal található, és ahol a szállítmányt visszatartják, illetve a határállomáson való hatósági ellenőrzésért felelős központi illetékes hatóság.

Ugyanez a cikk azt is kimondja, hogy a vámhatóságoknak haladéktalanul értesíteniük kell a határállomás illetékes hatóságait. Amennyiben az EU-ba való feltételezett beléptetési ponton nincs kijelölt határállomás, a pragmatizmus azt jelenti, hogy a vámhatóságok értesítik tagállamuk illetékes hatóságait.

([44]) A Tanács 515/97/EK rendelete (1997. március 13.) a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében e hatóságok és a Bizottság együttműködéséről (HL L 82., 1997.3.22., 1. o.).

([45]) Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete (2013. október 9.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról (átdolgozás) (HL L 269., 2013.10.10., 1. o.).

A szállítmány tekintetében meghozandó intézkedések attól függenek, hogy a szállítmány az észlelés időpontjában hol található:

— ha a szállítmány *még mindig a beléptetési ponton* van, a vámhatóságnak át kell irányítania a határállomásra, ahol – az OCR 65. cikkének (2) bekezdésében előírtak szerint – az illetékes hatóságok a 47. cikk (1) bekezdésével összhangban elvégzik a hatósági ellenőrzéseket.

  Ha a hatósági ellenőrzések eredményei alapján a szállítmány nem felel meg az anyagi jogi szabályoknak, az illetékes hatóságok a 66. cikk (1) bekezdésének megfelelően megtagadják a szállítmány Unióba történő beléptetését, és a 66. cikk (3) bekezdésének alkalmazásában meghozzák a megfelelő intézkedéseket,

— ha a szállítmány már *elhagyta a beléptetési pontot* és annak vámterületét, a 66. cikk (6) bekezdése szerinti feltartóztatással, visszahívással és visszatartással a helyi illetékes hatóságnak hatósági ellenőrzésnek kell alávetnie a 66. cikk (3) bekezdésében említett lehetséges intézkedésekre vonatkozó döntés meghozatala érdekében. A szállítmányt nem szabad visszaküldeni a határállomásra.

Végezetül az intézkedéseket közölni kell a beléptetés helye szerinti tagállam illetékes hatóságaival, amennyiben ez eltér attól a tagállamtól, ahol a szállítmányt visszatartják.

2.4.2.3. *Helytelen KN-kódok*

Az OCR 56. cikke, valamint a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről szóló rendelet 40. cikke és II. melléklete értelmében a szállítmányért felelős vállalkozó a KEBO I. részében köteles megadni az állatokra és árukra vonatkozó információkat, többek között a Kombinált Nómenklatúra -kódok (a továbbiakban: KN-kódok) feltüntetésével, konkrétan a KEBO I.31. rovatában. Ezen túlmenően a KEBO-ban említett KN-kódoknak összhangban kell lenniük a vám-árunyilatkozatokban említett KN-kódokkal annak érdekében, hogy a vámhatóságok elvégezhessék az OCR 57. cikkében előírt szükséges ellenőrzéseket.

Amennyiben a vállalkozó által a KEBO-ban feltüntetett KN-kódok helytelenek, a határállomáson végzett hatósági ellenőrzések végrehajtása gyakorlati következményekkel jár. Ilyen esetekben az alábbi elveket kell alkalmazni:

— a KEBO-ban – akár szándékosan, akár nem szándékosan – helytelen KN-kódok feltüntetése esetén továbbra is a vállalkozó felelős,

— *kizárólag* a vámhatóságok rendelkeznek hatáskörrel annak megállapítására, hogy a feltüntetett KN-kód helyes-e. Ezért a határállomásoknak konzultálniuk kell a vámhatóságokkal annak megállapítására, hogy a KN-kód helyes-e,

— amennyiben a vállalkozó helytelen KN-kódot tüntet fel, ami a szállítmánynak a határállomáson történő hatósági ellenőrzésekből való kizárásához vezet, a határállomásnak nem lehet tudomása a meglévő szállítmányról. Ezért a vámhatóságok feladata a vám-árunyilatkozatokban szereplő helytelen KN-kódok feltárása. Ebben az esetben a szállítmány tekintetében meghozandó intézkedések a felderítés időpontjában fennálló helytől függnek, összhangban a szállítmányoknak az Unióba történő jogellenes beléptetése esetén hozott, az előző szakaszban ismertetett intézkedésekkel,

— amennyiben a vállalkozó helytelen KN-kódot jelent be, ami a szállítmány határállomáson történő bemutatásához vezet, a meghozandó intézkedések attól függnek, hogy a határállomás észleli-e a helytelen KN-kódokat:

  — ha a határállomás helytelen KN-kódokat észlel, első lépésként konzultálni kell a vállalkozóval a hibás nyilatkozat kizárása érdekében. Ha nincs konszenzus, vagy továbbra is kétségek merülnek fel a KN-kódok helyességét illetően, hivatalos megerősítés céljából konzultálni kell a vámhatóságokkal. Ebben az esetben a KEBO I. részét a vállalkozó még helyesbítheti,

  — ha a határállomás nem észleli a helytelen KN-kódokat, és a vámhatóságok egy későbbi szakaszban észlelik a hibát, erről értesíteni kell a határállomást az érvényesített KEBO helyettesítése és törlése érdekében. Bizonyos esetekben a határállomásnak a behozatali követelményekkel kapcsolatos lehetséges következményeket is újra kell gondolnia, és szükség szerint módosítania kell a végleges határozatot.

2.4.3. ***A nem megfelelő szállítmányok kezelése***

2.4.3.1. *A szabad forgalomba bocsátás előtt feltárt meg nem felelés*

Amennyiben felmerül a gyanú, hogy az OCR 44. cikkének (1) bekezdésében vagy 47. cikkének (1) bekezdésében említett állat- vagy áruszállítmány nem felel meg az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak, a szóban forgó szállítmányt az OCR 65. cikkének (1) és (3) bekezdése szerint le *kell* foglalni és hatósági ellenőrzésnek kell alávetni a meg nem felelés gyanújának megerősítése vagy kizárása érdekében.

A meg nem felelés megerősítését követően az illetékes hatóságoknak meg kell tagadniuk a szállítmány Unióba történő beléptetését (az OCR 66. cikkének (1) bekezdése), és meg kell hozniuk az OCR 66., 67. és 72. cikkének megfelelő intézkedéseket, mivel a szállítmányokat még nem bocsátották szabad forgalomba.

Hasonlóképpen, amennyiben a továbbszállítás engedélyezését követően a végső rendeltetési helyen bemutatott, az (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett árukategóriák szállítmányai laboratóriumi eredmények alapján nem megfelelőnek bizonyulnak, a határállomás illetékes hatóságainak az OCR 66. cikkének (3)–(6) bekezdésében előírt további intézkedéseket az (EU) 2019/2124 felhatalmazáson alapuló rendelet 7. és 8. cikkének megfelelően a végső rendeltetési hely szerinti illetékes hatóságokkal együttműködve kell meghozniuk. A TRACES az OCR 66. cikkének (5) bekezdése szerinti értesítések teljesítésére használt rendszer.

A megfelelő intézkedések bevezetése érdekében az illetékes hatóságoknak először eseti alapon értékelniük kell, hogy a szállítmányok kockázatot jelentenek-e, figyelembe véve a kockázatnak az OCR 3. cikkének (24) bekezdésében szereplő fogalommeghatározását.

> Az OCR 3. cikke
>
> Fogalommeghatározások
>
> Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]
>
> (24) „kockázat”: egy veszély következményeként jelentkező, az emberek, állatok vagy növények egészségére, az állatjólétre vagy a környezetre gyakorolt káros hatás valószínűségének és e hatás súlyosságának a szorzata; […]

Amennyiben a nem megfelelő szállítmány kockázatot jelent, az OCR 67. cikke alkalmazandó, és a két lehetséges intézkedés a megsemmisítés vagy a különleges kezelés.

Más esetekben az OCR 66. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerint az illetékes hatóságoknak – a vállalkozó véleményének figyelembevétele mellett – lehetőségük van alternatív intézkedések elrendelésére, beleértve a harmadik országba történő visszaküldést az OCR 72. cikkében foglalt feltételek szerint, vagy a szállítmánynak az eredeti céltól eltérő célokra történő kiosztását.

A meg nem felelés bizonyos eseteiben az illetékes hatóság eseti alapon úgy ítélheti meg, hogy a szállítmány az OCR 72. cikkében foglalt feltételek mellett visszaküldhető egy harmadik országba, ha az egészségre vagy a környezetre gyakorolt káros hatás valószínűsíthetően nem következik be. A meg nem felelések következő példái az ilyen esetek nem kimerítő listáját tartalmazzák:

a) a 2073/2005/EK bizottsági rendeletben ([46]) meghatározott élelmiszer-biztonsági kritériumok nem kielégítő eredményei;

b) az 1069/2009/EK rendelet hatálya alá tartozó állati melléktermékeket tartalmazó vagy azokból álló takarmányokra vonatkozóan a 142/2011/EU bizottsági rendeletben ([47]) meghatározott mikrobiológiai előírásoknak való meg nem felelés;

([46]) A Bizottság 2073/2005/EK rendelete (2005. november 15.) az élelmiszerek mikrobiológiai kritériumairól (HL L 338., 2005.12.22., 1. o.).

([47]) A Bizottság 142/2011/EU rendelete (2011. február 25.) a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint a 97/78/EK tanácsi irányelvnek az egyes minták és tételek határon történő állategészségügyi ellenőrzése alóli, az irányelv szerinti mentesítése tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 54., 2011.2.26., 1. o.).

c) szennyező anyag jelenléte az élelmiszerekben vagy nemkívánatos anyag jelenléte a takarmányban az Unióban alkalmazandó jogszabályi határérték felett;

d) az Unióban uniós zárlati károsítóként, védett zónás zárlati károsítóként vagy az (EU) 2016/2031 rendelet 30. cikkében foglalt intézkedések hatálya alá tartozó károsítóként meghatározott károsító jelenléte az Unióban;

e) az Unióban nem engedélyezett, géntechnológiával módosított szervezet jelenléte;

f) olyan peszticidek jelenléte az élelmiszerekben vagy a takarmányokban, amelyek meghaladják a 396/2005/EU rendeletben ([48]) meghatározott szintet, és amelyek tekintetében e rendeletnek megfelelően a fogyasztók egészségét érintő kockázatot állapítottak meg;

g) olyan élelmiszer-adalékanyag jelenléte, amely az 1333/2008/EK rendelet ([49]) szerint egyetlen élelmiszer esetében sem engedélyezett az Unióban;

Az OCR 72. cikke bizonyos követelményeket állapít meg a szállítmányért felelős vállalkozó számára, hogy lehetővé tegye a harmadik országba történő visszaküldést. Konkrétan a vállalkozó kötelessége, hogy

i. megállapodjon a rendeltetési helyről a tagállam illetékes hatóságaival (ez az egyetlen feltétele az OCR 47. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett növények, növényi termékek és egyéb áruk visszaküldésének);

ii. *írásban* tájékoztassa a tagállam illetékes hatóságát arról, hogy tájékoztatta a származási harmadik országot vagy a rendeltetési hely szerinti harmadik országot a szállítmány Unióba történő beléptetése megtagadásának okairól;

iii. megszerezze a rendeltetési ország illetékes hatóságainak hozzájárulását a szállítmány átvételéhez, amennyiben nem ez az ország a származási ország. Erről a megállapodásról a harmadik ország hatóságainak – a harmadik ország kezdeményezésére – értesíteniük kell a tagállam hatóságait.

Amennyiben bizonyíték van arra, hogy a szállítmánynak csak egy része nem felel meg a követelményeknek, a vállalkozó számára – kizárólag erre a részre vonatkozóan – *kivételesen* engedélyezhető az OCR 66. cikkének (3) bekezdésében előírt intézkedések alkalmazása az OCR 66. cikkének (4) bekezdésével összhangban. Ilyen esetben az intézkedések helyes felosztásának és alkalmazásának biztosítása érdekében a részleges elutasításról szóló határozatot olyan kockázatértékelésnek kell alátámasztania, amely lehetővé teszi az illetékes hatóság számára, hogy egyértelműen megkülönböztesse a szállítmány megfelelő részét a nem megfelelő részétől. Az ilyen döntésre az OCR 66. cikkének (4) bekezdésében foglalt feltételek vonatkoznak, beleértve az ellenőrzési műveletek megszakadásának elkerülését is. Emellett az (EU) 2019/2130 végrehajtási rendelet III. melléklete értelmében a növényekből, növényi termékekből és egyéb árukból álló szállítmány beléptetésének megtagadására és az intézkedések meghozatalára vonatkozó határozatnak a fizikai ellenőrzések előtt azonosított tételekhez kell kapcsolódnia.

Az OCR 69. cikke értelmében a vállalkozónak a határozatról szóló értesítéstől számított legfeljebb 60 napon belül végre kell hajtania az illetékes hatóságok által elrendelt valamennyi intézkedést. Az illetékes hatóságok rövidebb időszakot is meghatározhatnak, például az emberek, állatok vagy növények egészségét érintő különleges kockázatok csökkentése érdekében, vagy meghosszabbíthatják ezt az időszakot, ha az OCR 35. cikkében említett második szakértői vélemény eredményei függőben vannak, azzal a feltétellel, hogy ez a meghosszabbítás nem érinti hátrányosan az emberi, állati és növényi egészséget, az állatjólétet és a környezetet. Mindenesetre az illetékes hatóságok azon kötelezettségét, hogy haladéktalanul intézkedjenek a kockázatok kiküszöbölése vagy visszaszorítása érdekében, nem érinti a vállalkozónak az OCR 35. cikkének (4) bekezdésében előírt második szakértői véleményhez való joga.

Abban az esetben, ha az illetékes hatóságok súlyos vagy ismétlődő jogsértéseket tárnak fel, illetve csalárd vagy megtévesztő gyakorlatot gyanítanak, az OCR 65. cikkének (4) bekezdésében előírtak szerint *fokozniuk* kell az azonos eredetű vagy felhasználású szállítmányok hatósági ellenőrzését. A Bizottság az (EU) 2019/1873 bizottsági végrehajtási rendeletben ([50]) szabályokat állapított meg az állati eredetű termékek, a szaporítóanyagok, az állati melléktermékek és az összetett élelmiszer-készítmények tagállami illetékes hatóságok általi fokozott ellenőrzésének összehangolt elvégzésére vonatkozó eljárásokra vonatkozóan, az OCR 65. cikkének (6) bekezdése szerinti felhatalmazás alkalmazásával.

([48]) Az Európai Parlament és a Tanács 396/2005/EK rendelete (2005. február 23.) a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint a 91/414/EGK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 70., 2005.3.16., 1. o.).

([49]) Az Európai Parlament és a Tanács 1333/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az élelmiszer-adalékanyagokról (HL L 354., 2008.12.31., 16. o.).

([50]) A Bizottság (EU) 2019/1873 végrehajtási rendelete (2019. november 7.) az állati eredetű termékek, a szaporítóanyagok, az állati melléktermékek és az összetett élelmiszer-készítmények fokozott hatósági ellenőrzéseinek az illetékes hatóságok általi összehangolt végrehajtására vonatkozó, határállomásokon alkalmazott eljárásokról (HL L 289., 2019.11.8., 50. o.).

2.4.3.2. *A szabad forgalomba bocsátást követően feltárt meg nem felelés*

Az (EU) 2019/2130 végrehajtási rendelet 4. cikkének (5) bekezdésében említett nyomonkövetési terv alapján a határállomásokon szúrópróbaszerű laboratóriumi vizsgálatnak alávetett, majd az analízisek eredményéig szabad forgalomba bocsátott állati eredetű termékek, szaporítóanyagok, állati melléktermékek, széna és szalma, valamint összetett élelmiszer-készítmények (az OCR 47. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett) szállítmányai esetében az OCR 137. és 138. cikke alkalmazandó, ha ezek az eredmények igazolják, hogy az érintett áruk nem felelnek meg az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályoknak.

A szabad forgalomba bocsátott élelmiszer- és takarmányszállítmányokra általában a 178/2002/EK rendelet 12. cikkét kell alkalmazni, és ezek az alábbi esetek egyikében újra exportálhatók harmadik országba:

i. ha megfelelnek az élelmiszerjog követelményeinek, kivéve, ha az importáló ország hatóságai másként kérik, vagy az importáló országban hatályban lévő törvények, rendeletek, szabványok, magatartási kódexek és egyéb jogi és közigazgatási eljárások nem írják elő;

ii. ha a rendeltetési ország illetékes hatóságai ebbe kifejezetten beleegyeztek, miután teljes körű tájékoztatást kaptak azokról az okokról és körülményekről, amelyek fennállása esetén az érintett élelmiszer vagy takarmány nem hozható forgalomba az Unióban, kivéve, ha az élelmiszer ártalmas az egészségre, vagy a takarmány nem biztonságos;

iii. ha megfelelnek az Unió vagy valamely tagállama és a rendeltetési harmadik ország között létrejött kétoldalú megállapodás rendelkezéseinek.

Az élelmiszerekből vagy takarmányokból származó, az emberi egészséget érintő közvetlen vagy közvetett kockázathoz hasonlóan az iRASFF rendszert kell használni a hatósági ellenőrzések és a vonatkozó intézkedések eredményeinek a Bizottsággal, más tagállamokkal és harmadik országokkal való közlésére.

Ugyanezek az elvek vonatkoznak azon élelmiszer- és takarmányszállítmányokra is, amelyeket (az OCR 44. cikke értelmében) nem kell bemutatni a határállomásokon, amennyiben a végső rendeltetési helyen a szállítmány kockázatalapú kiválasztását követően elvégzett laboratóriumi analízisek eredményei nem kielégítőek az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabályok tekintetében.

Az OCR 65. cikkének (4) bekezdésében előírt fokozott hatósági ellenőrzések összehangolt elvégzése (a hatósági ellenőrzések TRACES információkezelési rendszerében) a már forgalomba hozott szállítmányokon elkövetett súlyos vagy ismétlődő jogsértések észlelése, illetve csalárd vagy megtévesztő gyakorlatok gyanúja esetén is elindítható.

2.4.4. ***Kereskedelmi tárolólétesítmények használata (az OCR 64. cikke)***

Az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett állatok és áruk tekintetében az OCR 64. cikke minimumkövetelményeket állapít meg a határállomásokra vonatkozóan. A határállomásokra és az ellenőrző központokra érvényes követelményekre vonatkozó részletesebb szabályokat az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet ([51]) állapítja meg az OCR 64. cikkének (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján.

Az adott árukategóriára kijelölt határállomásnak meg kell felelnie a határállomásokra vonatkozó minimumkövetelményeknek az adott árukategóriához szükséges létesítmények tekintetében. A szükséges létesítményeknek (az áruk hőmérsékleti viszonyainak megfelelően a kirakodási terület/helyiség, vizsgálati terület/helyiség és tárolási terület/helyiség, valamint az illemhelyekhez való hozzáférés) rendelkezésre *kell* állniuk, és a hatósági ellenőrzések céljára hozzáférhetőnek kell lenniük. A területek/helyiségek felszerelésére és berendezésére vonatkozó részleteket az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet is meghatározza. Amennyiben egy határállomás több ellenőrző központból áll, minden egyes ellenőrző központnak meg kell felelnie az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 8. cikkében meghatározott minimumkövetelményeknek.

A határállomás illetékes hatóságai emellett az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének első albekezdésében meghatározottak szerint engedélyezhetik az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett áruk kereskedelmi tárolólétesítményeinek használatát. A kereskedelmi tárolólétesítmények használata, *amellett*, hogy megfelel a határállomásra vonatkozó azon követelménynek (az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikkének (1) bekezdése), hogy rendelkezzen tárolólétesítményekkel azon árukategóriák számára, amelyekre kijelölték, és ne e létesítményeket *helyettesítse*.

([51]) A Bizottság (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelete (2019. június 12.) a határállomásokra és az azokon létesített ellenőrző központokra vonatkozó minimumkövetelmények, valamint a határállomások és ellenőrző pontok jegyzékbe vételéhez alkalmazandó formátum, kategóriák és rövidítések részletes szabályainak megállapításáról (HL L 165., 2019.6.21., 10. o.).

Az ilyen felhasználás csak akkor engedélyezhető, ha a kereskedelmi tárolólétesítmények:

— a határállomás közvetlen közelében találhatók, valamint

— ugyanazon vámhatóság hatáskörébe tartoznak, mint a határállomás.

Ezen túlmenően az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikkének (12) bekezdése értelmében, az említett rendelet 3. cikkének (11) bekezdésével összhangban a kereskedelmi tárolólétesítményekben tárolt árukat:

— higiénikus körülmények között kell tartani, valamint

— vonalkódokkal, illetve más elektronikus eszközökkel vagy címkézéssel megfelelően azonosítani kell, valamint

— ha az áruk kockázatot jelenthetnek az emberek, az állatok és a növények egészségére, illetve GMO-k és növényvédő szerek esetében a környezetre is, azokat külön zárható helyiségben, vagy a kereskedelmi tárolólétesítményben tárolt minden egyéb árutól kerítéssel elkerített területen kell tartani. Ez többek között azt jelenti, hogy ezeket az árukat az illetékes hatóság felügyelete alatt, az egyéb áruktól elkülönítve és lefoglalt áruként egyértelműen megjelölve kell tárolni.

2.4.4.1. *Kereskedelmi tárolólétesítmények használata a nem állati eredetű termékek azonossági és fizikai ellenőrzésére*

Az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének második albekezdése lehetővé teszi a határállomások illetékes hatósága számára, hogy az említett rendelet 3. cikke (11) bekezdésének első albekezdésében említett kereskedelmi tárolólétesítményeket a nem állati eredetű termékek azonossági és fizikai ellenőrzésének elvégzésére használja, feltéve, hogy ezek a kereskedelmi tárolólétesítmények megfelelnek az említett rendeletben meghatározott minimumkövetelményeknek.

A „nem állati eredetű termékek" kifejezést az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet II. mellékletének d) pontja említi, és az az OCR 47. cikke (1) bekezdésének d), e) vagy f) pontjában említett feltételek vagy intézkedések hatálya alá tartozó, nem állati eredetű élelmiszerekre és takarmányokra, valamint a takarmányoktól eltérő, nem emberi fogyasztásra szánt termékekre (azaz az élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagokra) vonatkozik. Az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének második albekezdése értelmében az ezen árukategóriára vonatkozóan engedélyezett rugalmasság azzal függ össze, hogy ezen áruk esetében csak csekély mértékben van szükség kockázatkezelésre. Ez a rugalmasság *nem* vonatkozik az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet II. mellékletének c) pontjában külön árukategóriaként meghatározott „növényekre, növényi termékekre és egyéb árukra", megfelelve az (EU) 2016/2031 rendelet hatálya alá tartozó növények, növényi termékek és egyéb áruk esetében a károsítók elleni védekezés szükségességének. Hasonlóképpen, ez a rugalmasság az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet II. mellékletének b) pontjában említett árukategóriába tartozó széna- és szalmaszállítmányokra sem vonatkozik, megfelelve az említett áruk esetében az állatbetegségekkel szembeni védekezés szükségességének.

A fentiek ellenére a nem állati eredetű termékek vagy növények, növényi termékek és egyéb áruk ellenőrzésének elvégzésére kijelölt határállomások olyan magánszektorbeli létesítményekben is *elhelyezhetők*, ahol kereskedelmi tevékenységek zajlanak, *feltéve*, hogy ezek az ellenőrző központok megfelelnek az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 8. cikkében meghatározott követelményeknek. Mivel az ellenőrző központok egy határállomáson belül vannak felállítva, ezeknek az OCR 64. cikkének (1) bekezdésével összhangban például a beléptetési pont közvetlen közelében kell elhelyezkedniük ([52]). Továbbá indokolt esetben minden szükséges létesítménynek hatósági ellenőrzés céljából rendelkezésre kell állnia és hozzáférhetőnek kell lennie (az OCR 64. cikke (3) bekezdésének b), c) és d) pontja) ([53]), és megfelelő intézkedéseket kell hozni a higiénikus körülmények biztosítására és a keresztszennyeződésből eredő kockázatok megelőzésére (az OCR 64. cikke (3) bekezdésének h) és i) pontja). Meg kell jegyezni, hogy a széna és a szalma hatósági importellenőrzése az állati eredetű termékekre alkalmazandó szabályok (az OCR 47. cikke (1) bekezdésének b) pontja) szerint történik, az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 6. cikkében meghatározott, a létesítmények kialakítására, valamint az áruk és tevékenységek szétválasztására vonatkozó további követelményekkel együtt.

([52]) Az e követelmény alóli mentességeket az (EU) 2017/625 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az ellenőrző pontok kijelölésére vonatkozó szabályoktól, valamint a határállomásokra vonatkozó minimumkövetelményektől való eltéréssel történő kiegészítéséről szóló, 2019. március 12-i (EU) 2019/1012 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL L 165., 2019.6.21., 4. o.) 3. cikke határozza meg.

([53]) Például az ellenőrző központ nyitvatartási ideje szerint.

2.4.4.2. *A kereskedelmi tárolólétesítményeknek a határállomáson az illetékes hatóságok általi használatára vonatkozó eljárás*

Az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikkének (11) bekezdésében előírtak szerint a határállomás illetékes hatóságainak kell eldönteniük, hogy engedélyezik-e kereskedelmi tárolólétesítmények használatát. A kereskedelmi tárolólétesítmények használatát nem kell bejelenteni a Bizottságnak, ha ezek a létesítményeket csak *kiegészítő* tárolásra szolgálnak.

Amennyiben azonban az illetékes hatóságok engedélyezik a kereskedelmi tárolólétesítmények használatát a nem állati eredetű termékek azonossági és fizikai ellenőrzésének elvégzésére, erről az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikkének (14) bekezdésével összhangban, az adott határállomás infrastruktúrájában vagy működésében bekövetkezett változásként (az adott határállomás kijelölése hatályának megváltoztatása nélkül) értesíteni *kell* a Bizottságot. Ebben az esetben az illetékes hatóságoknak eljárással kell rendelkezniük annak bizonyítására, hogy a létesítmények megfelelnek az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendeletben meghatározott minimumkövetelményeknek, és minden olyan információt a Bizottság rendelkezésére kell bocsátaniuk, amely szükséges annak ellenőrzéséhez, hogy az ilyen létesítmények megfelelnek-e az említett követelményeknek.

2.4.4.3. *A kereskedelmi tárolólétesítmények felsorolása és nyilvántartásba vétele a TRACES-NT-ben*

Nincs olyan jogi követelmény, amely szerint a kereskedelmi tárolólétesítményeket fel kell venni a közzétett határállomásoknak az OCR 60. cikkében és az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 7. cikkében említett jegyzékébe. Amennyiben viszont a kereskedelmi tárolólétesítményeket azonossági és fizikai ellenőrzésre használják (az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet 3. cikkének (11) bekezdése), a tagállamoknak ezt az információt nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenniük, és fel kell tüntetniük a közzétett határállomások jegyzékének 7. oszlopában ([54]).

Az sem követelmény, hogy ezeket a kereskedelmi tárolólétesítményeket nyilvántartásba vegyék a TRACES-NT-ben, vagy saját egyedi TRACES-azonosítóval rendelkezzenek. Ehelyett a határállomás kódja is használható.

Az alábbi táblázat áttekintést nyújt a határállomások/ellenőrző központok, a kereskedelmi tárolólétesítmények és az ellenőrzési pontok közötti különbségekről.

([54]) Az (EU) 2019/1014 végrehajtási rendelet I. mellékletében meghatározott, közzétett határállomások formátuma.

5. táblázat

A határállomásokra/ellenőrző központokra, kereskedelmi tárolólétesítményekre és ellenőrző pontokra vonatkozó követelmények összehasonlítása

	Határállomás/ellenőrző központok	Kereskedelmi tárolólétesítmények (a határállomás infrastruktúrája mellett árutárolásra használhatók)	Kereskedelmi tárolólétesítmények (a határállomás infrastruktúrája mellett a nem állati eredetű termékek azonossági és fizikai ellenőrzésére használhatók)	A határállomásoktól eltérő ellenőrző pontok
Jogi keret	Az OCR 59. cikke, az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet, az (EU) 2019/1012 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet	Az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének első albekezdése	Az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének második albekezdése	Az OCR 53. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 53. cikkének (2) bekezdése, valamint az (EU) 2019/2123 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet
hatókör	Az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett állatok vagy áruk hatósági ellenőrzése	Az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett áruk tárolása	A nem állati eredetű termékek azonossági és fizikai ellenőrzése az OCR 47. cikkének (1) bekezdése alapján	Az OCR 47. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó nem állati eredetű élelmiszerek és takarmányok, valamint növények, növényi termékek és egyéb áruk – köztük az ökológiai és átállási termékek – azonossági és fizikai ellenőrzése az (EU) 2019/2123 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben meghatározottak szerint
alkalmazandó minimumkövetelmények	Az OCR 64. cikke és az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet (a kijelölés hatálya alá tartozó állat- és árukategóriáktól függően alkalmazandó minimumkövetelmények)	Az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének első albekezdése és (12) bekezdése	A nem állati eredetű termékek tekintetében kijelölt határállomásokra vonatkozó, az OCR 64. cikkében és az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendeletben meghatározott minimumkövetelmények	Az OCR 64. cikkének (3) bekezdése és az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet (a kijelölés hatálya alá tartozó állat- és árukategóriáktól függően alkalmazandó minimumkövetelmények) (az OCR 53. cikke (1) bekezdésének a) pontja)
az Unióba történő beléptetés helyéhez viszonyított hely	Az Unióba történő beléptetés helyének közvetlen közelében (az OCR 64. cikkének (1) bekezdése); a földrajzi korlátok esetén alkalmazandó eltéréseket az OCR 64. cikkének (2) bekezdése alapján az (EU) 2019/1012 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet határozza meg	A határállomás közvetlen közelében és ugyanazon vámhatóság hatáskörében (az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének első albekezdése)	A határállomás közvetlen közelében és ugyanazon vámhatóság hatáskörében (az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 3. cikke (11) bekezdésének első albekezdése)	A határállomástól távol, az (EU) 2019/2123 felhatalmazáson alapuló rendeletben meghatározott feltételek szerint; például az ellenőrző pontokra történő szállítást vámfelügyelet mellett kell végezni, és az ellenőrző ponton az illetékes hatóságoknak véglegesíteniük kell egy KEBO-t.

kijelölési/bejelentési eljárás	A Bizottság értesítése a kijelölés előtt (az OCR 59. cikkének (2) bekezdése); annak ellenőrzése, hogy a Bizottság megfelel-e az alkalmazandó minimumkövetelményeknek	Nincs szükség a Bizottság előzetes értesítésére; ajánlás a Bizottság tájékoztatására arról, hogy a kereskedelmi tárolólétesítmények használata megengedett-e: — kijelölés bejelentése; vagy — a határállomásra vagy annak ellenőrző központjaira vonatkozó információk frissítése; vagy — a bizottsági ellenőrzések előkészítése során.	A Bizottság értesítése a kereskedelmi tárolólétesítmények ellenőrzések céljából történő használata előtt (az OCR 59. cikkének (2) bekezdése és az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 3. cikkének (14) bekezdése); az alkalmazandó minimumkövetelményeknek való megfelelés Bizottság általi ellenőrzése	A kijelölést megelőzően nincs szükség a Bizottság előzetes értesítésére (az OCR 53. cikkének (2) bekezdése)
a határállomások közzétett listájára való felvétel	igen (az OCR 60. cikke)	nem	igen	igen (Az OCR 53. cikkének (2) bekezdése és 60. cikkének (1) bekezdése, valamint az (EU) 2019/1014 bizottsági végrehajtási rendelet 7. cikke)

2.5. VI. FEJEZET – A hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek finanszírozása (az OCR 78–85. cikkei)

2.5.1. *Finanszírozás – általános szabályok*

A hatósági ellenőrzési rendszer államháztartástól való függőségének csökkentése érdekében az illetékes hatóságoknak díjakat vagy illetékeket kell beszedniük bizonyos hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatban felmerülő költségeik fedezésére (kötelező díjak és illetékek). Ez a helyzet például az OCR 47. cikkének (1) bekezdésében említett állatokon és árukon végzett hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatban az illetékes hatóságoknál felmerült költségek megtérítése esetében. A tagállamoknak az OCR 78. cikkével összhangban gondoskodniuk kell arról, hogy megfelelő pénzügyi források álljanak rendelkezésre a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek elvégzéséhez az illetékes hatóságok számára szükséges személyzet és más források biztosításához. Ez a követelmény bizonyos hatósági ellenőrzési feladatoknak és más hatósági tevékenységeknek a 28. és 31. cikknek megfelelő átruházása esetén is alkalmazandó.

Noha elsősorban a vállalkozók felelnek azért, hogy az általuk végzett tevékenységek összhangban legyenek az agrár-élelmiszerláncra vonatkozó uniós jogszabályokkal, az e célból általuk alkalmazott önellenőrzési rendszert az agrár-élelmiszerlánc mentén végzett hatékony felügyelet biztosítása érdekében ki kell egészíteni az egyes tagállamok által fenntartott, célzott hatósági ellenőrzési rendszerrel.

2.5.2. *Kötelező díjak vagy illetékek*

E tekintetben az OCR 79. cikkének (1) bekezdése értelmében:

Az OCR 79. cikkének (1) bekezdése
1. Az illetékes hatóságoknak a határállomásokon vagy az 53. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett ellenőrző pontokon a IV. melléklet II. fejezetében említett tevékenységekkel kapcsolatban elvégzett hatósági ellenőrzésekért, valamint a 47. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában említett állatokon és árukon elvégzett hatósági ellenőrzésekért díjat vagy illetéket kell felszámítaniuk, amelynek összege: a) a 82. cikk (1) bekezdésének megfelelően kiszámított költségek szintjének; vagy b) a IV. mellékletben meghatározott összegeknek felel meg.

Példa: A növények határon átvitt tranzitszállítmányai esetében a díjakat a IV. melléklet VII. részének I. fejezete alapján kell felszámítani (VII. HARMADIK ORSZÁGBÓL SZÁRMAZÓ, ÁTSZÁLLÍTOTT VAGY ÁTRAKODOTT, ÁLLATOKAT ÉS ÁRUKAT TARTALMAZÓ SZÁLLÍTMÁNYOK), nem a VIII. rész (VIII. NÖVÉNYEKET, NÖVÉNYI TERMÉKEKET ÉS MÁS, NÖVÉNYKÁROSÍTÓK BEFOGADÁSÁRA ÉS TERJESZTÉSÉRE KÉPES TERMÉKEKET, TÁRGYAKAT ÉS ANYAGOKAT TARTALMAZÓ SZÁLLÍTMÁNYOK) alapján.

Ezenkívül az OCR 79. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az illetékes hatóságok díjakat vagy illetékeket szedjenek be az OCR 47. cikke (1) bekezdésének d), e) és f) pontjában említett, állatokon és árukon végzendő hatósági ellenőrzések, a vállalkozó által a 183/2005/EK rendelet 10. cikkében előírt engedély megszerzése érdekében kért hatósági ellenőrzések, valamint az eredetileg nem tervezett és az ugyanazon piaci szereplő általi meg nem felelés eseteinek észlelését követően szükségessé vált hatósági ellenőrzések, illetve a meg nem felelés orvoslásának ellenőrzése céljából felmerülő költségek fedezésére.

2.5.3. *Egyéb díjak vagy illetékek (nem kötelező)*

Az OCR 80. cikkében megadottaknak megfelelően a tagállamok az OCR 79. cikkében említett díjaktól vagy illetékektől eltérő díjakat vagy illetékeket is felszámolhatnak a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek költségeinek fedezésére, kivéve, ha az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályok hatálya alá eső területeken alkalmazandó jogalkotási rendelkezések ezt kifejezetten tiltják. Ezek a díjak vagy illetékek nem kötelezőek, és az OCR-nek a költségekről szóló 81. cikke, valamint a díjak vagy illetékek kiszámításáról szóló 82. cikke nem alkalmazandó ezekre a díjakra vagy illetékekre. Az OCR 80. cikke alapján beszedett díjaknak azonban meg kell felelniük az említett rendelet 83., 84. és 85. cikkében meghatározott követelményeknek.

Például az OCR 21. cikke (2) bekezdésének a) pontja konkrét szabályokat állapít meg az állatok szállításra való alkalmasságának vizsgálata céljából a berakodást megelőzően végzett hatósági ellenőrzésekre vonatkozóan. A hatósági ellenőrzésekért az OCR 21. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti díjakat vagy illetékeket a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet 80. cikke alapján lehet beszedni, mivel az ellenőrzések nem tartoznak sem az OCR 79. cikkének hatálya alá, sem pedig az állatok szállítására vonatkozó jogszabályok nem tiltják díjak és illetékek felszámítását, beleértve az állatok berakodását és harmadik országokba történő szállítását megelőző alkalmassági vizsgálatát is. Ezeknek fedezniük kell, de nem haladhatják meg a felmerülő költségeket.

2.5.4. ***A költségek szintje és a kötelező díjak vagy illetékek kiszámításának módszerei***

Az illetékes hatóságok kötelesek beszedni az OCR 79. cikkének (1) bekezdésében említett hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatban kötelező díjakat vagy illetékeket az OCR 82. cikkének (1) bekezdésével összhangban kiszámított költségek szintjén vagy az OCR IV. mellékletében előírt összegek figyelembevételével. Az OCR 79. cikkének (2) bekezdésében említett hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatban beszedett díjakat vagy illetékeket az OCR 82. cikkének (1) bekezdésével összhangban is ki kell számítani, illetve az OCR IV. mellékletében meghatározott összegek erejéig be kell szedni azon állatok, áruk vagy tevékenységek tekintetében, amelyekre vonatkozóan az említett melléklet díjakat állapít meg.

Az OCR IV. mellékletének I. fejezete meghatározza az Unióba beléptetett állat- és áruszállítmányok – például élő állatok, hús, halászati termékek, növények, növényi termékek, tranzitáruk stb. – hatósági ellenőrzéséért fizetendő díjakat vagy illetékeket. Ugyanezen melléklet II. fejezete meghatározza a vágóhidakon, darabolóüzemekben, vadfeldolgozó létesítményekben, tejtermelésben, valamint halászati termékek és akvakultúra-termékek előállításában és forgalomba hozatalában végzendő hatósági ellenőrzések díjait vagy illetékeit.

Az OCR 79. cikkének (1) bekezdése nem teszi lehetővé az illetékes hatóságok számára, hogy a cikk a) és b) pontjában említett két módszer kombinációját alkalmazzák az OCR IV. mellékletének I. fejezetében említett, azonos kategóriába tartozó állatok és áruk szállítmányai ([55]) (pl. halászati termékek szállítmányainak hatósági ellenőrzése), valamint az OCR IV. mellékletének II. fejezetében említett, ugyanazon kategóriába tartozó tevékenységek ([56]) (pl. vágóhidakon végzett hatósági ellenőrzések) tekintetében.

A tagállamok azonban az OCR 82. cikkének (1) bekezdésével összhangban kiszámított költségek szintjén és az említett rendelet IV. mellékletében előírt összegekben megállapíthatnak díjakat vagy illetékeket, feltéve, hogy a szállítmányok vagy a tevékenységek különböző kategóriákba tartoznak. Például:

1. számítási módszer alkalmazható a hússzállítmányok hatósági ellenőrzésére, ugyanakkor az OCR IV. mellékletének I. fejezetében meghatározott összeg alkalmazható a húsipari termékek, a baromfihús, a vadhús, a nyúlhús vagy a tenyésztettvad-hús szállítmányainak hatósági ellenőrzésére; vagy

2. számítási módszer alkalmazható a darabolóüzemekben végzett hatósági ellenőrzésekre, ugyanakkor az OCR IV. mellékletének II. fejezetében szereplő rögzített összeg használható a tejtermelés hatósági ellenőrzésére.

A tagállamok ezt csak olyan mértékben tehetik meg, amennyiben az ilyen különbségtétel megfelel a megkülönböztetésmentesség és az egyenlő bánásmód alapelveinek.

Az OCR 81. cikkében felsorolt költségek csak az OCR 79. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 79. cikkének (2) bekezdése szempontjából relevánsak, az OCR 79. cikke (1) bekezdésének b) pontja tekintetében nem.

Példa: A behozatali díjak tekintetében a tagállamok az OCR 79. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása mellett döntenek (az OCR IV. mellékletének I. fejezetében meghatározott, az Unióba beléptetett állat- és áruszállítmányok hatósági ellenőrzéséért fizetendő díjak vagy illetékek). Mindazonáltal további költségek merülnek fel, például a határállomásokon kívül tartott ellenőrzések esetén történő szállítás, valamint a hivatalos munkaidőn kívül ellenőrzést végző tisztviselők túlóradíja. Ezeket a költségeket nem lehet hozzászámítani az OCR 79. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapuló díjakhoz, mivel az OCR IV. mellékletében szereplő díjak rögzített díjak, és a tagállamok nem írhatnak elő további költségeket.

([55]) Az OCR IV. melléklete I. fejezetének I–VIII. pontjában 8 (nyolc) állat- és árukategória szerepel.
([56]) Az OCR IV. melléklete II. fejezetének I–V. pontjában 5 (öt) tevékenységi kategória szerepel.

Az OCR 82. cikkének (1) bekezdése értelmében:

> Az OCR 82. cikkének (1) bekezdése
>
> 1. A 79. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a 79. cikk (2) bekezdésének megfelelően beszedett díjak vagy illetékek összegét az alábbi módszerek valamelyikének vagy a két módszer ötvözésének alkalmazásával kell kiszámolni:
>
> a) az illetékes hatóságnál egy adott időszakban felmerült összes hatósági ellenőrzési költség alapján számított és a referencia-időszakban elvégzett hatósági ellenőrzésekben való érintettségüktől függetlenül valamennyi vállalkozóra kirótt százalékos átalány; az egyes ágazatok, tevékenységek vagy kategóriák tekintetében felszámított díjak összegének meghatározásakor az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük, hogy az érintett tevékenység típusa és mértéke, valamint a kapcsolódó kockázati tényezők miként befolyásolják az említett hatósági ellenőrzések összköltségének megoszlását; vagy
>
> b) az egyes hatósági ellenőrzések tényleges költsége alapján számított és az ilyen hatósági ellenőrzés tárgyát képező vállalkozókra kirótt díj.

E rendelkezés a) pontja lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az OCR hatálya alá tartozó *összes* hatósági ellenőrzés költségei alapján egy adott ágazatra, tevékenységre vagy a vállalkozók egy adott kategóriájára vonatkozóan kiszámítsák a százalékos átalányt. Ami az egyes ágazatok, tevékenységek és a vállalkozók kategóriái tekintetében felszámítandó díjak kiszámítását illeti, az OCR 82. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja a tagállamok számára, hogy vegyék figyelembe az érintett tevékenység típusának és méretének, valamint a vonatkozó kockázati tényezőknek a hatósági ellenőrzések összköltségének megoszlására gyakorolt hatását.

Az OCR 82. cikkének (3) bekezdése értelmében, amennyiben a díjakat vagy illetékeket az OCR 82. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján számítják ki, az illetékes hatóságok által beszedett díjak vagy illetékek összege *nem haladhatja meg az ugyanazon pontban meghatározott időszakban elvégzett hatósági ellenőrzések összköltségét*. Az OCR 82. cikkének (4) bekezdése értelmében, amennyiben a díjakat vagy illetékeket az OCR 82. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján számítják ki, azok összege *nem haladhatja meg az elvégzett hatósági ellenőrzés tényleges költségének összegét*.

Az OCR 81. cikkének a)–g) pontjai tovább pontosítják az említett összköltségek körét. Ezek a következők: „a hatósági ellenőrzések elvégzésében részt vevő személyzet – *beleértve a támogató és adminisztratív személyzetet is* – fizetése, társadalombiztosítási, nyugdíj- és biztosítási költségei (a) pont), valamint „*létesítmények és berendezések* költségei, beleértve a karbantartási, biztosítási és egyéb járulékos költségeket” (b) pont), „*képzési* költségek” – az illetékes hatóságoknál a felvétel elnyeréséhez szükséges képesítés megszerzését célzó képzés költségeinek kivételével (e) pont) – és a személyzet „*utazási* költségei” (f) pont).

Ami a *hatósági ellenőrzéseknek az illetékes hatóságok által egy adott időszakban viselt*, az OCR 82. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett *összköltségét* illeti, az említett rendelet (66) preambulumbekezdése egyértelművé teszi, hogy ezek fedezhetik az illetékes hatóságoknál a hatósági ellenőrzések elvégzése során felmerült *általános költségeket*. Ez a preambulumbekezdés tovább pontosítja, hogy *az általános költségek magukban foglalhatják a hatósági ellenőrzések megtervezéséhez és lefolytatásához szükséges támogatás és szervezés költségeit*.

Továbbá, az egyes hatósági ellenőrzések tényleges költségén alapuló díjak vagy illetékek alkalmazásakor a szabályokat megfelelően betartó vállalkozókra – a ritkább hatósági ellenőrzéseknek köszönhetően – az előírásoknak nem megfelelő vállalkozókénál általánosságban alacsonyabb díjakat vagy illetékeket kell kiróni. E díjak vagy illetékek összegét az illetékes hatóságnál egy adott időszakban felmerült összes költség alapján számított és a referencia-időszakban elvégzett hatósági ellenőrzésekben való érintettségüktől függetlenül valamennyi vállalkozóra kirótt díjak vagy illetékek esetében úgy kell kiszámítani, hogy azok előnyben részesítsék az agrár-élelmiszerláncra vonatkozó uniós jogszabályoknak következetesen megfelelő vállalkozókat.

Ami konkrétan az adminisztratív és támogató személyzettel kapcsolatos költségeket illeti, az Európai Unió Bíróságának ([57]) állandó ítélkezési gyakorlata szerint *a díjak kiszámításakor csak az adminisztratív és támogató személyzet által a hatósági ellenőrzések elvégzéséhez elválaszthatatlanul kapcsolódó tevékenységekhez szükséges időt lehet figyelembe venni*.

([57]) A Bíróság 2019. december 19-i ítélete, Exportslachterij J. Gosschalk, C-477/18 és C-478/18, 66. pont.

Az OCR 79. cikkének (3) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy objektív és megkülönböztetésmentes alapon csökkentsék az OCR IV. mellékletének II. fejezetében említett tevékenységekre (vágóhidak, darabolóüzemek, vadfeldolgozó létesítmények, tejtermelés, valamint halászati termékek és akvakultúra-termékek termelése és forgalomba hozatala) vonatkozó díjak vagy illetékek összegét, figyelembe véve a következőket:

— az alacsony forgalmat bonyolító vállalkozók érdekei,

— a termelésben, feldolgozásban és forgalmazásban alkalmazott hagyományos módszerek,

— a sajátos földrajzi korlátokkal bíró régiókban működő vállalkozók igényei,

— valamint annak hatósági ellenőrzések révén történő igazolása, hogy a vállalkozó betartja az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett vonatkozó szabályokat.

2.5.5. ***Átláthatóság***

Az OCR (68) preambulumbekezdése:

A hatósági ellenőrzéseket teljes mértékben átlátható módon kell finanszírozni a vállalkozók által fizetett díjakból vagy illetékekből úgy, hogy az állampolgárok és a vállalkozások tisztában legyenek a díjak vagy illetékek meghatározására alkalmazott módszerekkel és adatokkal

Az OCR 85. cikke

Átláthatóság

1. A tagállamok magas szintű átláthatóságot biztosítanak az alábbiakkal kapcsolatban:

    a) a 79. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és (2) bekezdésében, valamint a 80. cikkben előírt díjak vagy illetékek, nevezetesen:

        i. az e díjak vagy illetékek megállapításához használt módszer és adatok;

        ii. e díjaknak vagy illetékeknek az egyes vállalkozói kategóriák és a hatósági ellenőrzések, illetve egyéb hatósági tevékenységek egyes kategóriái esetében alkalmazott összegei;

        iii. a költségek bontása a 81. cikkben említettek szerint;

    b) a díjak vagy illetékek beszedéséért felelős hatóságok vagy szervek azonosításához szükséges adatok.

2. Minden egyes illetékes hatóságnak nyilvánosan hozzáférhetővé kell tennie az e cikk (1) bekezdésében említett információkat az egyes referencia-időszakokra vonatkozóan, valamint az illetékes hatóság azon költségeit, amelyek után a 79. cikk (1) bekezdése a) pontjának és (2) bekezdésének, valamint a 80. cikknek megfelelően díjat vagy illetéket kell fizetni.

3. A tagállamok egyeztetnek az érintett felekkel a 79. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és (2) bekezdésében, valamint a 80. cikkben előírt díjak vagy illetékek kiszámításának általános módszeréről.

Az OCR 85. cikkéből következik, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell az OCR 79. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, 79. cikkének (2) bekezdésében és 80. cikkében előírt *díjak vagy illetékek*, valamint a díjak vagy illetékek beszedéséért felelős *hatóságok vagy szervek kilétének* magas szintű átláthatóságát.

A tagállamoknak az OCR 113. cikke (1) bekezdésének e) pontjával és az (EU) 2019/723 bizottsági végrehajtási rendelettel összhangban éves jelentéseikben meg kell adniuk egy, az illetékes hatóság weboldalára mutató hivatkozást, amely tartalmazza az OCR 85. cikkének (2) bekezdésében említett díjakra vagy illetékekre vonatkozó nyilvános információkat.

2.6. **VII. FEJEZET – Hatósági tanúsítás (az OCR 86–91. cikkei)**

2.6.1. ***Hatósági tanúsítás***

A hatósági bizonyítványok és hatósági tanúsítványok biztosítékot nyújtanak az OCR hatálya alá tartozó területeken a jogi követelményeknek való megfelelésre vonatkozóan. Fogalommeghatározásait az OCR 3. cikke tartalmazza. Mindkettő az OCR II. címének VII. fejezetében meghatározott hatósági tanúsítás összetevője. Az OCR 86–91. cikkei valamennyi érintett OCR-területen szabályokat állapítanak meg a hatósági tanúsítás egységes és harmonizált keretrendszerére vonatkozóan.

Az OCR 3. cikke

Fogalommeghatározások

Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […]

(27) „hatósági bizonyítvány”: a bizonyítványt kiállító tisztviselő által aláírt papíralapú vagy elektronikus dokumentum, amely igazolja az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályokban foglalt egy vagy több követelménynek való megfelelést;

(28) „hatósági tanúsítvány”: célzott hatósági ellenőrzések során az illetékes hatóságok felügyelete alatt álló vállalkozók vagy maguk az illetékes hatóságok által kiadott bármely címke, jelölés vagy a tanúsítvány más formája, amely igazolja az e rendeletben vagy az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályokban megállapított egy vagy több követelménynek való megfelelést; […]

Az OCR 3. cikkének (27) és (28) bekezdésében szereplő fogalommeghatározásokból, valamint az OCR (69) és (70) preambulumbekezdéséből az következik, hogy míg a hatósági bizonyítványok papíralapú vagy elektronikus formátumú dokumentumok, a bizonyos állatokra vagy árukra vonatkozó hatósági tanúsítványok címkék és jelölések, illetve a tanúsítványok egyéb formái.

A hatósági bizonyítványok és a hatósági tanúsítványok illetékes hatóságok általi kiállítása az OCR 2. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben a hatósági ellenőrzésektől eltérő hatósági tevékenységnek minősül.

A tanúsítás e két formájának közös és eltérő jellemzői is vannak. Ami a hatósági bizonyítványokat illeti, az OCR 88. cikkének (3) bekezdése és 89. cikke meghatározza a kiállításuk alapját és a tartalmuk tulajdonságait. A hatósági bizonyítványokra vonatkozó további követelmények belefoglalhatók az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályokba, vagy az OCR 90. cikkében a Bizottságra ruházott felhatalmazásokon alapuló végrehajtási jogi aktusok határozzák meg őket. A hatósági tanúsítványok esetében az OCR 91. cikke határozza meg az általános elveket, míg az OCR szerinti ágazati jogszabályok konkrét szabályokat tartalmaznak a kiállításukra vonatkozóan.

Az OCR előírja az illetékes hatóságok számára, hogy biztosítsák mind a hatósági bizonyítványok, mind a hatósági tanúsítványok megbízhatóságát. Következésképpen a 88. cikk (2) bekezdése, a 89. cikk (1) bekezdése, valamint a 91. cikk (2) és (3) bekezdése hasonló rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a hatósági bizonyítvány hitelességére és pontosságára, valamint az illetékes hatóságok alábbi kötelezettségeire utalnak:

i. a hatósági bizonyítványokat aláíró személyzet vagy

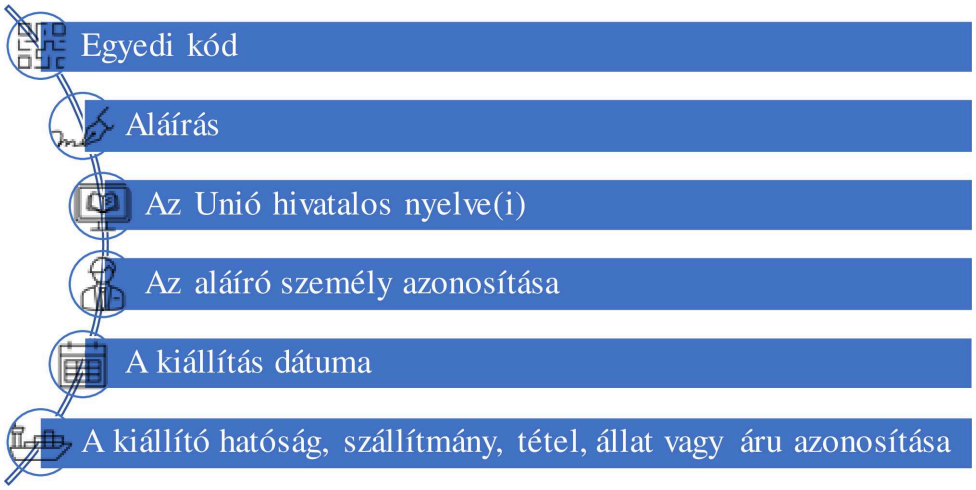
ii. a hatósági tanúsítványok kiállításának felügyelete céljából hatósági ellenőrzéseket végző vagy az illetékes hatóságok által kibocsátott hatósági tanúsítványok kiállításában részt vevő személyzet

pártatlan, összeférhetetlenségtől mentes és megfelelő képzésben részesült.

A hatósági bizonyítványok kötelező elemeit az OCR 89. cikke határozza meg, és a 7 ábra szemlélteti.

7 ábra

Az OCR-rendelkezéseken alapuló hatósági bizonyítványok összetevői

Ami a hatósági tanúsítványokat illeti, a vonatkozó követelmények az Unió hivatalos nyelveinek használatára, valamint adott esetben a hatósági tanúsítvány és a szállítmány vagy tétel közötti kapcsolat ellenőrzésére vonatkoznak (az OCR 91. cikkének (2) bekezdése).

A 8 ábra és a 9 ábra az OCR 3., 88., 89. és 91. cikkében előírt, a hatósági bizonyítványok kiállításához hozzájáruló illetékes hatóságok és személyzet különböző szerepét tükrözi.

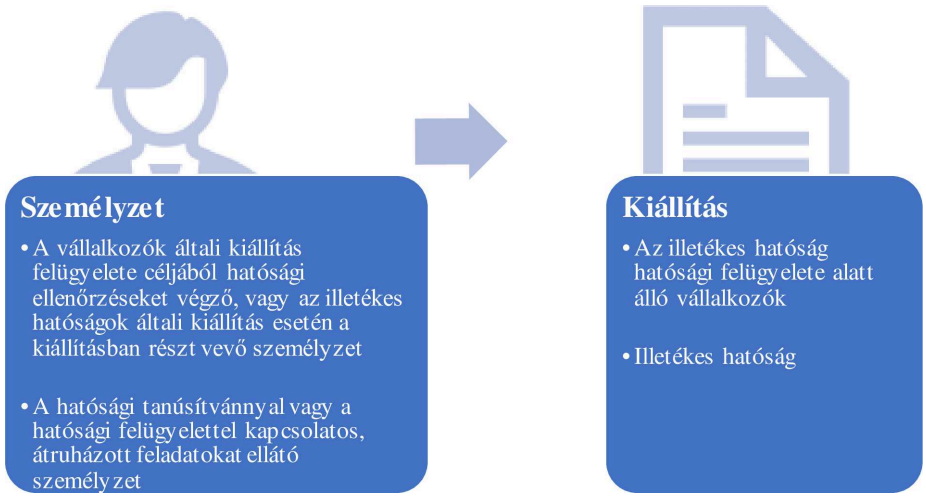
8 ábra

A hatósági bizonyítványok kiállításában részt vevő hatóságok és személyzet szerepe az OCR-rendelkezések alapján

9 ábra

Az OCR-rendelkezéseken alapuló hatósági tanúsítványok kiállítási folyamatában részt vevő hatóságok és személyzet szerepe

2.6.2. ***Hatósági bizonyítvány***

Az OCR 88. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy a hatósági bizonyítványok kiállításáért *kizárólag* az illetékes hatóságok felelősek. A hatósági bizonyítványok kiállításával kapcsolatos bizonyos feladatok azonban az OCR 86. cikkének (2) bekezdése szerint átruházhatók, feltéve, hogy ez az átruházás megfelel az OCR 28–33. cikkének.

A hatósági bizonyítványok lehetővé teszik azon állatok vagy áruk azonosítását, amelyekre vonatkozóan kiállították őket, és feltüntetik a kiállításuk időpontját és a dokumentumokat aláíró személyt (az OCR 89. cikkének (1) bekezdése), így ez a személy felelős a bizonyítványban szereplő információkért. A hatósági bizonyítvány kiállítása a bizonyítvány tárgyát képező állatokra és árukra vonatkozó konkrét tények és adatok ellenőrzésén vagy megerősítésén alapul (az OCR 88. cikkének (3) bekezdése), ily módon garantálva az egyes bizonyítványokra vonatkozó információk megbízhatóságát.

Az OCR 89. cikkének (1) bekezdése a hatósági bizonyítványok pontosságát és megbízhatóságát biztosító további elemeket tartalmaz:

i. kitöltetlen vagy hiányos bizonyítványokat a bizonyítványt kiállító tisztviselők nem írhatnak alá;

ii. a bizonyítványokat a bizonyítványt kiállító tisztviselő által értett egy vagy több hivatalos nyelvén és adott esetben a rendeltetési országok egy hivatalos nyelvén kell kiállítani.

Érdemes megjegyezni, hogy az OCR 89. cikkének (2) bekezdése hangsúlyozza az illetékes hatóságok azon felelősségét, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak a hatósági bizonyítványok kiállításával és használatával kapcsolatos csalárd gyakorlatok megelőzése érdekében. Az OCR 138. cikke (5) bekezdésének rendelkezései tovább erősítik ezt a felelősséget azáltal, hogy meghatározzák az illetékes hatóság által ilyen esetekben kötelezően megteendő intézkedéseket. Ezen intézkedések közé tartoznak az egyénekkel szembeni közigazgatási intézkedések, nevezetesen a bizonyítványt kiállító tisztviselő ideiglenes felfüggesztése vagy a bizonyítványok aláírására vonatkozó engedély visszavonása, valamint a jogsértések megismétlődésének megelőzésére irányuló intézkedések.

Az illetékes hatóságok rugalmasságának biztosítása érdekében az OCR 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt szabályok három különböző módot sorolnak fel arra, hogy a bizonyítványt kiállító tisztviselők a bizonyítványok aláírása előtt tudomást szerezzenek a szükséges információkról.

Konkrétabban, a tények és adatok közvetlenül a bizonyítványt kiállító tisztviselőn vagy közvetve az illetékes hatóságok által felhatalmazott és azok ellenőrzése alatt eljáró másik személy, vagy maga a vállalkozó hozzájárulásán keresztül szerezhetők be a 88. cikk (3) bekezdésében említettek szerint, feltéve, hogy az e rendelkezésben meghatározott feltételek teljesülnek. Meg kell azonban jegyezni, hogy – amint az az OCR 88. cikkének (4) bekezdéséből következik – az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályok egyes rendelkezései megkövetelhetik, hogy a bizonyítványt a bizonyítványt kiállító tisztviselő írja alá, és azt *kizárólag* akkor adják ki, ha a bizonyítványt kiállító tisztviselő közvetlenül ismeri a tényeket és az adatokat.

A hatósági bizonyítványok lehetséges előfeltételei:

i. állatok és áruk forgalomba hozatala vagy szállítása az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályok alapján.

Az ilyen hatósági bizonyítványok kategóriái különösen a következőket foglalják magukban:

a) az állategészségügyi rendelet [(EU) 2016/429 rendelet] 149., 161., 167. és 216. cikke szerinti állategészségügyi bizonyítványok a tartott szárazföldi állatok, a szarvasmarha-, juh-, kecske-, sertés- és lófélékhez tartozó tartott állatok szaporítóanyagai, valamint a baromfi, az állati eredetű termékek és a víziállatok szaporítóanyagainak szállításához;

b) az (EU) 2022/2292 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 21. cikke szerinti hatósági bizonyítványok;

c) az 1069/2009/EK rendelet 21. cikkében és a 142/2011/EU bizottsági rendeletben előírt, állati melléktermékekre és az azokból származó termékekre vonatkozó egészségügyi bizonyítványok;

d) házilófféléket, szarvasmarha-, juh-, kecske- vagy sertésféléket vagy baromfit szállító közúti járművek vezetőinek és kísérőinek képesítő bizonyítványai az 1/2005/EK rendelet 6. cikkének (5) bekezdése szerint, valamint a közúti szállítóeszközökre és állatszállító hajókra vonatkozó, az említett rendelet 18. és 19. cikke szerinti alkalmassági bizonyítványok;

e) az (EU) 2019/1793 bizottsági végrehajtási rendelet 11. cikke szerinti hatósági bizonyítványok;

f) az (EU) 2016/2031 rendelet 100., 101. és 102. cikkében előírt, export, reexport, preexport növényegészségügyi bizonyítványok;

g) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről szóló (EU) 2018/848 rendelet 35. cikke szerinti tanúsítványok;

h) a Kínából származó vagy ott feladott termékekre vonatkozó egészségügyi bizonyítványok a 2011/884/EU bizottsági végrehajtási határozat ([58]) 4. cikkében előírtak szerint.

ii. az OCR 87. cikkének b) pontjában említett szállítmányok harmadik országokba történő olyan tagállam általi kivitele esetén, amely a származási ország vagy a feladó ország.

2.6.3. ***Hatósági tanúsítvány***

A kizárólag az illetékes hatóságok által kiállított hatósági bizonyítványokkal ellentétben az OCR 3. cikkének (28) bekezdéséből és 91. cikkéből az következik, hogy a hatósági tanúsítványokat elsősorban vállalkozók állítják ki. Például az (EU) 2016/2031 rendelet értelmében a növényeknek, növényi termékeknek és egyéb anyagoknak az Unió területén belüli szállításához szükséges növényútleveleket általában engedéllyel rendelkező vállalkozók állítják ki.

Ebben az esetben a vállalkozókat az illetékes hatóságok célzott hatósági ellenőrzések révén felügyelik. Az OCR 86. cikkének (2) bekezdése szerint az illetékes hatóságok átruházhatnak bizonyos, a hatósági felügyelethez kapcsolódó feladatokat, feltéve, hogy ez az átruházás megfelel az OCR 28–33. cikkének. A felhatalmazás a tanúsítványok kiállításával kapcsolatos egyéb konkrét feladatokra is alkalmazható, amennyiben az megfelel az e cikkekben foglalt szabályoknak.

Az illetékes hatóságok kettős szerepet töltenek be a hatósági tanúsítványok tekintetében:

i. vagy tanúsítványokat is kiállítanak;

ii. vagy – amennyiben a kiállítást vállalkozók végzik – felügyelik a vállalkozót, és különösen az OCR 91. cikkének (4) bekezdésével összhangban rendszeresen hatósági ellenőrzéseket végeznek, amelyek célja annak ellenőrzése, hogy a tanúsítványt kiállító vállalkozók megfelelnek-e az alkalmazandó szabályoknak, valamint a kiállítás alapjául szolgáló tényeknek és adatoknak.

([58]) 2011/884/EU: a Bizottság végrehajtási határozata (2011. december 22.) a Kínából származó rizstermékekben előforduló, nem engedélyezett, géntechnológiával módosított rizsre vonatkozó szükségintézkedésekről és a 2008/289/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 343, 2011.12.23., 140. o.).

Példák hatósági tanúsítványokra:

i. az OCR 18. cikkének (4) bekezdésében és a 853/2004/EK rendelet 5. cikkében előírt egészségügyi és azonosító jelölések;

ii. a növényeknek, növényi termékeknek és egyéb áruknak az Unió területén belüli szállításához szükséges növényútlevelek, az (EU) 2016/2031 rendelet VI. fejezetének 2. szakaszában előírtak szerint;

iii. a fa csomagolóanyagnak az (EU) 2016/2031 rendelet 96. cikkében előírt jelölése, illetve a fa csomagolóanyag jelölésétől eltérő tanúsítványok esetében az ugyanazon jogi aktus 99. cikkében előírt jelölés;

iv. az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről szóló (EU) 2018/848 rendelet 33. cikkében előírt, ökológiai termelésre utaló európai uniós logó;

v. az (EU) 2024/1143 rendelet 37. cikke szerinti oltalom alatt álló eredetmegjelölések és oltalom alatt álló földrajzi jelzések uniós szimbólum, valamint az említett rendelet 70. cikke szerinti hagyományos különleges termék uniós szimbólum.

2.6.4. ***A bizonyítványt kiállító tisztviselő***

Az OCR 3. cikkének (26) bekezdése Fogalommeghatározások Fogalommeghatározások e rendelet alkalmazásában: […] (26) „bizonyítványt kiállító tisztviselő”: a) az illetékes hatóságok bármely olyan tisztviselője, akit az ilyen hatóságok hatósági bizonyítványok aláírására felhatalmaztak; vagy b) bármely más természetes személy, akit az 1. cikk (2) bekezdésében említett szabályokkal összhangban az illetékes hatóságok hatósági bizonyítványok aláírására felhatalmaztak; […]

A bizonyítványt kiállító tisztviselő képesítése kizárólag az OCR 88. cikkének (2) bekezdésében meghatározott hatósági bizonyítványok aláírására van fenntartva. A bizonyítványt kiállító tisztviselő fogalommeghatározásából az is kitűnik, hogy lehet tisztviselő vagy az illetékes hatóságok által a hatósági bizonyítványok aláírására felhatalmazott más természetes személy az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabályokkal összhangban. A bizonyítványokat aláíró más természetes személyeket az illetékes hatóságoknak kell „kijelölniük” és „engedélyezniük”, ezért ebben az összefüggésben nincs szükség átruházásra.

A bizonyítványt kiállító tisztviselő képesítésével kapcsolatban az uniós jogszabályok további szabályokat állapíthatnak meg. A bizonyos állat- és árukategóriák szállítmányainak az Unióba történő beléptetésére és Unión belüli mozgatására vonatkozó állategészségügyi bizonyítványminták, hatósági bizonyítványminták és állategészségügyi/hatósági bizonyítványminták létrehozásáról szóló (EU) 2020/2235 végrehajtási rendeletben vagy a hatósági állatorvos, vagy a bizonyítványt kiállító tisztviselő írja alá a bizonyítványt.

3. **III. CÍM – REFERENCIALABORATÓRIUMOK ÉS REFERENCIAKÖZPONTOK**

Az uniós referencialaboratóriumok és a nemzeti referencialaboratóriumok célja a tagállamok révén kijelölt hatósági laboratóriumok által alkalmazott módszerek fejlesztésével vagy alkalmazásával kapcsolatos egységes gyakorlatok előmozdítása, ezáltal biztosítva a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek keretében végzett analízis, tesztelés és diagnosztika eredményeinek megbízhatóságát és következetességét.

Az uniós referencia-központok célja a tudományos és műszaki szakértelem előmozdítása az állatjólét, valamint az agrár-élelmiszeripari lánc hitelessége és integritása terén, ezáltal elősegítve a hivatalos ellenőrzések és más hatósági tevékenységek alapját képező területeik egységes tudományos értelmezését.

3.1. **Kijelölés és feladatkör**

3.1.1. ***Uniós referencialaboratóriumok és uniós referencia-központok (az OCR 92–99. cikke)***

Az EURL-ek és az EURC-k tevékenységi körét elsősorban az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó uniós jog egyes szakpolitikai területeit szabályozó ágazatspecifikus jogszabályok határozzák meg, amelyek az EURL-ek esetében az OCR 92. cikkének (1) bekezdésével, az EURC-k esetében pedig 95. cikkének (1) bekezdésével és 97. cikkének (1) bekezdésével összhangban megállapítják a harmonizált módszerek és a tudományos szakértelem szükségességét.

A Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktus útján hivatalos határozatot hozhat egy adott ágazatra vonatkozó EURL létrehozásáról (az OCR 92. cikkének (4) bekezdése), majd végrehajtási jogi aktus útján (az OCR 93. cikkének (1) bekezdése) kijelöl egy vagy több laboratóriumot, amelyek nyilvános kiválasztási eljárást követően átveszik az EURL-ek feladatait (az OCR 93. cikke (2) bekezdésének a) pontja). Ezek a létrehozásra és kijelölésre vonatkozó határozatok bizonyos szakterületekre (pl. kórokozók csoportjai, károsító fajok stb.) szűkíthetik az EURL-ek körét. Hasonlóképpen, a Bizottság azon hivatalos döntése, hogy végrehajtási jogi aktusok révén egy vagy több EURC-t jelöl ki az állatjólét vagy az agrár-élelmiszeripari lánc hitelességének és integritásának biztosítása ([59]) érdekében, bizonyos szakterületekre szűkítheti az EURC hatályát.

Az EURL-ek és EURC-k által elvégzendő kötelező feladatokat, valamint a működésükre vonatkozó követelményeket (pl. berendezések, személyzet, akkreditáció stb.) az EURL-ek esetében az OCR 93. cikkének (3) bekezdése és 94. cikke, az állatjóléttel foglalkozó EURC-k esetében az OCR 95. cikkének (3) bekezdése és 96. cikke, míg az agrár-élelmiszeripari lánc hitelességét és integritását biztosító EURC-knél az OCR 97. cikkének (3) bekezdése és 98. cikke határozza meg. E jogi kereten belül jelentős rugalmasság áll rendelkezésre ahhoz, hogy éves vagy többéves munkaprogramban meg lehessen határozni az EURL vagy az EURC küldetésének részletes hatályát.

Amennyiben az EURL vagy az EURC kijelölését követően további feladatokat vagy követelményeket határoznak meg, meg kell vizsgálni, hogy ezek a további feladatok és követelmények a következők hatálya alá tartoznak-e: 1. a vonatkozó ágazatspecifikus jogszabályok, 2. a létrehozó felhatalmazáson alapuló jogi aktus és/vagy a kijelölő végrehajtási jogi aktus, valamint 3. az OCR 93–98. cikkében leírt feladatok és követelmények jegyzéke. Amennyiben a további feladatok vagy követelmények ebbe a körbe tartoznak, a Bizottság dönthet úgy, hogy felveszi őket az EURL vagy az EURC éves vagy többéves munkaprogramjába. Ha a további feladatok vagy követelmények nem tartoznak a fent leírt alkalmazási körbe, a Bizottságnak az OCR 99. cikkének (2) bekezdése szerinti felhatalmazáson alapuló jogi aktus útján hivatalos határozatot kell hoznia. Az ilyen eljárás hatálya kizárólag az új vagy újonnan felmerülő kockázatokkal, az új vagy újonnan megjelenő állatbetegségekkel vagy növénykárosítókkal kapcsolatos helyzetekre, illetve új jogi követelmények esetén előálló helyzetekre korlátozódik.

3.1.2. ***Nemzeti referencialaboratóriumok (az OCR 100–101. cikke)***

A tagállamok minden EURL-hez egy vagy több NRL-t jelölnek ki. Az EURL tevékenységeinek körét egyetlen, NRL-ként működő megfelelő nemzeti intézmény is lefedheti, vagy több nemzeti intézményre is felosztható. Ez utóbbi esetben a tagállamok biztosítják az NRL-funkcióval rendelkező laboratóriumok közötti szoros együttműködést (az OCR 100. cikkének (5) bekezdése). A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy további NRL-eket jelölnek ki azokra a szakpolitikai területekre, ahol nincs megfelelő EURL (az OCR 100. cikkének (1) bekezdése). Ezeknek a további NRL-eknek mindazonáltal teljesíteniük kell az NRL-eknek az OCR 100. és 101. cikkében meghatározott követelményeit, feladatait és felelősségi köreit, kivéve az EURL-ekkel való együttműködésre vonatkozó követelményeket (pl. az OCR 101. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 101. cikke (1) bekezdésének d) pontja).

A laboratórium hatósági laboratóriumként és referencialaboratóriumként egyaránt elláthatja feladatait, feltéve, hogy eleget tesz a követelményeknek és kötelezettségeknek, és e feladatok mindegyikére kijelölték.

A tagállamok NRL-ként kijelölhetnek egy másik uniós vagy EGT-országban található laboratóriumot. Ez a mechanizmus alkalmazható például akkor, ha a nemzeti laboratóriumok nem rendelkeznek az NRL-ek akkreditációjára vonatkozó követelmények teljesítéséhez szükséges kapacitással vagy szakértelemmel. Továbbá a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás ([60]) és különösen az Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv 5. cikkének (4) bekezdése és 2. mellékletének 43. szakasza értelmében ez az egyetlen mechanizmus, amellyel Észak-Írország tekintetében NRL-eket lehet kijelölni.

([59]) E közlemény közzétételének időpontjáig nem jelöltek ki EURC-t az agrár-élelmiszeripari lánc hitelességének és integritásának biztosítása tekintetében.

([60]) HL L 29., 2020.1.31., 7. o.

3.2. **Akkreditáció**

3.2.1. ***EURL-ek (az OCR 93. cikke) és NRL-ek (az OCR 100. cikke)***

Az EURL-eknek és az NRL-eknek az EN ISO/IEC 17025 szabvány szerint kell működniük, és e szabvány szerint akkreditálni kell őket. Akkreditációjuk hatályának ki kell terjednie a laboratórium által EURL-ként vagy NRL-ként történő működése során az analízis, tesztelés, illetve diagnosztika céljából kötelezően alkalmazandó valamennyi laboratóriumi analitikai, tesztelési és diagnosztikai módszerre. A „módszer" kifejezés olyan mérési eljárásként értelmezhető, amelyet az EN ISO/IEC 17025 szabványnak megfelelően egy adott mátrixra vagy mátrixcsoportra, valamint egy adott analitra vagy analitcsoportra, vagy ezek kombinációjára alkalmaznak, a szóban forgó módszertől függően.

Ezek a szabályok megfelelnek a hatósági laboratóriumok kijelölésére vonatkozóan az OCR 37. cikke (4) bekezdésének e) pontjában és 37. cikkének (5) bekezdésében meghatározott kötelezettségeknek (lásd az akkreditációról szóló 2.3.3.2. fejezetet). Az OCR e kötelezettség alóli eltéréseket irányoz elő, biztosítva a tagállamok számára azt az előjogot, hogy olyan NRL-t jelöljenek ki, amely bizonyos feltételek mellett nem tesz eleget az akkreditációs kötelezettségnek, és némi rugalmasságot biztosít az akkreditáció alkalmazási köre tekintetében:

1. Az NRL vagy EURL akkreditációjának hatálya

   a) módszercsoportokat foglalhat magában (az NRL-ek esetében az OCR 37. cikke (5) bekezdésének b) pontjával összefüggésben értelmezett 100. cikkének (2) bekezdése, az EURL-ek vonatkozásában az OCR 93. cikke (3) bekezdése a) pontjának ii. alpontja);

   b) rugalmasan határozható meg (az NRL-ek esetében az OCR 37. cikke (5) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett 100. cikkének (2) bekezdése, az EURL-ek vonatkozásában az OCR 93. cikke (3) bekezdése a) pontjának iii. alpontja).

2. Az NRL-ek esetében engedélyezett a kötelező akkreditációtól való ideiglenes eltérés (1 + 1 év) (az OCR 42. cikkének (1) bekezdésével, 42. cikke (2) bekezdésének a) + b) pontjával és 42. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett 100. cikkének (2) bekezdése):

   a) amennyiben a módszer alkalmazását az uniós szabályok az OCR 34. cikkének (1) bekezdésével összhangban újonnan előírják (az ilyen szabályok hatálybalépésének időpontjától számítva);

   b) ha egy alkalmazott módszer megváltoztatása új vagy kibővített akkreditációt tesz szükségessé (ha nem tartozik a rugalmas akkreditáció hatálya alá ([61]));

   c) ha a módszer alkalmazásának szükségessége szükséghelyzetből vagy újonnan felmerülő kockázatból ered.

3. A növényegészségügy területén 2022. április 29-ig tartó átmeneti időszak állt rendelkezésre az akkreditációs követelmény hatályba léptetésére (az OCR 167. cikkének (2) bekezdése).

Az NRL-ek és az EURL-ek nem tartoznak az OCR 41. cikkében és az (EU) 2021/1353 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben meghatározott, a kötelező akkreditációtól való eltérések hatálya alá. A növényegészségügy területén azonban az illetékes hatóságok, illetve a Bizottság az OCR 41. cikke alapján elfogadott eltérés alapján kijelölt hatósági laboratóriumokat jelölhetnek ki NRL-ként vagy EURL-ként, függetlenül attól, hogy azok teljesítik-e az összes módszerük akkreditálására vonatkozó feltételt (az OCR 93. cikkének (4) bekezdése, illetve 100. cikkének (2) bekezdése). Ez a lehetőség nem érintené azokat a növényegészségügyi területen működő NRL-eket és az EURL-eket, amelyeket az OCR 41. cikke szerinti felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt kijelöltek.

3.2.2. ***EURC-k (az OCR 95–98. cikke)***

Támogatásorientált küldetésük miatt nincs rendelkezés az EURC-k kötelező akkreditációjáról. Mindazonáltal az EURC-k saját szakterületükön *„magas szintű tudományos és technikai szakértelemmel rendelkeznek"*, és *„biztosítják, hogy személyzetük megfelelő ismeretekkel rendelkezzen a nemzetközi szabványokról és gyakorlatokról"* (az OCR 95. cikke (3) bekezdésének b) és e) pontja, valamint 97. cikke (3) bekezdésének b) és e) pontja).

([61]) „Rugalmas akkreditációs hatály": Az akkreditáció hatálya, amely lehetővé teszi, hogy a megfelelőségértékelő szervezetek változtatásokat hajtsanak végre a módszertan és egyéb olyan paraméterek tekintetében, amelyek az akkreditáló testület által megerősített megfelelőségértékelő szervezet hatáskörébe tartoznak (ISO/IEC 17011:2017).

3.3. **Közzétételi és bejelentési kötelezettségek**

3.3.1. ***Az NRL-ek jegyzéke***

A tagállamok az OCR 100. cikkének (4) bekezdésével összhangban közlik a Bizottsággal, a többi tagállammal, valamint az érintett EURL-ekkel az NRL-ek nevének és címének frissített jegyzékét, és ezt a jegyzéket nyilvánosan hozzáférhetővé teszik.

Az EURL-ek az OCR 94. cikkének (3) bekezdésével összhangban közzéteszik a tagállamok által saját szakterületükön kijelölt megfelelő NRL-ek jegyzékét.

3.3.2. ***Az EURL-ek és az EURC-k jegyzéke***

A Bizottság a hatósági ellenőrzésekről szóló rendelet 99. cikkének (1) bekezdésével összhangban a weboldalán közzéteszi a kijelölt EURL-ek (https://ec.europa.eu/food/ref-labs_en) és az EURC-k (az állatjólét tekintetében: https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/eu-ref-centre_en) frissített jegyzékét.

3.3.3. ***Adatvédelem***

Az NRL-ek (tagállamok) vagy az EURL-ek (Európai Bizottság) adatainak közzétételekor az uniós adatvédelmi szabályok alkalmazandók (az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([62]), illetve az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([63])). Természetes személyekre vonatkozó információk a hozzájárulásuk nélkül nem tehetők közzé. Bevált gyakorlatként csak a laboratórium általános kapcsolattartási adatait (pl. cím, funkcionális postafiók) szabad közzétenni, mivel azok kielégítően teljesítik az OCR 94. cikkének (3) bekezdésében, 99. cikkének (1) bekezdésében és 100. cikkének (4) bekezdésében meghatározott közzétételi kötelezettségeket.

3.4. **Jelentéstétel és bizottsági ellenőrzések**

3.4.1. ***EURL-ek és EURC-k***

Az OCR 99. cikkének (3) bekezdésével összhangban az EURL-eket és az EURC-ket bizottsági ellenőrzésnek kell alávetni az EURL-ek tekintetében az OCR 93. cikkének (3) bekezdésében és 94. cikkében, míg az EURC-k esetében az OCR 95. cikkének (3) bekezdésében és 97. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeknek való megfelelés ellenőrzése céljából.

A Bizottság jelenlegi gyakorlata, hogy ellenőrzései részeként biztosítsa a következőket: a jelentések dokumentációs felülvizsgálata az EURL-ek és EURC-k éves vagy többéves munkaprogramjai alapján;

— az éves pénzügyi jelentések dokumentációs felülvizsgálata.

Ezen túlmenően a Bizottság határozhat úgy, hogy eseti alapon helyszíni ellenőrzéseket végez, ellenőrzi, hogy a laboratóriumok megfelelnek-e a kijelölési kritériumoknak, továbbá azt, hogy a benyújtott éves vagy többéves programokat megfelelően végrehajtották-e és azokról beszámoltak-e

— olyan elemek esetében, amelyeket a dokumentációs felülvizsgálat során nem lehet könnyen ellenőrizni,

— ha a jelentések vagy más információforrások aggályokat vetnek fel vagy meg nem felelésre utalnak.

3.4.2. ***NRL-ek***

Az NRL-ek nem tartoznak az OCR 99. cikkének (3) bekezdésében leírt bizottsági ellenőrzések hatálya alá. Az NRL-ek tevékenységei azonban bevonhatók az említett rendelet 116–119. cikkében leírt tagállami ellenőrzési rendszerek működésének ellenőrzése céljából végzett bizottsági ellenőrzésekbe.

([62]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

([63]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1725 rendelete (2018. október 23.) a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2018.11.21., 39. o.).

3.4.2.1. *NRL-ek: Laboratóriumok közötti összehasonlító vizsgálatok és jártassági vizsgálatok*

Az EURL-ek rendszeresen figyelemmel kísérik az NRL-ek teljesítményét az OCR 94. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti laboratóriumok közötti összehasonlító vizsgálatok vagy jártassági vizsgálatok (CT/PT) révén, különösen akkor, ha bizonyos módszerek alkalmazása jogi követelmény. Az NRL-ek az OCR 101. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében kötelesek részt venni a CT-kben/PT-kben. Azokban az esetekben, amikor az analittal/veszéllyel kapcsolatban nincsenek jogi követelmények vagy biztonsági aggályok, az NRL-eknek minden tőlük telhetőt meg kell tenniük az EURL CT-kben/PT-kben való részvétel biztosítása érdekében, vagy indokolniuk kell a részvétel elmaradását.

Szükség esetén az NRL-ek vagy az EURL-ek felkérhetik a tagállamot képviselő másik nemzeti referencialaboratóriumot vagy hatósági laboratóriumot, hogy vegyen részt a CT-ben/PT-ben (az OCR 94. cikke (2) bekezdésének c) pontja és 38. cikkének (2) bekezdése). Azokban az esetekben, amikor nincs CT-/PT-részvétel, vagy az EURL nem fogadja el a részvétel hiányának indoklását, tájékoztatni kell a tagállamokat, hogy tegyenek lépéseket.

Az EURL-ek által szervezett CT-k/PT-k esetében az NRL-ek alulteljesítése esetén megfelelő nyomonkövetési eljárásokat kell bevezetni. Ezeknek az eljárásoknak általában kétlépcsős megközelítést kell követniük. Az első szakaszban fel kell kérni az NRL-t, hogy hozzon korrekciós intézkedéseket az azonosított problémák enyhítése érdekében. A második szakaszban – ha a korrekciós intézkedések továbbra is alulteljesítést eredményeznek, vagy ha az EURL nem működik teljes mértékben együtt az első szakaszban azonosított problémák orvoslásában – az EURL-nek tájékoztatnia kell a Bizottságot. A Bizottság dönt arról, hogy milyen további lépéseket tegyen, és a tagállam illetékes hatóságát intézkedés megtételére kötelezheti.

4. **VII. CÍM – VÉGREHAJTÁSI INTÉZKEDÉSEK**

4.1. **I. CÍM – Az illetékes hatóságok intézkedései és szankciók**

4.1.1. ***Jogsértések bejelentése (az OCR 140. cikke)***

Az uniós szabályoknak való megfelelés javítható olyan mechanizmusokkal, amelyek lehetővé teszik a személyek számára, és ösztönzik őket arra, hogy az illetékes hatóságok tudomására hozzák az uniós szabályok megsértésével kapcsolatos új információkat, ezáltal segítve az illetékes hatóságokat a jogsértések felderítésében, és lehetővé téve számukra a megfelelő nyomonkövetési intézkedések meghozatalát. Mindazonáltal azokat a személyeket, akik jelentést tehetnek a jogsértésekről, visszatarthatja a bejelentési eljárások hiánya vagy a negatív következményektől való félelem, mint például a magánélet megsértése, a megtorlás vagy a hátrányos megkülönböztetés, különösen olyan esetekben, amikor az információt munkavégzéssel összefüggésben szerezték meg („visszaélést bejelentő személyek”).

Ezzel összefüggésben az (EU) 2019/1937 irányelv ([64]) (a továbbiakban: a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv) közös keretet biztosít az uniós jog megsértésének bejelentésére és a visszaélést bejelentő személyek védelmére azokon a területeken, ahol a visszaélések bejelentése az uniós jog érvényesítésének megerősítését jelenti, és ahol az uniós jog megsértése súlyosan sértheti a közérdeket. Maga az OCR és számos más, az agrár-élelmiszeripari láncra vonatkozó szabályokat megállapító uniós jogi aktus a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv hatálya alá tartozik (a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és melléklete).

Ugyanakkor az OCR 140. cikke általános kötelezettséget ír elő a tagállamok számára azzal a céllal, hogy az OCR értelmében hatékony jelentéstételi mechanizmusokat hozzanak létre az illetékes hatóságoknál, beleértve különösen a bejelentések fogadására és a megtorlással szembeni védelemre vonatkozó eljárásokat az OCR megsértésének bejelentése során.

Ennélfogva, bár maga az OCR az, amely előírja az illetékes hatóságok számára, hogy hatékony bejelentési rendszerekkel rendelkezzenek, és biztosítsanak védelmet a bejelentő személyek számára, a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv kiegészíti az OCR 140. cikkét, és részletes rendelkezéseket állapít meg a bejelentési csatornákra, valamint az említett irányelv hatálya alá tartozó bejelentő személyek támogatására és védelmére vonatkozó konkrét intézkedések tekintetében.

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv nem érinti a büntetőeljárási szabályokra vonatkozó uniós vagy nemzeti jog alkalmazását, különösen azokat, amelyek célja a nyomozások és eljárások integritásának vagy az érintett személyek védelemhez való jogának megóvása (az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja és (28) preambulum-bekezdése). A következő bekezdések részletesebben ismertetik az OCR 140. cikke és a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv hatályát, valamint a bejelentési csatornák kialakítására vonatkozó követelményeket.

([64]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

4.1.1.1. *Tárgyi hatály: a bejelenthető jogsértések típusa*

Az OCR 140. cikke

Jogsértések bejelentése

1. A tagállamok gondoskodnak róla, hogy az illetékes hatóságoknak olyan hatékony mechanizmusok álljanak rendelkezésére, amelyek lehetővé teszik e rendelet tényleges vagy potenciális megsértéseinek bejelentését.

2. Az (1) bekezdésben említett mechanizmusok közé kell tartozniuk legalább a következőknek:

   a) a jogsértésekről szóló bejelentések átvételére és nyomon követésére vonatkozó eljárások;

   b) a jogsértést bejelentő személyek megfelelő védelme a megtorlással, a hátrányos megkülönböztetéssel vagy a tisztességtelen bánásmód egyéb formáival szemben; valamint

   c) a jogsértést bejelentő személy személyes adatainak a védelme, az uniós és a nemzeti jognak megfelelően.

Az OCR 140. cikke előírja a tagállamok számára, hogy tegyék lehetővé az „e rendelet” megsértésének, azaz az OCR-ben a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek elvégzésére vonatkozóan meghatározott szabályok megsértésének bejelentését. Ez magában foglalhatja többek között a hatósági ellenőrzések és más hatósági tevékenységek tervezésére, szervezésére, végrehajtására, dokumentálására vagy finanszírozására vonatkozó szabályok megsértését, az OCR-ben a vállalkozók kötelezettségeire vonatkozóan meghatározott szabályok megsértését, valamint az OCR-szabályok hatálya alá tartozó szervezetek személyzetének magatartását, pártatlanságát vagy képesítését.

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv mellékletében felsorolt jogi aktusok teljes egészükben az említett irányelv tárgyi hatálya alá tartoznak. Következésképpen a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv tárgyi hatálya az OCR egészére kiterjed.

Bár az OCR 140. cikke nem ír elő követelményeket azon személyek védelmére vonatkozóan, akik az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett területeken más jogalkotási aktusokban megállapított szabályok megsértését jelentik be, e jogi aktusok némelyike a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv tárgyi hatálya alá tartozik (lásd: 6. táblázat: Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett azon területekre vonatkozó uniós jogi aktusok indikatív jegyzéke, amelyek a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv hatálya alá tartoznak). Más szóval az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett területekhez tartozó uniós jogsértésekről szóló jelentésekre csak annyiban tartoznak a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv hatálya alá, amennyiben azok a) az OCR megsértéséhez kapcsolódnak, pl. az elvégzendő hatósági ellenőrzések tekintetében, vagy b) a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv mellékletében felsorolt uniós jogi aktusok megsértésével kapcsolatosak.

Emlékeztetni kell arra is, hogy a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv átültetésekor mérlegeljék az irányelv hatályának más területekre való kiterjesztését, és általánosságban biztosítsanak átfogó és koherens keretet nemzeti szinten.

6. táblázat

Az OCR 1. cikkének (2) bekezdésében említett azon területekre vonatkozó uniós jogi aktusok indikatív jegyzéke, amelyek a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv hatálya alá tartoznak. Emellett maga az OCR is a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv hatálya alá tartozik

Az OCR 1. cikkében (2) bekezdésében említett termékek		Az (EU) 2019/1937 irányelv hatálya alá tartozó jogi aktusok (2. cikk (1) bekezdés és melléklet)
a)	élelmiszerek és élelmiszer-biztonság	178/2002/EK rendelet

b)	a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) környezetbe történő szándékos kibocsátása élelmiszerek és takarmányok előállítása céljából	–
c)	takarmányok és takarmánybiztonság	178/2002/EK rendelet
d)	állategészségügyi követelmények	(EU) 2016/429 rendelet 1069/2009/EK rendelet
e)	állati melléktermékek és az azokból származó termékek	1069/2009/EK rendelet
f)	állatjóléti követelmények	98/58/EK tanácsi irányelv ([1]) 1/2005/EK tanácsi rendelet 1099/2009/EK tanácsi rendelet 1999/22/EK tanácsi irányelv ([2]) 2010/63/EU irányelv ([3])
g)	a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedések	–
h)	növényvédő szerek és a növényvédő szerek fenntartható használata	–
i)	ökológiai termelés és az ökológiai termékek címkézése	(EU) 2018/848 rendelet
j)	oltalom alatt álló eredetmegjelölések, oltalom alatt álló földrajzi jelzések és hagyományos különleges termékek jelöléseinek alkalmazása és címkézése	–

([1]) A Tanács 98/58/EK irányelve (1998. július 20.) a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről (HL L 221., 1998.8.8., 23. o.).
([2]) A Tanács 1999/22/EK irányelve (1999. március 29.) a vadon élő állatok állatkertben tartásáról (HL L 94., 1999.4.9., 24. o.).
([3]) Az Európai Parlament és a Tanács 2010/63/EU irányelve (2010. szeptember 22.) a tudományos célokra felhasznált állatok védelméről (HL L 276., 2010.10.20., 33. o.).

4.1.1.2. *Bejelentési mechanizmusok*

Az OCR 140. cikke előírja az illetékes hatóságok azon kötelezettségét, hogy hatékony bejelentési csatornákat tegyenek lehetővé az OCR megsértésének bejelentésére, és általánosságban utal „a tényleges vagy potenciális jogsértések bejelentésére" és „a jogsértést bejelentő személyekre". Ezenkívül az OCR (91) preambulumbekezdése egyértelműsíti, hogy védelemben kell részesíteni „minden olyan személyt", aki az illetékes hatóságokat esetleges jogsértésekre figyelmezteti. Ezért az OCR keretében bevezetett bejelentési csatornáknak összhangban kell lenniük a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv előírásaival.

A bejelentési csatornák létrehozásakor alapvető fontosságú az egyértelmű „útmutatás" ([65]), azaz pontos és könnyen hozzáférhető információk biztosítása a nyilvánosság számára a bejelentési csatornákról és a kapcsolódó védelmi szintekről, különösen akkor, ha a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv követelményeivel összhangban bizalmas csatornák állnak rendelkezésre az információk közlésének kevésbé bizalmas módjai mellett.

([65]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv (89) preambulumbekezdése: *„[…] A tagállamoknak ezért biztosítaniuk kell, hogy e tekintetben releváns és pontos információk világos és könnyen elérhető módon álljanak rendelkezésre a nyilvánosság számára. Egyénre szabott, pártatlan és bizalmas tanácsadást kell ingyenesen hozzáférhetővé tenni például arra vonatkozóan, hogy a kérdéses információra kiterjednek-e a visszaélést bejelentő személyek védelmére alkalmazandó szabályok, hogy melyik bejelentési csatorna használata lehet a legelőnyösebb, illetve hogy milyen alternatív eljárások léteznek abban az esetben, ha az információra nem vonatkoznak az alkalmazandó szabályok (ún. útmutatás). […]"*

A következő bekezdések a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelvnek megfelelő jelentéstételi mechanizmusoknak az OCR értelmében vett illetékes hatóságok általi végrehajtására összpontosítanak.

4.1.1.3. *Írásbeli eljárások*

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv előírja, hogy eljárásokat kell létrehozni a jogsértésekről szóló bejelentések fogadására és nyomon követésére.

Ez azt jelenti, hogy az illetékes hatóságon belül egyértelmű írásbeli eljárásokat kell bevezetni, amelyek meghatározzák a bejelentések benyújtási módját, azok feldolgozásának és kezelésének módját, az alkalmazott védelmi mechanizmusokat és a jelentések nyomon követésének módját.

E biztosítékok célja az információk helyes feldolgozásának biztosítása, beleértve a titoktartást és a személyes adatok védelmét az illetékes hatóságon belül, valamint a potenciális bejelentő személyek számára a bejelentés lehetőségeiről és a bejelentések feldolgozásának eljárásairól való tájékoztatást, amelynek könnyen és nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie annak érdekében, hogy ösztönözzék a potenciális bejelentő személyeket, megnyugtatva őket a bejelentésük bizalmas kezeléséről és hatékony nyomon követéséről.

4.1.1.4. *Kapcsolattartó személyek, a bejelentések fogadása és kezelése*

Az OCR 140. cikkében előírt jelentéstételi mechanizmusok, amelyeket az OCR alapján kijelölt illetékes hatóságok hoznak létre, a „belső bejelentési csatornák" fogalomkörébe tartoznak (a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv ([66]) 7–9. cikke); a „belső bejelentés" olyan esetekre is kiterjed, amikor a bejelentési csatornát működtető szervezetek felhatalmaztak harmadik feleket arra, hogy a nevükben megkapják a jogsértésekről szóló jelentéseket (a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 8. cikkének (5) bekezdése).

Míg a szervezet (illetékes hatóságok) feladata annak eldöntése, hogy engedélyezi-e harmadik felek számára a bejelentéseknek a nevükben történő fogadását, a bejelentéseket fogadó és kezelő személyeknek minden esetben megfelelően garantálniuk kell a függetlenség, a bizalmas kezelés, az adatvédelem és a titkosság tiszteletben tartását (a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv (54) preambulumbekezdése).

A szervezetekhez (az OCR értelmében vett illetékes hatóságokhoz) beérkezett valamennyi jelentést bizalmasan kell kezelni. Az irányelv 9. cikke előírja, hogy a szervezeteknek (illetékes hatóságoknak) a bejelentés kézhezvételétől számított hét napon belül visszaigazolást kell adniuk a bejelentő személy számára, és a bejelentő személynek legkésőbb a bejelentés visszaigazolásától számított három hónapos észszerű határidőn belül, vagy ha a bejelentő személy nem kapott visszaigazolást, a bejelentés megtételét követő hétnapos időszak lejártát követő három hónapon belül visszajelzést kell adnia a tervezett vagy megtett nyomonkövetési intézkedésekről. „Nyomon követés": a bejelentés címzettje vagy bármely illetékes hatóság által annak érdekében tett intézkedés, hogy értékeljék a bejelentés állításainak helytállóságát, és adott esetben orvosolják a bejelentett jogsértést, többek között olyan intézkedések révén, mint a belső vizsgálat, vizsgálat, vádeljárás, a pénzeszközök visszafizettetésére irányuló intézkedések, vagy az eljárás megszüntetése (a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 5. cikkének (12) bekezdése).

4.1.1.5. *A személyes adatok védelme*

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv ([67]) szerinti bejelentési csatornák kialakítására vonatkozó követelmények annak biztosítását szolgálják, hogy a bejelentési csatornákat működtető szervezetek a lehető legnagyobb mértékben bizalmasan kezeljék a bejelentő személy személyazonosságát, mivel a bejelentő személy személyazonosságának bizalmas kezelése alapvető fontosságú a megtorlás megelőzéséhez ([68]).

([66]) Meg kell jegyezni, hogy a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv a „belső bejelentési csatornákon" kívül előírja a tagállamok számára, hogy „külső bejelentési csatornákat" is hozzanak létre, és e célból jelöljék ki a bejelentések fogadására, a bejelentésekkel kapcsolatos visszajelzés adására vagy a bejelentések nyomon követésére illetékes hatóságokat (lásd különösen az irányelv 11. cikkét). Ez a dokumentum nem terjed ki a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv szerinti külső bejelentésekre.

([67]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 16. cikke.

([68]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv (82) preambulumbekezdése.

A személyes adatokat a nemzeti vagy uniós szintű adatvédelmi szabályokkal, és főként az (EU) 2016/679 rendeletben (általános adatvédelmi rendelet) és az (EU) 2016/680 irányelvben meghatározott szabályokkal összhangban kell kezelni. Meg kell jegyezni, hogy e tekintetben „személyes adat" az azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett") vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító, illetve a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy társadalmi identitására jellemző egy vagy több tényező alapján azonosítható (az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (1) bekezdése és az (EU) 2016/680 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése).

A bejelentés tartalma valószínűleg a bejelentő személy, az érintett személy, illetve a bejelentő személyhez kapcsolható személyek személyes adatait egyaránt tartalmazza. A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv értelmében a bejelentési csatornákat úgy kell kialakítani, hogy biztosítsák a bejelentő személy és az érintett személy (azaz a bejelentésben azon természetes vagy jogi személyként említett személy, akinek/amelynek a jogsértést tulajdonítják, vagy akit/amelyet az említett személlyel kapcsolatba hoznak) személyazonosságának védelmét ([69]). Következésképpen az állítások vizsgálatának keretében a szóban forgó információkhoz való belső hozzáférés csak kijelölt személyzet számára biztosítható ([70]).

Ezenkívül külön szabályokat kell követni a jelentések nyilvántartása tekintetében. A bejelentéseket legfeljebb addig lehet tárolni, amíg az a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelvben előírt követelményeknek vagy az uniós vagy nemzeti jog által előírt egyéb követelményeknek való megfeleléshez szükséges és arányos ([71]), beleértve a személyes adatok gyűjtésére vonatkozó, az állítás szempontjából releváns szabályokat, a személyes adatok megőrzési idejének meghatározását, többek között a visszaélések bejelentésére irányuló eljárás eredményétől és az ügy kimenetelének jellegétől ([72]), illetve a megfelelő biztonsági intézkedések végrehajtásától függően ([73]).

Ajánlott, hogy az OCR értelmében vett illetékes hatóságok, amikor a potenciális bejelentő személyek rendelkezésére bocsátják a bejelentési csatornákra vonatkozó információkat, adjanak tájékoztatást a bejelentésekben szereplő személyes adatok kezelésének módjáról.

Ajánlott továbbá, hogy a szervezetek a tervezési szakaszban vegyék figyelembe az új visszaélés-bejelentési folyamatok adatvédelmi vonatkozásait (az általános adatvédelmi rendelet 25. cikke szerinti beépített adatvédelem elve). Azáltal, hogy az adatvédelmi tisztviselőt a folyamat korai szakaszában bevonják, az érintett szervezetek az adatvédelmi követelményekhez igazíthatják a visszaélések bejelentésével kapcsolatos eljárásaikat.

4.1.1.6. *Névtelen bejelentés*

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv a tagállamok választására bízza a névtelen bejelentés elfogadásának és nyomon követésének lehetőségét ([74]). A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv azonban egyértelműen hangsúlyozza ([75]), ha az információkat névtelenül bejelentő személyeket a személyazonosságuk felfedése után megtorlás éri, meg kell kapniuk az irányelv VI. fejezetében előírt védelmet, függetlenül attól, hogy a tagállamok a névtelen bejelentések nyomon követése mellett döntenek-e.

A névtelen bejelentés előnye, hogy csökkentheti a bejelentés megtételével kapcsolatos félelmet azon személyek esetében, akik a titoktartási garanciák ellenére sem bíznának abban, hogy személyazonosságuk nem derül ki.

Azok a technológiai megoldások, amelyek lehetővé teszik a személyek számára, hogy kezdetben névtelenül tegyenek bejelentést, miközben lehetővé teszik a kétirányú kommunikációt, hozzájárulhatnak a bejelentés kezdeti gátlásának csökkentéséhez, és továbbra is lehetővé tehetik a hatóságok számára, hogy további információkat kérjenek a bejelentő személyektől. A kommunikáció technikai eszközeitől függetlenül olyan mechanizmusokat kell bevezetni, amelyek a bejelentő személy személyazonosságának felfedését követően biztosítják a titoktartást és a megtorlással szembeni védelmet.

([69]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 22. cikkének (3) bekezdése.
([70]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja.
([71]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 18. cikkének (1) bekezdése.
([72]) Az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének e) pontja, amely bevezeti azt az általános elvet, hogy a személyes adatokat „… olyan formában kell tárolni, amely az érintettek azonosítását csak a személyes adatok kezelési céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé…".
([73]) Az (EU) 2016/679 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének f) pontja, amely kimondja, hogy a személyes adatok „kezelését módon kell végezni, hogy a megfelelő technikai vagy szervezeti intézkedések alkalmazásával biztosítva legyen a személyes adatok megfelelő biztonsága, az adatok jogosulatlan vagy jogellenes kezelésével, véletlen elvesztésével, megsemmisítésével vagy károsodásával szembeni védelmet is ideértve (»integritás és bizalmas jelleg«)".
([74]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 6. cikkének (2) bekezdése.
([75]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 6. cikkének (3) bekezdése.

7. táblázat

Példák a bejelentések céljára rendelkezésre álló technológiákra ([76])

Eszköz	Előnyök	Hátrányok/kihívások
postafiók/posta	— könnyen végrehajtható	— biztosítani kell a kapcsolattartó személy részére történő bizalmas kézbesítést
e-mail	— könnyen végrehajtható	— az e-mail-fiókhoz való hozzáférést a kapcsolattartó személyre kell korlátozni. — az e-mail-szolgáltatónak biztosítania kell az adatvédelmet
telefon/hangüzenet/személyes találkozó	— könnyen végrehajtható — közvetlen kommunikáció a kapcsolattartó személlyel	— továbbra is biztosítani kell a titoktartást és a pártatlanságot a fogadás végén és a kezelés során
digitális megoldások/informatikai platformok	— alacsony gátlási korlát — adatbiztonság — kétirányú kommunikáció — a névtelen bejelentés könnyen biztosítható	— továbbra is biztosítani kell a titoktartást és a pártatlanságot a fogadás végén és a kezelés során

4.1.1.7. *Védelem a megtorló intézkedésekkel szemben*

A megtorlás, a hátrányos megkülönböztetés vagy a tisztességtelen bánásmód egyéb típusai magukban foglalhatják a bejelentő személy sérelmére elkövetett bármely közvetlen vagy közvetett cselekményt (vagy mulasztást). Az illetékes hatóságnál dolgozó személyeket például elbocsáthatják, felfüggeszthetik vagy lefokozhatják. Az illetékes hatóságon kívülről bejelentést indító személyek negatív következményekkel is szembesülhetnek, például a személyazonosságuk vagy a bejelentéssel kapcsolatos egyéb személyes adataik közzététele, a szolgáltatás megtagadása vagy az illetékes hatóságok tevékenységeivel kapcsolatos egyéb tisztességtelen bánásmód révén.

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 19. cikke meghatározza azon megtorló intézkedések nem kimerítő listáját, amelyeket a tagállamoknak be kell tiltaniuk, 20. és 21. cikke pedig számos támogató és a megtorlással szembeni védelmi intézkedést állapít meg annak biztosítására, hogy a megtorlást elszenvedő bejelentő személyek megfelelő védelemben részesüljenek. Ezenkívül a megtorlás megelőzése érdekében a kapcsolattartó személy pártatlansága és a bejelentések bizalmas kezelése a fentiek szerint döntő fontosságú a bejelentő személy személyazonosságának és személyes adatainak védelme szempontjából. Az egyértelmű írásbeli eljárások és a célzott képzések segíthetnek a munkavállalók és a vezetőség tudatosságának növelésében, és a diszkriminatív és tisztességtelen magatartás megelőzésére kell irányulniuk.

A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelvben előírt védelem figyelembe veszi a bejelentő személyek és a jogsértés helye szerinti szervezet közötti erőviszonyok egyenlőtlenségét azokban az esetekben, amikor az információ megszerzésére munkavégzéssel összefüggésben került sor. Amennyiben a bejelentések olyan személyektől származnak, akik a jogsértésekkel kapcsolatos információkat a munkavégzéssel összefüggő környezeten kívül szerezték meg, előfordulhat, hogy az ilyen egyenlőtlen erőviszonyok kevésbé relevánsak. Mindazonáltal a fent leírtak értelmében az OCR 140. cikke elismeri, hogy azok a bejelentő személyek, akik a munkavégzéssel összefüggő környezeten kívül szereztek információkat a jogsértésekről, ugyancsak értékes információkkal szolgálhatnak, különösen a bizalmas bejelentési csatornákon keresztül.

([76]) A visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv bizonyos követelményeket állapít meg a bejelentési csatornák kialakítására vonatkozóan. Például a szóbeli bejelentést telefonon vagy más hangüzenetküldő rendszeren keresztül, illetve a bejelentő személy kérésére személyes találkozó keretében is lehetővé kell tenni (a visszaélést bejelentő személyek védelméről szóló irányelv 9. és 12. cikke).